

PUTNI

Sugu apraksti

NT

**Gandrīz
apdraudētās
sugas**

Ziemeļu gulbis

Cygnus cygnus

(Linnaeus, 1758)

NT Ligzdojošā populācija

NT Ziemujošā populācija

3.313. attēls. Ziemeļu gulbis.
Foto: Selga Bērziņa.

Morfoloģija un bioloģija. Ļoti liels ūdensputns. Abu dzimumu putni līdzīgi. Pieauguša putna apspalvojums pilnīgi balts. Knābis melns ar citrondzeltenu pamatu, kas parasti sniedzas tālāk par nāsi. Pārtiek galvenokārt no dažādiem ūdensaugiem un ūdens bezmugurkaulniekiem. Ligzdu būvē no ūdensaugiem un to sakneņiem. Parasti tā atrodas saliņā zem krūma vai koka vai arī sēklī samērā atklāti. Dējumā 3–8 olas. Gadā viens perējums. Mazuļi ligzdbēgļi. Tuvais gājputns – ziemo Eiropas centrālajā un R daļā. Nelielā skaitā pārziemo Latvijā (LOB 1999).

Izplatība. Ligzdojošās populācijas izplatības areāls ļoti plašs no Islandes un Skandināvijas rietumos līdz Beringa jūrai austrumos. Eiropā ligzdošanas areāls uz dienvidiem iekļauj Poliju un Baltkrieviju. Ziemo Rietumeiropā, Melnās jūras–Kaspijas jūras reģionā, Ķīnas DA daļā, Korejas pussalā un Japānā (BirdLife International 2016). Kopš 20. gs. 80. gadiem izplatība Eiropā ievērojami pieaugusi, areālam izplešoties uz rietumiem un dienvidiem (Keller et al. 2020). Latvijā ligzdošanas izplatība strauji palielinājusies gan starp 1980.–1984. un 2000.–2004. gadu, gan starp 2000.–2004. un 2013.–2017. gadu, sugai no Kurzemes izplešoties pa visu Latviju (Ķerus u. c. 2021). Latvijā ligzdojošo putnu apdzīvotā platība (AOO) ir 3600 km², sastopamības apgabals (EOO) – 80 104 km². Latvijā ziemujošās populācijas apdzīvotā platība (AOO) ir 1196 km², sastopamības apgabals (EOO) – 66 436 km².

Citi biežāk lietotie nosaukumi: –.

Dzimta: pīļu Anatidae.

Kategorija un kritēriji Latvijā: NT° D1, 2023 [L], NT° D1, 2023 [Z].

Kategorija globāli, Eiropā: LC 2016, LC 2020.

Statuss tuvējās valstīs: Zviedrija (LC 2020), Somija (LC 2019), Igaunija (VU [L], LC [C, Z] 2019).

Saskaņā ar IUCN metodiku.

Biotopi: 5.1. Iekšzemes mitrāji – pastāvīgas upes/strausti/tērces (ieskaitot ūdenskritumus) [L, Z], 5.4. Iekšzemes mitrāji – augstie, pārejas, zemie purvi [L, Z], 5.5. Iekšzemes mitrāji – pastāvīgi saldūdens ezeri (>8 ha) [L, Z], 5.7. Iekšzemes mitrāji – pastāvīgi saldūdens purvi/tīlpes (<8 ha) [L, Z], 9.9. Jūras zāles (daļēji iegrimušas) [Z], 13.4. Piekrastes iesālūdens/sālsūdens lagūnas/lagūnu ezeri [Z], 15.1. Ūdens baseini (>8 ha) [L, Z], 15.2. Dīki (<8 ha) [L, Z], 15.3. Akvakultūru dīki [L, Z].

Draudi: 2.1. Augkopība, 7.3. Citas ekosistēmas izmaiņas, 8.5. Vīrusu/prionu izraisītas slimības, 4.1. Ceļi un dzelzceļi, 4.2. Komunālo pakalpojumu līnijas, 5.4. Zveja vai citu ūdens bioloģisko resursu ieguve.

Aizsardzības pasākumi: 1.2. Resursu un biotopu aizsardzība, 4.3. Informētība un komunikācija.

Konvenciju pielikumi: Bernes II, Bonnas II.

Putnu direktīvas pielikums: I.

Aizsardzības statuss Latvijā: ĪAS, ML.

LSG iepriekšējie izdevumi: 2. kat. (1985), 3. kat. (2000).

Populācijas lielums un tā pārmaiņas.

Pasaules populācijas tendence nav zināma (BirdLife International 2016), bet Eiropā populācija aug (BirdLife International 2021). Igaunijā, Lietuvā un Baltkrievijā populācija īstermiņā aug, bet Krievijas Eiropas daļā populācijas tendence nav zināma (BirdLife International 2021). Latvijas ligzdojošā populācija tiek vērtēta 430–600 pāru (860–1200 pieaugušu individu) lielumā. Gan ilgtermiņā, gan īstermiņā populācija pieaug

(Ķerus u. c. 2021). Ziemujošā populācija vidēji ir 388 indivīdi (259 pieauguši indivīdi). Ziemujošā populācija ilgtermiņā pieaug, bet īstermiņa tendence ir neskaidra (Stīpniece 2021).

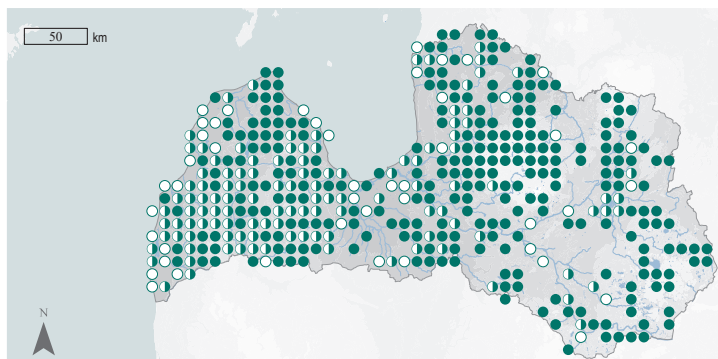
Biotopi un ekoloģija. Apdzīvo dažādus dīkus un ezerus, arī purvus (LOB 1999). Ziemo dažādos neaizsalušos ūdeņos, arī jūrā. Paaudzes ilgums: 9,7 gadi (BirdLife International 2021).

3.314. attēls. Ziemeļu gulbja ligzdošanas biotops.
Foto: Ruslans Matrozijs.

Izmantošana un tirdzniecība. –

Apdraudējums. Latvijā draudi nav pētīti, tāpēc šeit ir aprakstīti Eiropas novērtējumā minētie draudi, kas varētu būt aktuāli Latvijas populācijai. Sugu apdraud dzīvotņu degradācija un zudums lauksaimniecības intensifikācijas un mitrāju nosusināšanas rezultātā, mirstība uz ceļiem un sadursmēs ar elektrolinijām, saindēšanās ar svinu. Potenciāli sugu var apdraudēt arī putnu gripas uzliesmojumi (BirdLife International 2021).

3.315. attēls. Ziemeļu gulbja izplatība.

- Ligzdojošā populācija
- Ziemujošā populācija
- Ligzdojošā un ziemujošā populācija

Aizsardzība. Saskaņā ar likumu “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” ziemeļu gulbis ir viena no izveidošanas mērķsugām 66 ĪADT. Ligzdojošie ziemeļu gulbji ir viena no mērķsugām putniem nozīmīgajās vietās “Lubāns un zivju dīķi”, “Sātiņu zivju dīķi” un “Skrundas zivju dīķi” (Račinskis 2004). Sugas aizsardzības juridisko statusu Latvijā ir iespējams pārskatīt. Lai saglabātu dzīvotni, ir jāsaglabā mitrāji lauksaimniecības zemēs. Lai aizsargātu sugu, ir efektīvi jākontrolē svina municijas lietošanas aizliegums mitrājos. Jāaizliedz svinu saturošu makšķerēšanas atsvaru izmantošana. Jānodrošina, lai ūdens-tilpēs nenonāk makšķerēšanas atkritumi. Elektrolinijas, kur tās apdraud gulbjus, ir jāapriko ar elementiem, kas tās padara labāk redzamas.

Novērtētāji: Viesturs Ķerus, Andris Avotiņš, Antra Stīpniece, Ainārs Auniņš.

Summary

Whooper Swan – *Cygnus cygnus*. In Latvia, the breeding distribution increased rapidly between 1980–1984 and 2000–2004, as well as between 2000–2004 and 2013–2017, with the species spreading from Kurzeme Region throughout the entire of Latvia. The AOO of breeding birds is 3,600 km², the EOO – 80,104 km². The breeding population is estimated at 430–600 pairs (860–1,200 adult individuals). The population is increasing in the long term as well as in the short term. The AOO of the wintering population is 1,196 km², the EOO – 66,436 km². The average wintering population is estimated at 388 individuals (259 adult individuals). The wintering population is increasing in the long term, while the short-term trend of the population is unclear. It inhabits a variety of ponds and lakes, including wetlands. The species winters in a variety of unfrozen waters, including the sea. The species is threatened by habitat degradation and loss due to an increase in agricultural intensity and wetland drainage, mortality on roads and power lines, as well as lead poisoning. Avian influenza outbreaks could also be a potential threat to the species. Revision of the legal status of species protection in Latvia is possible. Preservation of wetlands on agricultural land is required to conserve the habitat. Conservation of the species requires effective control of the ban on lead ammunition in wetlands. The use of fishing weights containing lead should be banned. Fishing waste must be kept from being disposed of in water bodies. Power lines, where they pose a threat to *Cygnus* spp., need to be equipped with elements that improve their visibility.

Literatūras saraksts

- BirdLife International 2016. *Cygnus cygnus*. The IUCN Red List of Threatened Species 2016: e.T22679856A85965262. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2016-3.RLTS.T22679856A85965262.en>. [skatīts 28.02.2022.]
- BirdLife International 2021. *Cygnus cygnus*. The IUCN Red List of Threatened Species 2021: e.T22679856A166190527. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2021-3.RLTS.T22679856A166190527.en>. [skatīts 28.02.2022.]
- Keller, V., Herrando, S., Voříšek, P., Franch, M., Kipson, M., Milanese, P., Marti, D., Anton, M., Klvaňová, A., Kalyakin, M.V., Bauer, H.-B., Foppen, R.P.B. 2020. European Breeding Bird Atlas 2: Distribution, Abundance and Change. Barcelona: European Bird Census Council & Lynx Edicions, 967.
- Kerus, V., Dekants, A., Auniņš, A., Mārdega, I. 2021. Latvijas līgздоjošo putnu atlanti 1980–2017. Rīga: Latvijas Ornitoloģijas biedrība, 511.
- LOB 1999. Latvijas ūdeņu putni. Rīga, 208.
- Račinskis, E. 2004. Eiropas Savienības nozīmes putniem nozīmīgās vietas Latvijā. Rīga: Latvijas Ornitoloģijas biedrība, 176.
- Stipniece, A. 2021. Piekrastē un iekšzemē ziemojošo ūdensputnu monitorings. Gala atskaite par 2021. gadu. Rīga: Latvijas Ornitoloģijas biedrība, 48.

Melngalvas zoss

Branta bernicla

(Linnaeus, 1758)

NT Caurceļojošā populācija

3.316. attēls. Melngalvas zoss.
Foto: Selga Bērziņa.

Morfoloģija un bioloģija. Samērā neliela zoss. Ļoti tumšs apspalvojums, vienīgi ķermeņa pakaļdaļa spilgti balta (Baumanis, Klimpiņš 1997). Pārtiek galvenokārt no augu barības (BirdLife International 2021a). Latvijā sastopama caurceļošanas laikā (Baumanis, Klimpiņš 1997).

Izplatība. Sugas ligzdošanas areāls atrodas Eirāzijas un Ziemeļamerikas Z daļā – arktiskās tundras piekrastē (BirdLife International 2021a). Eiropā ligzdo Franča Jozefa Zemē un Svalbārā (Keller et al. 2020). Ziemeļosanas areāls Eiropā – Rietumeiropas piekraste (Lielbritānija un Īrija, kontinentā – no Spānijas līdz Dānijai) (BirdLife International 2021a) Latviju caurceļojošās populācijas apdzīvotā platība (AOO) ir 240 km², sastopamības apgabals (EOO) – 43 209 km².

Populācijas lielums un tā pārmaiņas. Pasaules populācijas tendence nav zināma un suga nav apdraudēta (BirdLife International 2021a). Eiropas ligzdojošās populācijas tendence nav zināma, bet ziemojošā populācija ir stabila. Krievijas Eiropas daļā ligzdojošās populācijas tendence nav zināma (BirdLife International 2021b). Latviju caurceļojošās populācijas lielums nav zināms, bet tā varētu būt mazāka nekā 1000 pieaugušu indivīdu. Populācijas tendence arī nav zināma.

Biotopi un ekoloģija. Caurceļošanas laikā suga sastopama galvenokārt jūrā, iekšzemē reti (Celmiņš 2022). Paaudzes ilgums: 10,4 gadi (BirdLife International 2021b).

Citi biežāk lietotie nosaukumi: –.

Dzimta: pīļu Anatidae.

Kategorija un kritēriji Latvijā: NT° D1, 2023.

Kategorija globāli, Eiropā: LC 2020, LC 2020.

Statuss tuvējās valstīs: Zviedrija (NA 2020), Igaunija (NA 2008), Krievija (*B. b. hrota* VU 2021).

Saskaņā ar IUCN metodiku.

Biotopi: 5.5. Iekšzemes mitrāji – pastāvīgi saldūdens ezeri (>8 ha), 9.9. Jūras zāles (daļēji iegrimušas), 13.4. Piekrastes iesālūdens/sālsūdens lagūnas/lagūnu ezeri.

Draudi: 5.1. Sauszemes dzīvnieku medīšana un vākšana, 8.5. Vīrusu/prionu izraisītas slimības.

Aizsardzības pasākumi: 1.2. Resursu un biotopu aizsardzība.

Konvenciju pielikumi: Bonnas II.

Putnu direktīvas pielikums: –.

Aizsardzības statuss Latvijā: –.

LSG iepriekšējie izdevumi: –.

Izmantošana un tirdzniecība. Latvijā suga netiek mērķtiecīgi iegūta, taču tā tiek medīta citur Eiropā. Ieguves apjomi attiecībā tieši uz Latviju caurceļojošo populāciju nav zināmi.

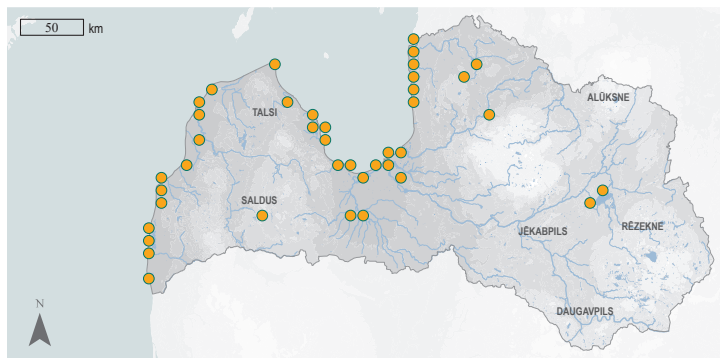
Apdraudējums. Latvijā draudi nav pēti, tāpēc šeit ir aprakstīti Eiropas novērtējumā minētie draudi, kas varētu būt aktuāli Latvijas populācijai. Ziemeļosanas vietās suga barojas piekrastes lauksaimniecības zemēs, tādēļ to var apdraudēt cilvēki, kuri cenšas to novērst. Suga ir jutīga pret putnu gripu, tāpēc to var apdraudēt šīs slimības uzliesmojumi nākotnē (BirdLife International 2021b).

Aizsardzība. Melngalvas zoss nav nevienas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas izveidošanas mērķsuga. Aizsargājamās jūras teritorijās suga ir sastopama, bet par populācijas

NT

lielumu trūkst datu. Sugas aizsardzības juri-
diskais statuss Latvijā nav jāmaina.

Novērtētāji: Viesturs Ķerus, Andris Avotiņš.

3.317. attēls. Melngalvas zoss caurceļojošās populācijas izplatība.

Summary

Brent Goose – *Branta bernicla*. The AOO of the population migrating through Latvia is 240 km², the EOO – 43,209 km². The size of the population migrating through Latvia is unknown, but it is suspected to be less than 1,000 adult individuals. The population trend is also unknown. The species can be found in the sea during migration. At wintering sites, the species may be threatened by farmers if it forages on coastal farmland. The species is susceptible to avian influenza and may be vulnerable to future outbreaks of this disease. The legal status of the species does not need to be changed in Latvia.

Literatūras saraksts

- Baumanis, J., Klimpiņš, V. 1997. Putni Latvijā. Rīga: Zvaigzne ABC, 298.
- BirdLife International 2021a. *Branta bernicla*. The IUCN Red List of Threatened Species 2021: e.T22679946A189780266. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2021-3.RLTS.T22679946A189780266.en>. [skatīts 09.03.2022.]
- BirdLife International 2021b. *Branta bernicla*. The IUCN Red List of Threatened Species 2021: e.T22679946A166196200. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2021-3.RLTS.T22679946A166196200.en>. [skatīts 09.03.2022.]
- Celmiņš, A. 2022. Melngalvas zoss *Branta bernicla*. Latvijas putni 2000–2022. Interneta publikācija: <http://www.putni.lv/braber.htm>. [skatīts 23.03.2022.]
- Keller, V., Herrando, S., Voříšek, P., Franch, M., Kipson, M., Milanese, P., Marti, D., Anton, M., Klvaňova, A., Kalyakin, M.V., Bauer, H.-B., Foppen, R.P.B. 2020. European Breeding Bird Atlas 2: Distribution, Abundance and Change. Barcelona: European Bird Census Council & Lynx Edicions, 967.

Meža zoss

Anser anser

(Linnaeus, 1758)

NT Ligzdojošā populācija

3.318. attēls. Meža zoss.
Foto: Selga Bērziņa.

Morfoloģija un bioloģija. Liela zoss. Apspalvojuma krāsa brūnganpelēka ar gaišākām krūtīm, vēderu un galvu. Kājas rozā, masīvs bāli oranžs knābis. Pārtiek no augu valsts barības. Barojas gan ūdenstilpēs, gan lauksaimniecības zemēs. Ligzdu būvē sausākā vietā niedrājā tā, lai tai varētu brīvi piepeldēt. Dējumā 3–9 olas. Gadā viens perējums. Mazuļi ligzdbēgli. Tuvais gājputns – ziemo Eiropas D un R daļā (LOB 1999).

Izplatība. Plašs ligzdošanas areāls Eirāzijā – no Islandes rietumos līdz Habarovskas novadam (Krievijā) austrumos. Ziemešanas areāls atrodas uz dienvidiem no ligzdošanas areāla (Eiropā daļēji pārklāšanās) no Eiropas R un D daļas caur Irānu līdz Ķīnas DA daļai (BirdLife International 2018). Kopš 20. gs. 80. gadiem izplatība Eiropā pieaugusi, areālam izplešoties gan uz ziemeļiem, gan uz dienvidiem un austrumiem (Keller et al. 2020). Latvijā izplatība būtiski palielinājusies gan starp 1980.–1984. un 2000.–2004. gadu, gan starp 2000.–2004. un 2013.–2017. gadu (Ķerus u. c. 2021). Latvijā ligzdojošās populācijas apdzīvotā platība (AOO) ir 464 km², sastopamības apgabals (EOO) – 60 913 km².

Populācijas lielums un tā pārmaiņas. Gan pasaules, gan Eiropas populācija pieaug (BirdLife International 2018; BirdLife International 2021). Lietuvā un Baltkrievijā ligzdojošā populācija pieaug, Krievijas Eiropas daļā – mazinās, Igaunijā īstermiņā populācija ir stabila, bet ilgtermiņā mazinās (BirdLife International 2021). Latvijas ligzdojošā populācija ir 200–500 pāru (400–1000

Citi biežāk lietotie nosaukumi: –.

Dzimta: pīļu Anatidae.

Kategorija un kritēriji Latvijā: NT° D1, 2023.

Kategorija globāli, Eiropā: LC 2018, LC 2020.

Statuss tuvējās valstīs: Zviedrija (LC 2020), Somija (LC 2019), Igaunija (VU 2019), Krievija (EN 2021).

Saskaņā ar IUCN metodiku.

Biotopi: 4.4. Mērenās joslas zālājs, 5.5. Iekšzemes mitrāji – pastāvīgi saldūdens ezeri (>8 ha), 15.3. Akvakultūru diķi.

Draudi: 5.1. Sauszemes dzīvnieku medīšana un vākšana, 7.2. Dambji un ūdens saimniecības/izmantošana, 7.3. Citas ekosistēmas izmaiņas, 8.5. Vīrusu/prionu izraisītas slimības.

Aizsardzības pasākumi: 1.2. Resursu un biotopu aizsardzība.

Konvenciju pielikumi: Bernes III, Bonnas II.

Putnu direktīvas pielikums: –.

Aizsardzības statuss Latvijā: IIĪAS.

LSG iepriekšējie izdevumi: 2. kat. (1985), 3. kat. (2000).

pieaugušu indivīdu). Gan ilgtermiņā, gan īstermiņā populācija pieaug (Ķerus u. c. 2021).

Biotopi un ekoloģija. Ligzdo niedrājiem bagātās ūdenstilpēs. Barojas gan ūdenstilpēs, gan lauksaimniecības zemēs (LOB 1999). Paaudzes ilgums: 9,5 gadi (BirdLife International 2021).

Izmantošana un tirdzniecība. Latvijā suga tiek medīta no 20. augusta līdz 15. decembrim. Latvijā ligzdojošās populācijas putnus iegūst Rietumeiropā, bet nav datu, cik lielā mērā šī ieguve skar Latvijas populāciju.

Apdraudējums. Latvijā draudi nav pētīti, tāpēc šeit ir aprakstīti Eiropas līmeņa novērtējumā minētie draudi, kas varētu būt

aktuāli Latvijas ligzdotāju populācijai. Sugu apdraud medības un saindēšanās ar svina skrotīm. To apkaro arī lauksaimnieki. Draudi ir arī mitrāju iznīcināšana – nosusināšana un pārvēršana par lauksaimniecības zemēm. Tā ir jutīga pret putnu gripas vīrusu, tāpēc to var

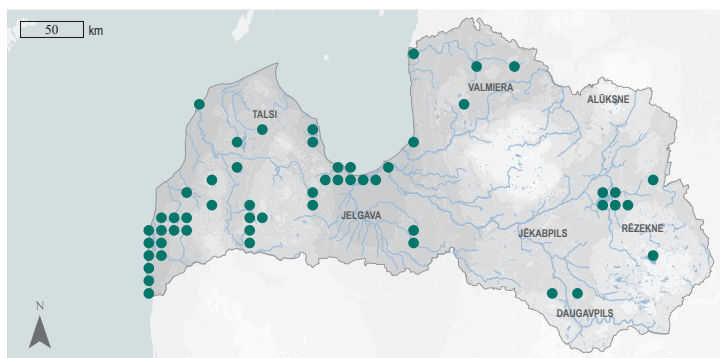
apdraudēt slimības uzliesmojumi (BirdLife International 2021).

Aizsardzība. Saskaņā ar likumu “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” meža zoss ir viena no mērksugām dabas parkos “Svētes paliene”, “Pape”, dabas liegumos “Sātiņu diķi”, “Tāšu ezers”. Taču liela daļa zināmās populācijas ligzdo dabas liegumos “Liepājas ezers” un “Lubāna mitrājs”, dabas parkā “Engures ezers” un Ķemeru Nacionālajā parkā. Meža zoss nav mērksuga nevienā putniem nozīmīgajā vietā (Račinskis 2004). Sugas aizsardzības juridiskais statuss Latvijā ir jāsaglabā. Lai aizsargātu meža zosi, ir efektīvi jākontrolē svina municijas lietošanas aizliegums mitrājos. Jāaizliedz svinu saturošu makšķerēšanas atsvaru izmantošana.

3.319. attēls. Meža zoss ligzdošanas biotops.
Foto: Edgars Trops.

Novērtētāji: Viesturs Ķerus, Andris Avotiņš.

3.320. attēls. Meža zoss ligzdojošās populācijas izplatība.

Summary

Greylag Goose – *Anser anser*. In Latvia, the distribution increased considerably between 1980–1984 and 2000–2004, as well as between 2000–2004 and 2013–2017. The AOO of the breeding population is 464 km², the EOO – 60,913 km². The breeding population is estimated at 200–500 pairs (400–1,000 adult individuals). The population is increasing in the long term as well as in the short term. Breeds in water bodies rich in reeds. It feeds in both water bodies and on farmlands. The species is threatened by hunting pressure and poisoning with lead shot. It suffers persecution by farmers. Destruction and degradation of wetlands by the drainage and conversion thereof to farmland, and the cutting and burning of reedbeds also pose threats. The species is susceptible to avian influenza virus and, therefore, may be vulnerable to future outbreaks of the disease. The legal status of protected species needs to be maintained in Latvia. The conservation of the species requires effective control of the ban on lead ammunition in wetlands. The use of fishing weights containing lead should be banned.

Literatūras saraksts

- BirdLife International 2018. *Anser anser*. The IUCN Red List of Threatened Species 2018: e.T22679889A131907747. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2018-2.RLTS.T22679889A131907747.en>. [skatīts 15.03.2022.]
- BirdLife International 2021. *Anser anser*. The IUCN Red List of Threatened Species 2021: e.T22679889A166194209. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2021-3.RLTS.T22679889A166194209.en>. [skatīts 15.03.2022.]
- Keller, V., Herrando, S., Voříšek, P., Franch, M., Kipson, M., Milanese, P., Marti, D., Anton, M., Klvaňova, A., Kalyakin, M.V., Bauer, H.-B., Foppen, R.P.B. 2020. European Breeding Bird Atlas 2: Distribution, Abundance and Change. Barcelona: European Bird Census Council & Lynx Edicions, 967.
- Ķerus, V., Dekants, A., Auniņš, A., Mārdega, I. 2021. Latvijas ligzdojošo putnu atlanti 1980–2017. Rīga: Latvijas Ornitoloģijas biedrība, 511.
- LOB 1999. Latvijas ūdeņu putni. Rīga, 208.
- Račinskis, E. 2004. Eiropas Savienības nozīmes putniem nozīmīgās vietas Latvijā. Rīga: Latvijas Ornitoloģijas biedrība, 176.

Gaigala

Bucephala clangula

(Linnaeus, 1758)

NT Ligzdojošā populācija

3.321. attēls. Gaigala.
Foto: Selga Bērziņa.

Morfoloģija un bioloģija. Par meža pili mazāka, strupa pile ar lielu, apaļu galvu, paīsu kaklu un kontrastainu apspalvojumu. Spārni tumši ar baltiem laukumiem, vēders balts, muguras lejasdaļa un aste melna. Tēviņam rieta tērpā galva melni zaļa ar baltu, apaļu laukumu starp aci un knābi. Mātītei galva brūna, ķermenis pelēks. Barojas ar ūdens bezmugurkaulniekiem. Ligzdo koku dobumos, kas var atrasties tālu no ūdens. Perē un mazuļus vadā tikai mātīte. Tēviņi tajā laikā dodas uz spalvu maiņas vietām. Dējumā 5–11 olas. Mazuļi ligzdbēgļi. Latvijā ligzdo, maina spalvas, caurceļo un ziemo (LOB 1999). Gaigalas, kas aizceļo no Latvijas, pārziemo Rietumeiropā.

Izplatība. Plašs, cirkumpolārs ligzdošanas areāls – iekļauj Kanādu, Eirāzijā plašā zonā sniedzas no Eiropas centrālās daļas līdz pat Kamčatkas pussalai. Ziemeļosanas areāls uz dienvidiem (Eiropā – arī uz rietumiem) no ligzdošanas areāla, bet daļēji ar to pārklājas (BirdLife International 2018). Kopš 20. gs. 80. gadiem ligzdošanas izplatība Eiropā nedaudz pieaugusi, paplašinoties uz dienvidiem un dienvidrietumiem (Keller et al. 2020). Latvijā izplatība starp 1980.–1984. un 2000.–2004. gadu būtiski palielinājusies, bet starp 2000.–2004. un 2013.–2017. gadu nav būtiski mainījusies (Ķerus u. c. 2021). Latvijā ligzdojošās populācijas apdzīvotā platība (AOO) ir 6484 km², sastopamības apgabals (EOO) – 82 342 km².

Populācijas lielums un tā pārmaiņas. Pasaules populācija ir stabila (BirdLife Inter-

Citi biežāk lietotie nosaukumi: –.

Dzimta: pīļu Anatidae.

Kategorija un kritēriji Latvijā: NT* C1+2a(ii), 2023.

Kategorija globāli, Eiropā: LC 2018, LC 2020.

Statuss tuvējās valstīs: Zviedrija (LC 2020), Somija (LC 2019), Igaunija (LC [L, C, Z] 2019).

Saskaņā ar IUCN metodiku.

Biotopi: 1.1. Boreālais mežs, 1.4. Mērenās joslas mežs, 5.1. Iekšzemes mitrāji – pastāvīgas upes/strauti/tērces (ieskaitot ūdenskritumus), 5.4. Iekšzemes mitrāji – augstie, pārejas, zemie purvi, 5.5. Iekšzemes mitrāji – pastāvīgi saldūdens ezeri (>8 ha), 5.7. Iekšzemes mitrāji – pastāvīgi saldūdens purvi/tīļpes (<8 ha), 15.1. Ūdens baseini (>8 ha), 15.3. Akvakultūru dīķi.

Draudi: 5.3. Mežizstrāde un koksnes ieguve, 9.1. Sadzīves un komunālie notekūdeņi, 5.1. Sauszemes dzīvnieku medīšana un vākšana, 9.2. Rūpnieciskas un militāras izcelsmes piesārņojums.

Aizsardzības pasākumi: 1.2. Resursu un biotopu aizsardzība, 4.3. Informētība un komunikācija.

Konvenciju pielikumi: Bernes III, Bonnas II.

Putnu direktīvas pielikums: –.

Aizsardzības statuss Latvijā: –.

LSG iepriekšējie izdevumi: –.

national 2018). Eiropas populācija sarūk, bet ne tik strauji, lai sugu atzītu par apdraudētu. Baltkrievijā un Krievijas Eiropas daļā ligzdojošā populācija ir stabila, Igaunijā – īstermiņā stabila, ilgtermiņā – augoša, Lietuvā populācija aug (BirdLife International 2021). Latvijas ligzdojošā populācija ir 1300–15 000 pāru (2600–30 000 pieaugušu indivīdu). Īstermiņā populācija ir stabila, populācijas ilgtermiņa tendence nav zināma (Ķerus u. c. 2021), tomēr, pārrēķinot populācijas pārmaiņas uz triju paaudžu periodu, vērojams samazinājums par 12%.

Biotopi un ekoloģija. Ligzdošanas periodā apdzīvo mežu ieskaudas upes, vecupes, ezerus, zivju dīķus (LOB 1999). Paaudzes ilgums: 7,1 gads (BirdLife International 2021).

3.322. attēls. Gaigalas ligzdošanas biotops.
Foto: Andris Klepers.

Izmantošana un tirdzniecība. Latvijā suga nelimitēti medījama no 20. augusta līdz 15. decembrim. No 2016./2017. līdz 2020./2021. gada sezonai vidēji nomedīti 88,8 indivīdi sezonā (Valsts meža dienests 2021).

Apdraudējums. Latvijā draudi nav pētīti, tāpēc šeit ir aprakstīti Eiropas novērtējumā minētie draudi, kas varētu būt aktuāli Latvijas ligzdojošajai populācijai. Ziemošanas vietās galvenie draudi ir iespējamās naftas noplūdes un saindēta barība, ko putni uzņem, barojoties kanalizācijas noplūdes vietās. Suga tiek medīta, bet medību ietekme Eiropā kopumā nav zināma. Mežsaimniecība noplicina ligzdošanas dzīvotnes (BirdLife International 2021).

Aizsardzība. Saskaņā ar likumu “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” gaigala ir viena no izveidošanas mērķsugām 38 ĪADT. Ligzdojošo gaigalu aizsardzībai nav noteikta neviena putniem nozīmīgā vieta (Račinskis 2004). Tiek veikts sugas populācijas monitoring (Auniņš, Mārdega 2021). Sugas aizsardzības juridiskais statuss Latvijā nav jāmaina. Lai saglabātu sugas ligzdošanas dzīvotni, ir svarīgi saglabāt mežā kokus ar lieliem dobumiem.

Novērtētāji: Viesturs Ķerus, Andris Avotiņš, Ainārs Auniņš.

3.323. attēls. Gaigalas ligzdojošās populācijas izplatība.

Summary

Common Goldeneye – *Bucephala clangula*. In Latvia, the distribution increased considerably between 1980–1984 and 2000–2004, while no considerable change in distribution occurred between 2000–2004 and 2013–2017. The AOO of the breeding population is 6,484 km², the EOO – 82,342 km². The breeding population is estimated at 1,300–15,000 pairs (2,600–30,000 adult individuals). The population is stable in the short term; the long-term trend is unknown, but a 12% decrease is observed when the population change is calculated over three generations. During the breeding season, the species inhabits rivers in the forests, oxbows, lakes and fish ponds. At wintering sites, the main threats are potential oil spills and poisoned food that is ingested while foraging around sewage spills. The species is hunted, but the impact of hunting in Europe as a whole is unknown. Forestry depletes breeding habitats. Monitoring of the population is ongoing. The legal status of the species does not need to be changed in Latvia. It is important to maintain trees with large cavities in the forest to conserve the breeding habitat of the species.

Literatūras saraksts

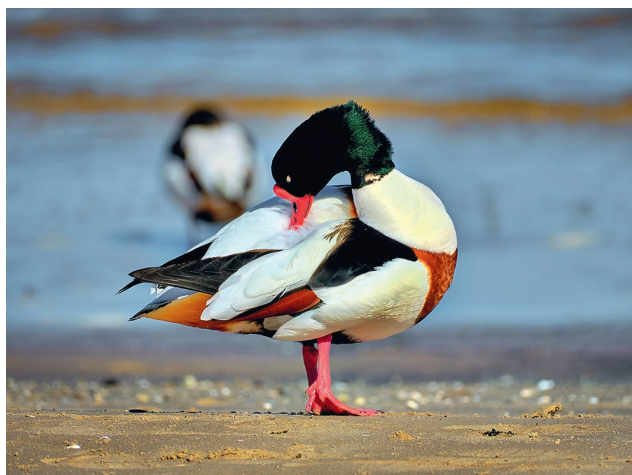
- Auniņš, A., Mārdega I. 2021. Dienas putnu valsts monitorings. Gala atskaite par 2021. gadu. Rīga: Latvijas Ornitoloģijas biedrība, 59.
- BirdLife International 2018. *Bucephala clangula*. The IUCN Red List of Threatened Species 2018: e.T22680455A132529366. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2018-2.RLTS.T22680455A132529366.en>. [skatīts 12.04.2022.]
- BirdLife International 2021. *Bucephala clangula*. The IUCN Red List of Threatened Species 2021: e.T22680455A166209537. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2021-3.RLTS.T22680455A166209537.en>. [skatīts 12.04.2022.]
- Keller, V., Herrando, S., Voříšek, P., Franch, M., Kipson, M., Milanese, P., Marti, D., Anton, M., Klvaňova, A., Kalyakin, M.V., Bauer, H.-B., Foppen, R.P.B. 2020. European Breeding Bird Atlas 2: Distribution, Abundance and Change. Barcelona: European Bird Census Council & Lynx Edicions, 967.
- Ķerus, V., Dekants, A., Auniņš, A., Mārdega, I. 2021. Latvijas līgzdžojošo putnu atlanti 1980–2017. Rīga: Latvijas Ornitoloģijas biedrība, 511.
- LOB 1999. Latvijas ūdeņu putni. Rīga, 208.
- Račinskis, E. 2004. Eiropas Savienības nozīmes putniem nozīmīgās vietas Latvijā. Rīga: Latvijas Ornitoloģijas biedrība, 176.
- Valsts meža dienests 2021. Medijamo dzīvnieku populācija: <https://www.vmd.gov.lv/lv/statistikas-parskati>. [skatīts 14.12.2021.]

Sāmsalas dižpīle

Tadorna tadorna

(Linnaeus, 1758)

NT Ligzdojošā populācija

3.324. attēls. Sāmsalas dižpīle.
Foto: Vilnis Zoldners.

Morfoloģija un bioloģija. Liela pīle ar garu kaklu un kontrastainu apspalvojumu. Apspalvojums pamatā balts, galva tumšzaļa, knābis sarkans (tēviņam – ar uzkrītošu pauguru), pār krūtīm plata rūsganbrūna josla, melnas plecu segspalvas, lidspalvas, astes gals un gareniska josla uz vēdera (Svensons u. c. 2021). Pārtiek galvenokārt no gliemjiem un citiem ūdens bezmugurkaulniekiem, ēd arī nelielas zivis un augu daļas (BirdLife International 2019). Ligzdo uz zemes zem ēkām, būvmateriālu krājumiem. Dējumā 7–12 olas. Mazuļi ligzdbēgļi. Pārziemo Rietumeiropā, nelielā skaitā arī Latvijā (Baumanis, Klimpiņš 1997).

Izplatība. Sadrumstalots ligzdošanas areāls sniedzas no Islandes līdz Ķīnas ziemeļaustrumiem. Ziemeļaustrumu areāls uz dienvidiem no ligzdošanas areāla, bet Eiropā liela pārklāšanās (BirdLife International 2019). Kopš 20. gs. 80. gadiem ligzdošanas izplatība Eiropā stipri pieaugusi, sugai izplešoties ne tikai piekrastē, bet arī iekšzemē (Keller et al. 2020). Latvijā izplatība starp 1980.–1984. un 2000.–2004. gadu ir palielinājusies, sugai sākot ligzdot Rīgas līča D daļā (Ķerus u. c. 2021). Latvijā ligzdojošās populācijas apdzīvotā platība (AOO) ir 412 km², sastopamības apgabals (EOO) – 23 517 km².

Populācijas lielums un tā pārmaiņas. Pasaules populācija ir augoša (BirdLife International 2019). Eiropas populācija ir stabila. Baltkrievijā populācija ir stabila, Igaunijā, Lietuvā un Krievijas Eiropas daļā – sarūk (BirdLife International 2021). Latvijas

Citi biežāk lietotie nosaukumi: –.

Dzimta: pīļu Anatidae.

Kategorija un kritēriji Latvijā: NT° D1, 2023.

Kategorija globāli, Eiropā: LC 2019, LC 2020.

Statuss tuvējās valstīs: Zviedrija (NT 2020), Somija (VU 2019), Igaunija (EN [L], VU [C] 2019), Lietuva (EN 2021).

Saskaņā ar IUCN metodiku.

Biotopi: 1.1. Boreālais mežs, 5.1. Iekšzemes mitrāji – pastāvīgas upes/strauti/tērces (ieskaitot ūdenskritumus), 5.5. Iekšzemes mitrāji – pastāvīgi saldūdens ezeri (>8 ha), 9.3. Jūras sublitorāle – akmeņi/oli/grants, 13.4. Piekrastes iesāļūdens/sālsūdens lagūnas/lagūnu ezeri.

Draudi: 3.3. Atjaunojamā enerģija, 5.1. Sauszemes dzīvnieku medīšana un vākšana, 8.1. Invazīvas svešzemju sugas/slimības, 8.5. Vīrusu/prionu izraisītas slimības.

Aizsardzības pasākumi: 1.2. Resursu un biotopu aizsardzība.

Konvenciju pielikumi: Bernes II, Bonnas II.

Putnu direktīvas pielikums: –.

Aizsardzības statuss Latvijā: IAS.

LSG iepriekšējie izdevumi: 2. kat. (1985), 3. kat. (2000).

ligzdojošā populācija ir 150–320 pāru (300–640 pieaugušu indivīdu). Gan īstermiņā, gan ilgtermiņā populācija pieaug (Ķerus u. c. 2021).

Biotopi un ekoloģija. Suga apdzīvo galvenokārt jūras piekrasti. Paaudzes ilgums: 10,9 gadi (BirdLife International 2021).

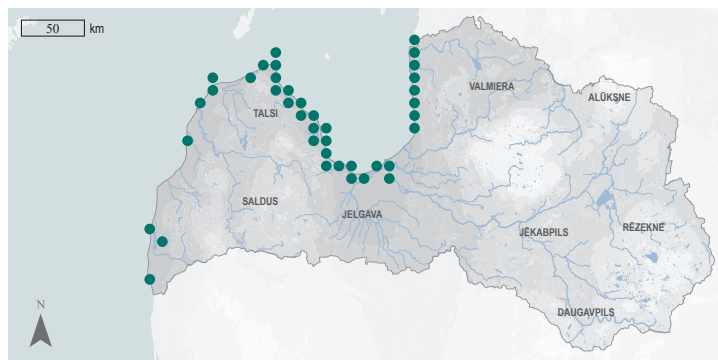
Izmantošana un tirdzniecība. Latvijā sugu nemedī, taču tā tiek medīta citviet Eiropā.

Apdraudējums. Latvijā draudi nav pētīti, tāpēc šeit ir aprakstīti Eiropas līmeņa novērtējumā minētie draudi, kas varētu būt aktuāli Latvijas ligzdojošajai populācijai. Sugu apdraud dzīvotnes zudums plūdmaiņas

spēkstaciju būves dēļ. Suga cieš no Amerikas ūdeles *Neogale vison* un ir jutīga pret putnu gripu (BirdLife International 2021).

3.325. attēls. Sāmsalas dižpīles ligzdošanas biotops. Foto: Jānis Viksne.

3.326. attēls. Sāmsalas dižpīles ligzdojošās populācijas izplatība.

Summary

Common Shelduck – *Tadorna tadorna*. In Latvia, the distribution increased between 1980–1984 and 2000–2004; the species has started breeding in the southern part of the Gulf of Riga. The AOO of the breeding population is 412 km², the EOO – 23,517 km². The breeding population is estimated at 150–320 pairs (300–640 adult individuals). The population is increasing both in the short term as well as in the long term. The species mainly inhabits the coastal area by the sea. The species suffers from *Neogale vison* and is susceptible to avian influenza. Population monitoring is ongoing as part of the programme for the monitoring of birds breeding in coastal areas. The legal status of protected species needs to be maintained in Latvia.

Literatūras saraksts

- Baumanis, J., Klimpiņš, V. 1997. Putni Latvijā. Rīga: Zvaigzne ABC, 298.
- BirdLife International 2019. *Tadorna tadorna*. The IUCN Red List of Threatened Species 2019: e.T22680024A154560262. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2019-3.RLTS.T22680024A154560262.en>. [skatīts 25.05.2022.]
- BirdLife International 2021. *Tadorna tadorna*. The IUCN Red List of Threatened Species 2021: e.T22680024A166197940. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2021-3.RLTS.T22680024A166197940.en>. [skatīts 25.05.2022.]
- Keller, V., Herrando, S., Voříšek, P., Franch, M., Kipson, M., Milanese, P., Marti, D., Anton, M., Klvaňová, A., Kalyakin, M.V., Bauer, H.-B., Foppen, R.P.B. 2020. European Breeding Bird Atlas 2: Distribution, Abundance and Change. Barcelona: European Bird Census Council & Lynx Edicions, 967.
- Ķerus, V., Dekants, A., Auniņš, A., Mārdega, I. 2021. Latvijas ligzdojošo putnu atlanti 1980–2017. Rīga: Latvijas Ornitoloģijas biedrība, 511.
- Račinskis, E. 2004. Eiropas Savienības nozīmes putniem nozīmīgās vietas Latvijā. Rīga: Latvijas Ornitoloģijas biedrība, 176.
- Svensons, L., Malernijs, K., Seterstremis, D. 2021. Putnu noteicējs. Rīga: Jāņa sēta, 447.

Pelēkā pīle

Mareca strepera

(Linnaeus, 1758)

Ligzdojošā populācija

3.327. attēls. Pelēkā pīle.

Foto: Selga Bērziņa.

Morfoloģija un bioloģija. Nedaudz mazāka nekā meža pīle. Tēviņš rieta tērpā tumšpelēks ar kontrastaini melnām astes segspalvām. Lidojumā – balts vēders un trīskrāsains (melns, balts, brūns) laukums uz spārniem. Mātīte brūnganpelēki raibumota ar baltu vēderu un lidojumā redzamu divkrāsainu (melnbaltu) spārnu spoguļi. Pēcligzdošanas laikā sabiedriska, bet lielus barus neveido. Barojas galvenokārt ar augu barību, vasarā ēd arī kukaiņus, it īpaši ūdenī nonākušus taisnspārņus. Ligzda uz zemes, parasti – zālaugiem klātās ezeru salās, retāk – peldošā slīkšņā kaiju kolonijā. Dējumā 6–12 olas. Mazuļi ligzdbēgļi. Perē un mazuļus vadā tikai mātīte. Gājputns, ziemo Eiropas R piekrastē, iespējams, arī Ziemeļāfrikā (LOB 1999).

Izplatība. Ligzdošanas areāls mērenajos platuma grādos sniedzas pāri visai Eirāzijai un Ziemeļamerikai. Ziemo Ziemeļamerikas R un D daļā, Rietumeiropā un Vidusjūras reģionā, Nīlas ielejā (Āfrikā) un Āzijas D daļā (BirdLife International 2016). Kopš 20. gs. 80. gadiem ligzdošanas izplatība Eiropā ievērojami paplašinājusies, areālam izplešoties gan Z, gan R un D virzienā (Keller et al. 2020). Latvijā būtiskas izplatības pārmaiņas nav konstatētas, taču tas var būt skaidrojams ar sugas reto sastopamību (Ķerus u. c. 2021). Latvijā ligzdojošās populācijas apdzīvotā platība (AOO) ir 388 km², sastopamības apgabals (EOO) – 66 044 km².

Populācijas lielums un tā pārmaiņas. Pasaules populācija pieaug (BirdLife International 2016). Arī Eiropas populācija pieaug.

Citi biežāk lietotie nosaukumi: *Anas strepera* Linnaeus, 1758.

Dzimta: pīļu Anatidae.

Kategorija un kritēriji Latvijā: NT° D1, 2023.

Kategorija globāli, Eiropā: LC 2016, LC 2020.

Statuss tuvējās valstīs: Zviedrija (LC 2020), Somija (LC 2019), Lietuva (NT 2021).

Saskaņā ar IUCN metodiku.

Biotopi: 4.4. Mērenās joslas zālājs, 5.1. Iekšzemes mitrāji – pastāvīgas upes/strausti/tērces (ieskaitot ūdenskritumus), 5.5. Iekšzemes mitrāji – pastāvīgi saldūdens ezeri (>8 ha), 15.3. Akvakultūru dīķi.

Draudi: 7.3. Citas ekosistēmas izmaiņas, 8.1. Invazīvas svešzemju sugas/slimības, 6.1. Rekreācija, 8.5. Vīrusu/prionu izraisītas slimības.

Aizsardzības pasākumi: 1.2. Resursu un biotopu aizsardzība, 2.2. Invazīvu/problemātisku sugu ierobežošana, 2.3. Biotopu un dabisko procesu atjaunošana.

Konvenciju pielikumi: Bernes III, Bonnas II.

Putnu direktīvas pielikums: –.

Aizsardzības statuss Latvijā: –.

LSG iepriekšējie izdevumi: –.

Ligzdojošā populācija pieaug Lietuvā, Baltkrievijā un Igaunijā, bet Krievijas Eiropas daļā ligzdojošās populācijas tendence nav zināma (BirdLife International 2021). Latvijas ligzdojošā populācija ir 150–350 pāru (300–700 pieaugušu individu). Gan ilgtermiņa, gan īstermiņa populācijas tendence ir pozitīva (Ķerus u. c. 2021).

Biotopi un ekoloģija. Ligzdošanas biotops – aizauguši ezeri, retāk zivju dīķi vai upes. Ceļošanas laikā dažādi aizauguši seklūdeņi, arī jūras piekraste (LOB 1999). Paaudzes ilgums: 3,6 gadi (BirdLife International 2021).

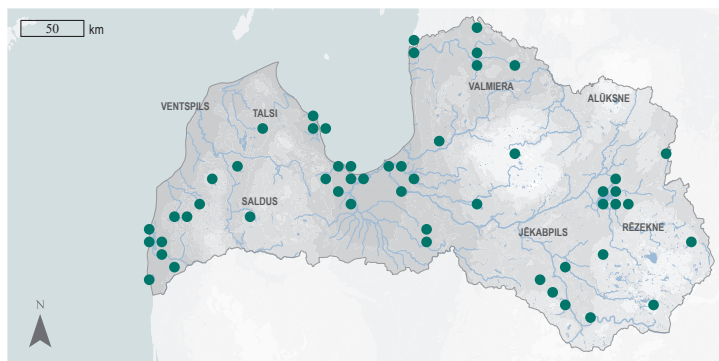
3.328. attēls. Pelēkās pīles ligzdošanas biotops.
Foto: Ruslans Matrozis.

Izmantošana un tirdzniecība. Latvijā suga ir nelimitēti medījama no 20. augusta līdz 14. septembrim trešdienās, sestdienās un svētdienās, bet no 15. septembra līdz 15. decembrim – katru dienu. No 2016./2017. līdz 2020./2021. gada sezonai vidēji nomedīti 676,8 indivīdi sezonā (Valsts meža dienests 2021).

Apdraudējums. Latvijā par galvenajiem draudiem tiek uzskatīta ligzdošanas dzīvotņu degradācija, galvenokārt aizaugot klajām salām un ezeru un upju krastiem ar niedrēm un krūmiem, un Amerikas ūdele *Neogale vison* (Viksne et al. 2010). Eiropā kopumā sugu apdraud arī rekreācijas aktivitāšu radītais piesārņojums un traucējums. Tā ir jutīga pret putnu gripu, tāpēc to var apdraudēt slimības uzliesmojumi. Lielākajā daļā Eiropas areāla suga tiek medīta (BirdLife International 2021).

Aizsardzība. Pelēkajai pīlei Latvijā nav noteikta neviena ĪADT vai putniem nozīmīgā vieta. Suga ir jāiekļauj Latvijas īpaši aizsargājamo sugu sarakstā. Lai aizsargātu sugu, ir jānodrošina ezeru piekrastes zālāju un palieņu pļavu noganīšana vai pļaušana, jāierobežo Amerikas ūdeles un jenotsuņa *Nyctereutes procyonoides* izplatība un jānodrošina efektīva svina munīcijas lietošanas aizlieguma mērķa kontrole.

Novērtētāji: Viesturs Ķerus, Andris Avotiņš.

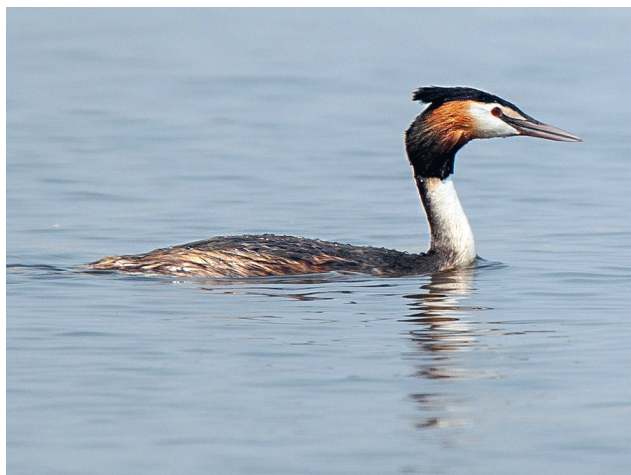
3.329. attēls. Pelēkās pīles ligzdojošās populācijas izplatība.

Summary

Gadwall – *Mareca strepera*. No significant changes in distribution have been detected in Latvia, but this could be explained by the rare occurrence of the species. The AOO of the breeding population is 388 km², the EOO – 66,044 km². The breeding population is estimated at 150–350 pairs (300–700 adult individuals). The long-term as well as short-term population trend is positive. Breeding habitat – overgrown lakes, less commonly – fish ponds or rivers. During migration, various overgrown shallow waters, including the seashore. In Latvia, the degradation of breeding habitats, mainly by the overgrowth of bare islands and lake and river banks with reeds and shrubs and *Neogale vison*, are considered the main threats. In Europe as a whole, the species is also threatened by pollution and disturbance caused by recreational activities. The species is susceptible to avian influenza and, therefore, may be vulnerable to future outbreaks of this disease. The species is hunted throughout most of its European range. The species needs to be included on the list of protected species of Latvia. Conservation of the species requires the grazing or mowing of lakeshore grasslands and floodplain grasslands, limiting the spread of *N. vison* and *Nyctereutes procyonoides*, and ensuring the effective control of the ban on lead ammunition in wetlands.

Literatūras saraksts

- BirdLife International 2016. *Mareca strepera*. The IUCN Red List of Threatened Species 2016: e.T22680149A86020572. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2016-3.RLTS.T22680149A86020572.en>. [skatīts 08.08.2022.]
- BirdLife International 2021. *Mareca strepera*. The IUCN Red List of Threatened Species 2021: e.T22680149A166198537. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2021-3.RLTS.T22680149A166198537.en>. [skatīts 08.08.2022.]
- Keller, V., Herrando, S., Voříšek, P., Franch, M., Kipson, M., Milanese, P., Marti, D., Anton, M., Klvaňova, A., Kalyakin, M.V., Bauer, H.-B., Foppen, R.P.B. 2020. European Breeding Bird Atlas 2: Distribution, Abundance and Change. Barcelona: European Bird Census Council & Lynx Edicions, 967.
- Ķerus, V., Dekants, A., Auniņš, A., Mārdega, I. 2021. Latvijas ligzdojošo putnu atlanti 1980–2017. Rīga: Latvijas Ornitoloģijas biedrība, 511.
- LOB 1999. Latvijas ūdeņu putni. Rīga, 208.
- Valsts meža dienests 2021. Medijamo dzīvnieku populācija: <https://www.vmd.gov.lv/lv/statistikas-parskati>. [skatīts 14.12.2021.]
- Viksne, J., Svazas, S., Czajkowski, A., Janaus, M., Mischenko, A., Kozulin, A., Kuresoo, A., Serebryakov, V. 2010. Atlas of Duck Populations in Eastern Europe. Vilnius: Akstis, 199.

Cekuldūkuris

Podiceps cristatus

(Linnaeus, 1758)

NT Ligzdojošā populācija

3.330. attēls. Cekuldūkuris.
Foto: Ivars Brediks.

Morfoloģija un bioloģija. Nedaudz mazāks nekā meža pīle. Tievs kakls un slaidis ķermenis. Vasarā uz galvas divdaļīgs cekuls, rūsganu, pagarinātu spalvu apkakle. Bieži uzturas atklātā ūdenī, bet briesmu brīžos ienirst. Pārtiek no zivīm, abiniekiem un dažādiem ūdens bezmugurkaulniekiem. Starp virsūdens augu stublājiem, dažkārt arī applūdušiem krūmiem, no ūdensaugiem būvē peldošu ligzdu. Dējumā 2–8 olas. Mazuļi ligzdbēgļi. Gājputns, ziemo Dienvideiropā, bet daļa paliek ziemot Latvijā (LOB 1999).

Izplatība. Ligzdošanas izplatības areāls aptver lielāko daļu Eiropas un sniedzas uz austrumiem līdz Ķīnas A daļai. Ziemo Eiropas R un D daļā un Āzijas dienvidos. Atsevišķas ligzdojošas populācijas arī Āfrikā, Austrālijā un Jaunzēlandē (BirdLife International 2019). Kopš 20. gs. 80. gadiem izplatība Eiropā nedaudz palielinājusies (galvenokārt D daļā) (Keller et al. 2020). Latvijā izplatība starp 1980.–1984. un 2000.–2004. gadu būtiski samazinājusies, bet pēc tam saglabājusies stabila (Ķerus u. c. 2021). Latvijā ligzdojošas populācijas apdzīvotā platība (AOO) ir 2256 km², sastopamības apgabals (EOO) – 78 106 km².

Populācijas lielums un tā pārmaiņas. Pasaules populācijas tendence ir neskaidra (BirdLife International 2019). Eiropas populācija ir stabila. Baltkrievijā populācija pieaug, Igaunijā – īstermiņā pieaug, bet ilgtermiņā mazinās. Lietuvā un Krievijas Eiropas daļā populācija ir stabila (BirdLife International 2021). Baltijas jūras reģionā populācijai ir

Citi biežāk lietotie nosaukumi: –.

Dzimta: dūkuru Podicipedidae.

Kategorija un kritēriji Latvijā: NT° C1+2a(ii), 2023.

Kategorija globāli, Eiropā: LC 2019, LC 2020.

Statuss tuvējās valstīs: Zviedrija (LC 2020), Somija (NT 2019), Igaunija (LC [L, Z], NT [C] 2019).

Saskaņā ar IUCN metodiku.

Biotopi: 5.5. Iekšzemes mitrāji – pastāvīgi saldūdens ezeri (>8 ha), 15.3. Akvakultūru dīķi.

Draudi: 5.4. Zveja vai citu ūdens bioloģisko resursu ieguve, 8.5. Vīrusu/prionu izraisītas slimības.

Aizsardzības pasākumi: 1.2. Resursu un biotopu aizsardzība.

Konvenciju pielikumi: Bernes III.

Putnu direktīvas pielikums: –.

Aizsardzības statuss Latvijā: –.

LSG iepriekšējie izdevumi: –.

straujš pieaugums (HELCOM 2023). Latvijas ligzdojošā populācija ir 3000–6200 pāru (6000–12 400 pieaugušu indivīdu). Populācijas ilgtermiņa tendence ir negatīva, bet īstermiņa tendence nav zināma (Ķerus u. c. 2021). Trijās paaudzēs populācija samazinājusies par 23%.

Biotopi un ekoloģija. Ligzdošanas biotops ir lielāki ezeri un zivju dīķi (LOB 1999). Paaudzes ilgums: 5,9 gadi (BirdLife International 2021).

Izmantošana un tirdzniecība. Latvijā suga netiek medīta, bet Eiropas kopējā novērtējumā ir atzīmēts, ka tā tiek iegūta (BirdLife International 2021).

Apdraudējums. Latvijā draudi nav pēti, tāpēc šeit ir aprakstīti Eiropas līmeņa novērtējumā minētie draudi, kas varētu būt aktuāli Latvijas populācijai. Suga bieži iet bojā

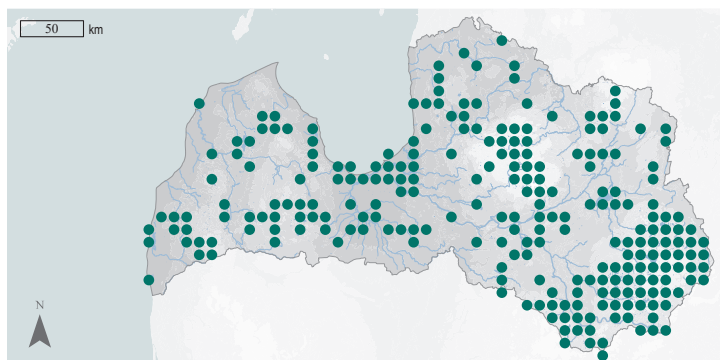

3.331. attēls. Cekuldūkura ligzdošanas biotops.
Foto: Ilze Priedniece.

zvejnieku tīklos. Tā kā suga ir jutīga pret putnu gripu, to apdraud slimības uzliesmojumi nākotnē (BirdLife International 2021).

Aizsardzība. Ligzdojošās populācijas aizsardzībai nav noteikta neviena ĪADT vai putniem nozīmīgā vieta. Suga ir jāiekļauj Latvijas īpaši aizsargājamo sugu sarakstā.

Novērtētāji: Viesturs Ķerus, Andris Avotiņš.

3.332. attēls. Cekuldūkura ligzdojošās populācijas izplatība.

Summary

Great Crested Grebe – *Podiceps cristatus*. In Latvia, the distribution decreased considerably between 1980–1984 and 2000–2004 and has remained stable since then. The AOO of the breeding population is 2,256 km², the EOO – 78,106 km². The breeding population is estimated at 3,000–6,200 pairs (6,000–12,400 adult individuals). The long-term population trend is negative, while the short-term trend is unknown. Over three generations, the population has declined by 23%. The breeding habitat is larger lakes and fish ponds. Death in fishing nets is common for the species. Since the species is susceptible to avian influenza, it is threatened by future outbreaks of the disease. The species needs to be included on the list of protected species of Latvia.

Literatūras saraksts

- BirdLife International 2019. *Podiceps cristatus*. The IUCN Red List of Threatened Species 2019: e.T22696602A154250080. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2019-3.RLTS.T22696602A154250080.en>. [skatīts 18.08.2022.]
- BirdLife International 2021. *Podiceps cristatus*. The IUCN Red List of Threatened Species 2021: e.T22696602A166312625. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2021-3.RLTS.T22696602A166312625.en>. [skatīts 18.08.2022.]
- HELCOM 2023. Abundance of waterbirds in the breeding season. HELCOM core indicator report. Online. <https://indicators.helcom.fi/indicator/waterbirds-breeding-season/>. [skatīts 29.06.2023.]
- Keller, V., Herrando, S., Voříšek, P., Franch, M., Kipson, M., Milanese, P., Marti, D., Anton, M., Klvaňova, A., Kalyakin, M.V., Bauer, H.-B., Foppen, R.P.B. 2020. European Breeding Bird Atlas 2: Distribution, Abundance and Change. Barcelona: European Bird Census Council & Lynx Edicions, 967.
- Ķerus, V., Dekants, A., Auniņš, A., Mārdega, I. 2021. Latvijas ligzdojošo putnu atlanti 1980–2017. Rīga: Latvijas Ornitoloģijas biedrība, 511.
- LOB 1999. Latvijas ūdeņu putni. Rīga, 208.

Liels dumpis

Botaurus stellaris

(Linnaeus, 1758)

NT Ligzdojošā populācija

3.333. attēls. Liels dumpis.
Foto: Jānis Jansons.

Morfoloģija un bioloģija. Par zivju gārni mazliet mazāks drukns putns ar dzeltenbrūni raibu maskējošu apspalvojumu. Pieaugušajiem melnbrūna galvas virsa un bārdas svītra. Lielākoties slēpts dzīvesveids – uzturas niedrēs, bet konstatējams pēc raksturīgās, ļoti tālu dzirdamās balss. Vokāli aktīvs galvenokārt krēslā un naktī. Pavasarī ligzdas rajonā veic rieta lidojumus. Pārtiek no zivīm, vardēm, kukaiņiem un sīkiem zīdītājiem. Daļēji poligāms – vienam tēviņam var būt vairākas mātītes. Mātīte uz zemes būvē ligzdu no niedrēm, rūpīgi paslēptu biežā niedrējā. Perē un par mazuliem rūpējas galvenokārt mātīte. Dējumā 3–6 olas. Mazuļi daļēji ligzdbēgļi. Gājputns, ziemo Eiropas DR daļā. Atsevišķi putni pārziemo arī Latvijā (LOB 1999).

Izplatība. Ligzdošanas areāls sniedzas no Rietumeiropas līdz Ohotskas jūrai. Areāla Z robeža šķērso Skandināvijas D daļu, D robeža – Turciju, Afganistānu, Mongoliju. Ziemeļeiropas D un R daļā, arī Āfrikā un Āzijas D daļā (BirdLife International 2016). Kopumā ligzdošanas izplatība kopš 20. gs. 80. gadiem ir palielinājusies, areālam izplešoties uz ziemeļiem, bet nedaudz samazinoties R daļā (Keller et al. 2020). Latvijā izplatība starp 1980.–1984. un 2000.–2004. gadu ir palielinājusies, bet starp 2000.–2004. un 2013.–2017. gadu saglabājusies stabila (Ķerus u. c. 2021). Latvijā ligzdojošo putnu apdzīvotā platība (AOO) ir 1432 km², sastopamības apgabals (EOO) – 79 098 km².

Populācijas lielums un tā pārmaiņas. Pasaules populācija sarūk, bet ne tik strauji,

Citi biežāk lietotie nosaukumi: –.

Dzimta: gārņu Ardeidae.

Kategorija un kritēriji Latvijā: NT° C1+2a(iii); D1, 2023.

Kategorija globāli, Eiropā: LC 2016, LC 2020.

Statuss tuvējās valstīs: Zviedrija (NT 2020), Somija (LC 2019), Igaunija (LC 2019), Lietuva (LC 2021).

Saskaņā ar IUCN metodiku.

Biotopi: 5.5. Iekšzemes mitrāji – pastāvīgi saldūdens ezeri (>8 ha), 5.7. Iekšzemes mitrāji – pastāvīgi saldūdens purvi/tilpes (<8 ha), 15.3. Akvakultūru dīķi.

Draudi: 5.4. Zveja vai citu ūdens bioloģisko resursu ieguve, 6.1. Rekreācija, 7.2. Dambji un ūdens saimniecības/izmantošana, 7.3. Citas ekosistēmas izmaiņas, 9.1. Sadzīves un komunālie notekūdeņi, 11.2. Sausums, 11.3. Ekstrēmas temperatūras.

Aizsardzības pasākumi: 1.1. Atradņu/teritoriju aizsardzība, 1.2. Resursu un biotopu aizsardzība.

Konvenciju pielikumi: Bernes II, Bonnas II.

Putnu direktīvas pielikums: I.

Aizsardzības statuss Latvijā: ĪAS, ML.

LSG iepriekšējie izdevumi: 2. kat. (1985), 3. kat. (2000).

lai sugu klasificētu kā apdraudētu (BirdLife International 2016). Eiropas populācija ir stabila. Krievijā un Baltkrievijā populācija stabila, bet Igaunijā un Lietuvā – pieaug (BirdLife International 2021). Latvijā ligzdojošā populācija ir 422 tēviņi (844 pieauguši indivīdi). Ilgtermiņā populācija pieaug. Īstermiņā populācija vērtēta kā stabila (Ķerus u. c. 2021), taču, pārreķinot populācijas pārmaiņas, izmantojot IUCN rīku *A kritērija* aprēķinam, aprēķināts populācijas samazinājums par 21% trijās paaudzēs.

Biotopi un ekoloģija. Ligzdo dažāda lieluma seklās ar niedrēm aizaugušās ūdenstilpēs – ezeros, zivju dīķos, reti arī bebrainēs (LOB 1999). Paaudzes ilgums: 3,9 gadi (BirdLife International 2021).

3.334. attēls. Lielā dumpja ligzdošanas biotops.
Foto: Māriete Melņika.

Izmantošana un tirdzniecība. Latvijā suga netiek medīta, taču dažviet Eiropā tā tiek medīta (BirdLife International 2021).

Apdraudējums. Latvijā draudi nav pētīti, tāpēc šeit ir aprakstīti Eiropas līmeņa novērtējumā minētie draudi, kas varētu būt aktuāli

Latvijas populācijai. Sugu apdraud galvenokārt niedrāju zudums nosusināšanas, tiešas iznīcināšanas, piesārņojuma u. c. iemeslu dēļ. Drauds ir arī traucējums ligzdošanas laikā. Aukstās ziemās suga var ciest no augstas mirstības (BirdLife International 2021).

Aizsardzība. Saskaņā ar likumu “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” lielais dumpis ir viena no izveidošanas mērķsugām 53 ĪADT. Lielais dumpis ir starp mērķsugām putniem nozīmīgajās vietās “Engures ezers”, “Ķemeru Nacionālais parks”, “Liepājas ezers”, “Lubāns un zivju dīķi”, “Pape”, “Rāzna”, “Sedas tīrelis” (Račinskis 2004). Sugas aizsardzības juridisko statusu Latvijā ir iespējams pārskatīt. Lai aizsargātu sugu, ir jāuztur piemēroti niedrāji.

Novērtētāji: Viesturs Ķerus, Andris Avotiņš.

3.335. attēls. Lielā dumpja ligzdojošās populācijas izplatība.

Summary

Eurasian Bittern – *Botaurus stellaris*. In Latvia, the distribution increased between 1980–1984 and 2000–2004 and remained stable between 2000–2004 and 2013–2017. The AOO of breeding birds is 1,432 km², the EOO – 79,098 km². The breeding population is estimated at 422 males (844 adult individuals). The population is increasing in the long term. In the short term, the population is estimated to be stable, but a 21% population decline is calculated when the recalculation of population change over three generations is made. The species breeds in shallow water bodies of various sizes that are overgrown with reeds – lakes, fish ponds, on rare occasions – in beaver ponds as well. The species is mainly threatened by the loss of reedbeds due to drainage, direct destruction, pollution, and other causes. Disturbances during the breeding period also pose a threat to the species. In cold winters, the species can suffer from high mortality. Revision of the legal status of species protection in Latvia is possible. Maintenance of suitable reedbeds is required for the conservation of the species.

Literatūras saraksts

- BirdLife International 2016. *Botaurus stellaris*. The IUCN Red List of Threatened Species 2016: e.T22697346A86438000. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2016-3.RLTS.T22697346A86438000.en>. [skatīts 11.11.2022.]
- BirdLife International 2021. *Botaurus stellaris*. The IUCN Red List of Threatened Species 2021: e.T22697346A166321351. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2021-3.RLTS.T22697346A166321351.en>. [skatīts 11.11.2022.]
- Keller, V., Herrando, S., Voříšek, P., Franch, M., Kipson, M., Milanese, P., Marti, D., Anton, M., Klvaňová, A., Kalyakin, M.V., Bauer, H.-B., Foppen, R.P.B. 2020. European Breeding Bird Atlas 2: Distribution, Abundance and Change. Barcelona: European Bird Census Council & Lynx Edicions, 967.
- Ķerus, V., Dekants, A., Auniņš, A., Mārdega, I. 2021. Latvijas ligzdojošo putnu atlanti 1980–2017. Rīga: Latvijas Ornitoloģijas biedrība, 511.
- LOB 1999. Latvijas ūdeņu putni. Rīga, 208.
- Račinskis, E. 2004. Eiropas Savienības nozīmes putniem nozīmīgās vietas Latvijā. Rīga: Latvijas Ornitoloģijas biedrība, 176.

Dzeltenais tārtiņš

Pluvialis apricaria

(Linnaeus, 1758)

NT Ligzdojošā populācija

3.336. attēls. Dzeltenais tārtiņš.
Foto: Edgars Trops, Dabasdati.lv.

Morfoloģija un bioloģija. Par mājas balodi mazāks putns. Pavasarī melni vaigi un vēderpuse, kas ar baltu joslu norobežoti no brūngandzelteni raibumotās mugurpuses (Baumanis, Klimpiņš 1997). Pārtiek galvenokārt no kukaiņiem (it īpaši vabolēm, tauriņu kāpuriem, un taisnspārņiem), bet ēd arī citus bezmugurkaulniekus, nedaudz arī augus. Ligzda ir neliela bedrīte uz zemes vietās ar zemu veģetāciju. Mazuļi ligzdbēgļi (BirdLife International 2021). Gājputns, ziemo Rietumeiropā un Vidusjūras reģionā. Var ziemot arī Latvijā (Celmiņš 2022).

Izplatība. Ligzdošanas areāls sniedzas no Grenlandes pāri Eiropas Z daļai līdz Sibīrijas ziemeļiem. Ziemeļos areāls ir Rietumeiropā, Vidusjūras reģionā un Melnās un Kaspijas jūras piekrastē (BirdLife International 2016). Kopš 20. gs. 80. gadiem Eiropā ligzdošanas izplatība nedaudz samazinājusies, galvenokārt areāla D daļā (Keller et al. 2020). Latvijā starp 1980.–1984. un 2000.–2004. gadu izplatība būtiski samazinājusies, bet starp 2000.–2004. un 2013.–2017. gadu bijusi stabila (Ķerus u. c. 2021). Latvijā ligzdojošās populācijas apdzīvotā platība (AOO) ir 456 km², sastopamības apgabals (EOO) – 57 347 km².

Populācijas lielums un tā pārmaiņas. Pasaules populācija pieaug (BirdLife International 2016). Eiropas populācija ir stabila. Krievijas populācijas tendence nav zināma. Igaunijas un Lietuvas populācija ir stabila, Baltkrievijas populācija īstermiņā ir stabila, bet ilgtermiņā – augoša (BirdLife International 2021). Latvijas ligzdojošā populācija ir

Citi biežāk lietotie nosaukumi: –.

Dzimta: tārtiņu Charadriidae.

Kategorija un kritēriji Latvijā: NT° D1, 2023.

Kategorija globāli, Eiropā: LC 2016, LC 2020.

Statuss tuvējās valstīs: Zviedrija (LC 2020), Somija (LC 2019), Igaunija (LC 2019), Lietuva (EN 2021), Krievija (VU 2021).

Saskaņā ar IUCN metodiku.

Biotopi: 5.4. Iekšzemes mitrāji – augstie, pārejas, zemie purvi.

Draudi: 6.1. Rekreācija, 7.2. Dambji un ūdens saimniecības/izmantošana, 7.3. Citas ekosistēmas izmaiņas, 11.2. Sausums, 11.1. Dzīvotņu nobīde un pasliktināšanās.

Aizsardzības pasākumi: 1.1. Atradņu/teritoriju aizsardzība, 1.2. Resursu un biotopu aizsardzība, 4.3. Informētība un komunikācija.

Konvenciju pielikumi: Bernes III, Bonnas II.

Putnu direktīvas pielikums: I.

Aizsardzības statuss Latvijā: ĪAS.

LSG iepriekšējie izdevumi: 2. kat. (1985), 3. kat. (2000).

260–550 pāru (520–1100 pieaugušu indivīdu). Gan ilgtermiņā, gan īstermiņā ligzdojošā populācija ir stabila (Ķerus u. c. 2021).

Biotopi un ekoloģija. Ligzdo klajos augstajos purvos (Baumanis, Klimpiņš 1997). Paaudzēs ilgums: 4,7 gadi (BirdLife International 2021).

Izmantošana un tirdzniecība. Latvijā suga netiek medīta, taču citur Eiropā tiek iegūta (BirdLife International 2021).

Apdraudējums. Latvijā draudi nav pētīti, bet ir ticami, ka būtiskākie no tiem varētu būt nosusināšanas izraisīta purvu kļājo platību aizaugšana ar kokaugiēm un rekreācijas radīts traucējums ligzdošanas laikā (eksperta

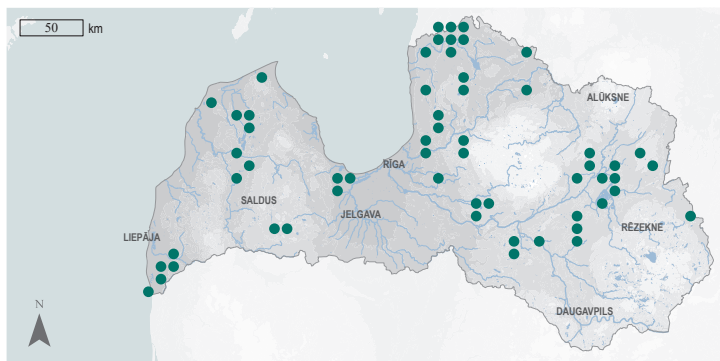
vērtējums). Eiropas līmeņa novērtējumā kā būtisks drauds ir norādīta arī ligzdošanas dzīvotņu apmežošana. Ziemeļosanas vietās (piemēram, Francijā) suga tiek medīta (BirdLife International 2021).

3.337. attēls. Dzeltēnā tārtiņa ligzdošanas biotops. Foto: leva Mārdega.

Aizsardzība. Saskaņā ar likumu “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” dzeltēnais tārtiņš ir viena no mērksugām 55 ĪADT. Dzeltēnais tārtiņš ir viena no mērksugām putniem nozīmīgajās vietās “Bērzs pils purvi un palienes”, “Ķemeru Nacionālais parks”, “Lielais un Pemmes purvi”, “Orlovas purvs”, “Stikli”, “Stūru un Zvārdes purvi”, “Teiču un Pelečāres purvi”, “Ziemeļu purvi” (Račinskis 2004). Sugas aizsardzības juridiskais statuss Latvijā ir jāsaglabā. Lai aizsargātu sugu, ir jāaizsargā augstie purvi, tostarp jānovērš meliorācijas ietekme. Jānovērš traucējums ligzdošanas laikā.

Novērtētāji: Viesturs Ķerus, Andris Avotiņš, Ainārs Auniņš.

3.338. attēls. Dzeltēnā tārtiņa ligzdojošās populācijas izplatība.

Summary

Eurasian Golden Plover – *Pluvialis apricaria*. In Latvia, the distribution declined considerably between 1980–1984 and 2000–2004, but remained stable between 2000–2004 and 2013–2017. The AOO of the breeding population is 456 km², the EOO – 57,347 km². The breeding population is estimated at 260–550 pairs (520–1,100 adult individuals). The breeding population is stable in the long term as well as the short term. In Latvia, it breeds in open raised bogs. In Latvia, threats have not been studied, but it is likely that the most important threats could be the gradual degradation of wetland habitats (overgrowth of open spaces with trees) due to drainage and recreational disturbance during the breeding season. The legal status of protected species needs to be maintained in Latvia. The conservation of raised bogs, including the prevention of the impacts of drainage, is required for the protection of the species. Disturbances should be prevented during the breeding period.

Literatūras saraksts

- Baumanis, J., Klimpiņš, V. 1997. Putni Latvijā. Rīga: Zvaigzne ABC, 298.
- BirdLife International 2016. *Pluvialis apricaria*. The IUCN Red List of Threatened Species 2016: e.T22693727A86551440. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2016-3.RLTS.T22693727A86551440.en>. [skatīts 13.11.2022.]
- BirdLife International 2021. *Pluvialis apricaria*. The IUCN Red List of Threatened Species 2021: e.T22693727A166262122. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2021-3.RLTS.T22693727A166262122.en>. [skatīts 13.11.2022.]
- Celmiņš, A. 2022. Dzeltēnais tārtiņš *Pluvialis apricaria*. Latvijas putni 2000–2022. Interneta publikācija: <http://www.putni.lv/pluapr.htm>. [skatīts 23.03.2022.]
- Keller, V., Herrando, S., Voříšek, P., Franch, M., Kipson, M., Milanese, P., Marti, D., Anton, M., Klvaňova, A., Kalyakin, M.V., Bauer, H.-B., Foppen, R.P.B. 2020. European Breeding Bird Atlas 2: Distribution, Abundance and Change. Barcelona: European Bird Census Council & Lynx Edicions, 967.
- Ķerus, V., Dekants, A., Auniņš, A., Mārdega, I. 2021. Latvijas ligzdojošo putnu atlanti 1980–2017. Rīga: Latvijas Ornitoloģijas biedrība, 511.
- Račinskis, E. 2004. Eiropas Savienības nozīmes putniem nozīmīgās vietas Latvijā. Rīga: Latvijas Ornitoloģijas biedrība, 176.

Kajaks

Larus canus

Linnaeus, 1758

NT Ziemujošā populācija

3.339. attēls. Kajaks.
Foto: Selga Bērziņa.

Morfolģija un bioloģija. Vidēji liela kaija. Pieaudzis putns vasarā balts ar zilganpelēku spārnu virspusi un muguru, zaļandzeltenu knābi un kājām. Ziemā galva ar brūnganpelēkiem raibumiņiem. Neligzdošanas laikā uzturas baros. Pārtiek no zivīm, dažādiem bezmugurkaulniekiem un organismiem atkritumiem. Ligzdošanas laikā mazāk sabiedriska nekā lielais ķiris – ligzdo atsevišķi pāri vai nelielas kolonijas. Ligzda uz zemes (parasti uz salām), virsūdens augāja slīkšņā, reizēm arī kokā vai uz cilvēka radītām konstrukcijām. Dējumā parasti trīs olas. Mazuļi pusligzdbēgļi. Gājputns, ziemo Eiropas R un DR daļā un arī Latvijā (LOB 1999).

Izplatība. Ligzdošanas areāls sniedzas no Islandes pāri Eirāzijai līdz Kanādas centrālajai daļai. Ziemu Atlantijas okeāna Z daļā (tostarp Baltijas jūrā), Vidusjūrā, Kaspijas un Melnajā jūrā, Āzijas DA daļā un Ziemeļamerikas R piekrastē (BirdLife International 2019). Kopš 20. gs. 80. gadiem ligzdošanas izplatība Eiropā nedaudz palielinājusies (Keller et al. 2020). Latvijā ziemujošo putnu apdzīvotā platība (AOO) ir 2876 km², sastopamības apgabals (EOO) – 78 038 km².

Populācijas lielums un tā pārmaiņas. Pasaules populācijas tendence nav zināma (BirdLife International 2019). Arī Eiropas populācijas tendence nav zināma. Ligzdojošā populācija pieaug Baltkrievijā un ilgtermiņā Lietuvā. Igaunijā ilgtermiņā populācija sarūk. Īstermiņā gan Lietuvā, gan Igaunijā populācija ir stabila. Krievijas populācijas tendence nav zināma. Dati par ziemujošās populācijas

Citi biežāk lietotie nosaukumi: –.

Dzimta: kaiju Laridae.

Kategorija un kritēriji Latvijā: NT^a A2b; C1, 2023.

Kategorija globāli, Eiropā: LC 2018, LC 2020.

Statuss tuvējās valstīs: Zviedrija (NT 2020), Somija (LC 2019), Igaunija (VU [L], LC [C, Z] 2019).

Saskaņā ar IUCN metodiku.

Biotopi: 5.1. Iekšzemes mitrāji – pastāvīgas upes/strausti/tērces (ieskaitot ūdenskritumus), 5.5. Iekšzemes mitrāji – pastāvīgi saldūdens ezeri (>8 ha), 9.1. Jūras pelāģiāle, 12. Plūdmaiņu zona, 14.5. Urbānas teritorijas.

Draudi: 7.2. Dambji un ūdens saimniecības/izmantošana, 2.2. Koksnes un celulozes stādījumi, 7.3. Citas ekosistēmas izmaiņas, 6.1. Rekreācija, 6.3. Darbs un citas aktivitātes, 9.2. Rūpnieciskas un militāras izcelsmes piesārņojums, 8.2. Problemātiskas vietējās sugas/slimības, 8.1. Invazīvas svešzemju sugas/slimības, 5.4. Zveja vai citu ūdens bioloģisko resursu ieguve, 3.3. Atjaunojamā enerģija, 5.1. Sauszemes dzīvnieku medīšana un vākšana.

Aizsardzības pasākumi: 1.2. Resursu un biotopu aizsardzība.

Konvenciju pielikumi: Bernes III.

Putnu direktīvas pielikums: –.

Aizsardzības statuss Latvijā: –.

LSG iepriekšējie izdevumi: –.

tendenci ir pieejami tikai no Baltkrievijas, kur īstermiņa tendence ir pozitīva, bet ilgtermiņa – nezināma (BirdLife International 2021). Kopējā Baltijas jūras ziemotāju populācija pieaug (HELCOM 2023). Latvijā ziemujošā populācija vidēji ir 13 621 indivīds (9081 pieaudzis indivīds). Trijās paaudzēs tā ir samazinājusies par vairāk nekā 30%.

Biotopi un ekoloģija. Ziemu galvenokārt jūrā, un arī neaizsalušos iekšzemes ūdeņos un urbānās teritorijās. Paaudzes ilgums: 10,9 gadi (BirdLife International 2021).

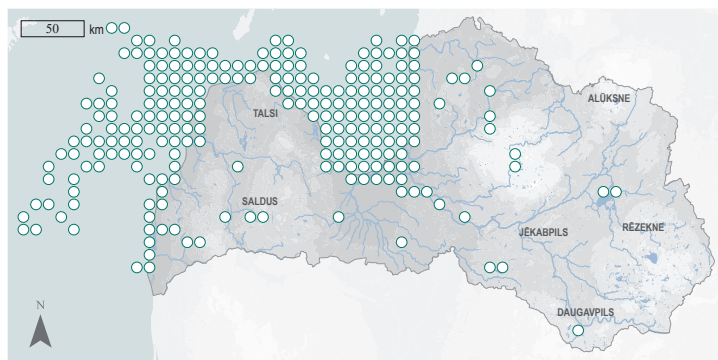
Izmantošana un tirdzniecība. Latvijā suga netiek medīta, taču Eiropas novērtējumā ir norādīts, ka tā tiek iegūta (BirdLife International 2021).

Apdraudējums. Latvijā draudi nav pētīti, tāpēc šeit ir aprakstīti Eiropas līmeņa novērtējumā minētie draudi, kas varētu būt aktuāli Latvijas ziemojošajai populācijai. Ligzdošanas vietās sugu apdraud Amerikas ūdele *Neogale vison* un vietējās plēsēju sugas, traucējums ligzdošanas laikā. Sugu apdraud arī ligzdošanas un ziemošanas dzīvotņu

zudums zemes apgūšanas, nosusināšanas un apmežošanas dēļ. Dažviet Eiropā kolonijās tiek vāktas olas (BirdLife International 2021).

Aizsardzība. Kajaks nav izveidošanas mērķsuga nevienā ĪADT vai putniem nozīmīgajā vietā, taču suga ziemo vairākās no šīm teritorijām. Tiek veikts ziemojošās populācijas monitorings (Stīpniece 2021). Sugas aizsardzības juridiskais statuss Latvijā nav jāmaina.

Novērtētāji: Viesturs Ķerus, Andris Avotiņš, Antra Stīpniece, Ainārs Auniņš.

3.340. attēls. Kajaka ziemojošās populācijas izplatība.

Summary

Mew Gull – *Larus canus*. The AOO of birds wintering in Latvia is 2,876 km², the EOO – 78,038 km². The average wintering population is 13,621 individuals (9,081 adult individuals). Over three generations, it has declined by more than 30%. It mainly winters at sea, but also in non-frozen inland waters and urban areas. At breeding sites, the species is threatened by *Neogale vison* and also by local predator species, as well as by disturbance during breeding. The species is also threatened by the loss of breeding and wintering habitat due to land reclamation, drainage and afforestation. Eggs are harvested at the colonies in some parts of Europe. Monitoring of the wintering population is ongoing. The legal status of the species does not need to be changed in Latvia.

Literatūras saraksts

- BirdLife International 2019. *Larus canus* (amended version of 2018 assessment). The IUCN Red List of Threatened Species 2019: e.T22694308A155576460. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2018-2.RLTS.T22694308A155576460.en>. [skatīts 14.12.2022.]
- BirdLife International 2021. *Larus canus* (Europe assessment). The IUCN Red List of Threatened Species 2021: e.T22694308A166271946. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2021-3.RLTS.T22694308A166271946.en>. [skatīts 14.12.2022.]
- HELCOM 2023. Abundance of waterbirds in the wintering season. HELCOM core indicator report. Online. <https://indicators.helcom.fi/indicator/waterbirds-wintering-season/>. [skatīts 29.06.2023.]
- Keller, V., Herrando, S., Voříšek, P., Franch, M., Kipson, M., Milanese, P., Marti, D., Anton, M., Klvaňova, A., Kalyakin, M.V., Bauer, H.-B., Foppen, R.P.B. 2020. European Breeding Bird Atlas 2: Distribution, Abundance and Change. Barcelona: European Bird Census Council & Lynx Edicions, 967.
- LOB 1999. Latvijas ūdeņu putni. Rīga, 208.
- Stīpniece, A. 2021. Piekraštē un iekšzemē ziemojošo ūdensputnu monitorings. Gala atskaite par 2021. gadu. Rīga: Latvijas Ornitoloģijas biedrība, 48.

Lielais zīriņš

Hydroprogne caspia

(Pallas, 1770)

NT Caurceļojošā populācija

3.341. attēls. Lielais zīriņš.
Foto: Jānis Jansons.

Morfoloģija un bioloģija. Lielākais no zīriņiem, nedaudz lielāks nekā vārns. Masīvs oranžsarkans knābis, kājas melnas (Baumanis, Klimpiņš 1997). Barojas galvenokārt ar vidēja lieluma zivīm, bet reizēm var ēst arī citu putnu olas un mazus, un maitu (BirdLife International 2021). Vienīgo reizi Latvijā ligzdojis 1976. gadā Engures ezerā (Vīksne u. c. 1980). Latvijā novērojams caurceļošanas laikā (Celmiņš 2022).

Izplatība. Ļoti sadrumstalots ligzdošanas areāls – ligzdo Ziemeļamerikā, Eiropā (galvenokārt pie Baltijas jūras), Āzijas centrālajā un D daļā, Āfrikas piekrastē, Austrālijā un Jaunzēlandē. Ziemo Ziemeļamerikas D daļā, Āfrikā, Āzijas D daļā un Austrālijā, un Jaunzēlandē (BirdLife International 2019). Kopš 20. gs. 80. gadiem izplatība Eiropā ir paplašinājusies (Keller et al. 2020). Latviju caurceļojošās populācijas apdzīvotā platība (AOO) ir 348 km², sastopamības apgabals (EOO) – 57 479 km².

Populācijas lielums un tā pārmaiņas. Pasaules populācija pieaug (BirdLife International 2019). Eiropā populācija ir stabila. Krievijā un īstermiņā arī Somijā un Igaunijā ligzdojošā populācija ir stabila. Ilgtermiņā Somijas un Igaunijas populācija sarūk (BirdLife International 2021). Baltijas jūras kopējā populācija pieaug (HELCOM 2023). Latviju caurceļojošās populācijas lielums nav zināms, bet ir aizdomas, ka tā ir mazāka nekā 1000 pieaugušu indivīdu. Arī populācijas tendence nav zināma, bet, ņemot vērā populācijas tendences kaimiņvalstīs un

Citi biežāk lietotie nosaukumi: *Sterna caspia* Pallas, 1770.

Dzimta: kajju Laridae.

Kategorija un kritēriji Latvijā: NT° D1, 2023.

Kategorija globāli, Eiropā: LC 2018, LC 2020.

Statuss tuvējās valstīs: Zviedrija (NT 2020), Somija (LC 2019), Igaunija (VU [L], NT [C] 2019), Krievija (VU 2021).

Saskaņā ar IUCN metodiku.

Biotopi: 5.1. Iekšzemes mitrāji – pastāvīgas upes/strauti/tērces (ieskaitot ūdenskritumus), 5.5. Iekšzemes mitrāji – pastāvīgi saldūdens ezeri (>8 ha), 9. Jūras sublitorāle un pelagiāle, 12. Plūdmaiņu zona, 13.4. Piekrastes iesāļūdens/sālsūdens lagūnas/lagūnu ezeri.

Draudi: 7.3. Citas ekosistēmas izmaiņas, 6.1. Rekreācija, 9.2. Rūpnieciskās un militārās izcelsmes piesārņojums, 9.3. Lauksaimnieciskās un mežsaimnieciskās izcelsmes piesārņojums, 8.2. Problemātiskas vietējās sugas/slimības, 5.1. Sauszemes dzīvnieku medīšana un vākšana, 11.2. Sausums, 5.4. Zveja vai citu ūdens bioloģisko resursu ieguve, 8.1. Invazīvas svešzemju sugas/slimības, 8.4. Nezināmas izcelsmes problemātiskas sugas/slimības, 8.5. Vīrusu/prionu izraisītas slimības, 11.4. Vētras un plūdi.

Aizsardzības pasākumi: 1.2. Resursu un biotopu aizsardzība.

Konvenciju pielikumi: Bernes II, Bonnas II.

Putnu direktīvas pielikums: –.

Aizsardzības statuss Latvijā: –.

LSG iepriekšējie izdevumi: –.

Baltijas jūrā kopumā, nav pamata domāt, ka tā mazinās.

Biotopi un ekoloģija. Caurceļošanas laikā novērojams galvenokārt jūrmalā un jūras piekrastes ezeros (Baumanis, Klimpiņš 1997). Paaudzes ilgums: 9,1 gads (BirdLife International 2021).

Izmantošana un tirdzniecība. Latvijā suga netiek medīta, taču Eiropas novērtējumā ir

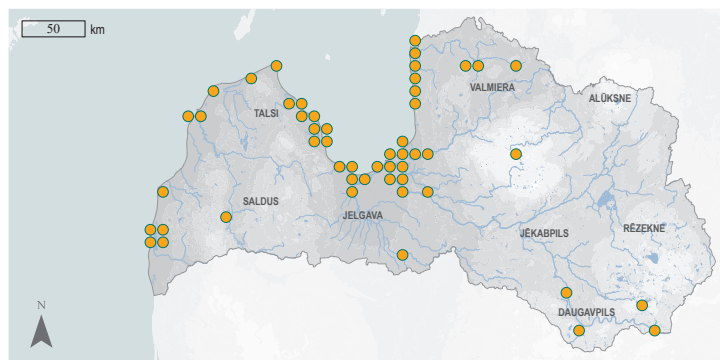
norādīts, ka tā tiek iegūta (BirdLife International 2021).

Apdraudējums. Latvijā draudi nav pētīti, tāpēc šeit ir aprakstīti Eiropas līmeņa novērtējumā minētie draudi, kas varētu būt aktuāli Latvijas populācijai. Sugu apdraud ligzdošanas dzīvotņu degradācija un zudums, ko izraisa paātrināta veģetācijas sukcesija, un nākotnē to var apdraudēt jūras līmeņa celšanās. Suga ir jutīga pret traucējumu ligzdošanas vietās, un ligzdošanas sekmes var mazināt piesārņojuma uzkrāšanās zivīs. Lielo zīriņu apdraud arī naftas noplūdes un cits jūras piesārņojums. Tā var iet bojā zvejnieku tīklos. Suga var ciest no jūras ērgļa plēsonības. To

var apdraudēt putnu botulisma uzliesmojumi (BirdLife International 2021).

Aizsardzība. Saskaņā ar likumu “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” liels zīriņš ir viena no izveidošanas mērķsugām Ķemeru Nacionālajā parkā, dabas parkā “Pape”, dabas liegumā “Liepājas ezers”, aizsargājamās jūras teritorijās “Irbes šaurums”, “Rīgas liča rietumu piekraste”. Tai nav noteikta neviena putniem nozīmīgā vieta (Račinskis 2004). Suga ir jāiekļauj Latvijas īpaši aizsargājamo sugu sarakstā.

Novērtētāji: Viesturs Ķerus, Andris Avotiņš, Antra Stīpniece.

3.342. attēls. Lielā zīriņa caurceļojošās populācijas izplatība.

Summary

Caspian Tern – *Hydroprogne caspia*. The AOO of the population migrating through Latvia is 348 km², the EOO – 57,479 km². The size of the migratory population is unknown, but it is suspected to be less than 1,000 adult individuals. The population trend is also unknown, but, given the population trends in the neighbouring countries and the Baltic Sea in general, there is no reason to believe that it is declining. During migration, it is mainly found at the seashore and in coastal lakes. The species is threatened by the degradation and loss of breeding habitat, which is caused by accelerated vegetation succession (possibly, due to invasive plant species) and may be threatened by sea-level rise in the future. The species is sensitive to disturbance at breeding sites and breeding success may be reduced by the accumulation of pollution in fish. Oil spills and other marine pollution also threaten the species. It can die in fishing nets. The species may suffer from *Haliaeetus albicilla*. In the future, it could be threatened by outbreaks of avian botulism. The species needs to be included on the list of protected species of Latvia.

Literatūras saraksts

Baumanis, J., Klimpiņš, V. 1997. Putni Latvijā. Rīga: Zvaigzne ABC, 298.

BirdLife International 2019. *Hydroprogne caspia* (amended version of 2018 assessment). The IUCN Red List of Threatened Species 2019: e.T22694524A155509311. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2019-3.RLTS.T22694524A155509311.en>. [skatīts 15.12.2022.]

BirdLife International 2021. *Hydroprogne caspia* (Europe assessment). The IUCN Red List of Threatened Species 2021: e.T22694524A166281584. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2021-3.RLTS.T22694524A166281584.en>. [skatīts 15.12.2022.]

Celmiņš, A. 2022. Lielais zīriņš *Hydroprogne caspia*. Latvijas putni 2000–2022. Interneta publikācija: <http://www.putni.lv/hydcas.htm>. [skatīts 23.03.2022.]

HELCOM 2023. Abundance of waterbirds in the breeding season. HELCOM core indicator report. Online. <https://indicators.helcom.fi/indicator/waterbirds-breeding-season/>. [skatīts 29.06.2023.]

Keller, V., Herrando, S., Voříšek, P., Franch, M., Kipson, M., Milanese, P., Marti, D., Anton, M., Klvaňova, A., Kalyakin, M.V., Bauer, H.-B., Foppen, R.P.B. 2020. European Breeding Bird Atlas 2: Distribution, Abundance and Change. Barcelona: European Bird Census Council & Lynx Edicions, 967.

Račinskis, E. 2004. Eiropas Savienības nozīmes putniem nozīmīgās vietas Latvijā. Rīga: Latvijas Ornitoloģijas biedrība, 176.

Vīksne, J., Janaus, M., Kazubiernis, J. 1980. Lielā zīriņa – *Hydroprogne caspia* (Pall.) pirmais ligzdošanas gadījums Latvijā. Retie augi un dzīvnieki, 36–38.

Zivjērglis

Pandion haliaetus

(Linnaeus, 1758)

NT Ligzdojošā populācija

3.343. attēls. Zivjērglis.
Foto: Iveta Pērkone.

Morfoloģija un bioloģija. Sudrabkaijas lieluma gaišs plēsējputns ar gariem, slaidiem spārniem. Ķermeņa apakšpuse, galva un spārnu mazās un vidējās apakšējās segspalvas baltas. Ķermeņa virspuse tumšbrūna. Izteikta tumša acs svītra. Pārtiek no zivīm. Ligzdu būvē dažādu koku, parasti apkārtņē augstāko priežu, pašā galotnē, virs koka vainaga. Dējumā 1–3 olas, gadā viens perējums. Mazuļi ligzdgulī. Par tiem rūpējas abi pieaugušie putni – tēviņš pienes barību, bet māte baro mazuļus. Gājputns. Ziemā Āfrikā (LOB 1999).

Izplatība. Ligzdošanas areāls iekļauj Ziemeļamerikas Z daļu (nedaudz arī D daļā), Eirāziju no Eiropas (mazāk Rietumeiropā) līdz pat Kamčatkai (Tuvajos Austrumos nelielos reģionos), arī Āzijas DA daļu un Austrāliju. Ziemā Ziemeļamerikas D daļas piekrastē un Dienvidamerikas Z daļā, Āfrikā, Indijā, Āzijas DA daļā un Austrālijā (BirdLife International 2021a). Kopš 20. gs. 80. gadiem izplatība Eiropā nedaudz palielinājusies, it īpaši Rietumeiropā (Keller et al. 2020). Latvijā kopš 20. gs. 80. gadiem nav konstatēts būtisks izplatības pieaugums, taču, ņemot vērā populācijas pieaugumu, ir ticami, ka izmantotā izplatības pārmaiņu novērtēšanas metode nav atbilstoša šai sugai (Ķerus u. c. 2021). Latvijā ligzdojošo putnu apdzīvotā platība (AOO) ir 980 km², sastopamības apgabals (EOO) – 61 421 km².

Populācijas lielums un tā pārmaiņas. Pasaules populācija pieaug (BirdLife International 2021a). Pieaug arī Eiropas populācija. Lietuvā, Igaunijā un Krievijā populācija pieaug. Baltkrievijā ilgtermiņa populācijas

Citi biežāk lietotie nosaukumi: –.

Dzimta: zivjērgļu Pandionidae.

Kategorija un kritēriji Latvijā: NT° D1, 2023.

Kategorija globāli, Eiropā: LC 2021, LC 2020.

Statuss tuvējās valstīs: Zviedrija (LC 2020), Somija (LC 2019), Igaunija (VU 2019), Lietuva (EN 2021), Krievija (VU 2021).

Saskaņā ar IUCN metodiku.

Biotopi: 1.1. Boreālais mežs, 1.4. Mērenās joslas mežs, 5.1. Iekšzemes mitrāji – pastāvīgas upes/strauti/tērces (ieskaitot ūdenskritumus), 5.4. Iekšzemes mitrāji – augstie, pārejas, zemie purvi, 5.5. Iekšzemes mitrāji – pastāvīgi saldūdens ezeri (>8 ha), 15.3. Akvakultūru dīķi.

Draudi: 5.1. Sauszemes dzīvnieku medīšana un vākšana, 9.3. Lauksaimnieciskas un mežsaimnieciskas izcelsmes piesārņojums, 3.3. Atjaunojamā enerģija.

Aizsardzības pasākumi: 1.1. Atradņu/teritoriju aizsardzība, 1.2. Resursu un biotopu aizsardzība.

Konvenciju pielikumi: CITES II, Bernes II, Bonnas II.

Putnu direktīvas pielikums: I.

Aizsardzības statuss Latvijā: ĪAS, ML.

LSG iepriekšējie izdevumi: 1. kat. (1985), 3. kat. (2000).

tendence nav zināma, īstermiņā populācija ir stabila (BirdLife International 2021b). Latvijā ligzdojošā populācija ir 220–230 pāru (440–460 pieaugušu indivīdu) (Kalvāns 2022). Ilgtermiņā populācija pieaug, bet īstermiņā tendence ir neskaidra (Ķerus u. c. 2021).

Biotopi un ekoloģija. Ligzdo mežos vai augstajos purvos, lielāku ezeru, zivju dīķu vai upju tuvumā, arī pie lieliem bebru dīķiem (LOB 1999). Paaudzes ilgums: 9,7 gadi (BirdLife International 2021b).

Izmantošana un tirdzniecība. Latvijā suga netiek iegūta, taču Eiropas līmeņa

NT

novērtējumā ir norādīts, ka tā tiek medīta (BirdLife International 2021b).

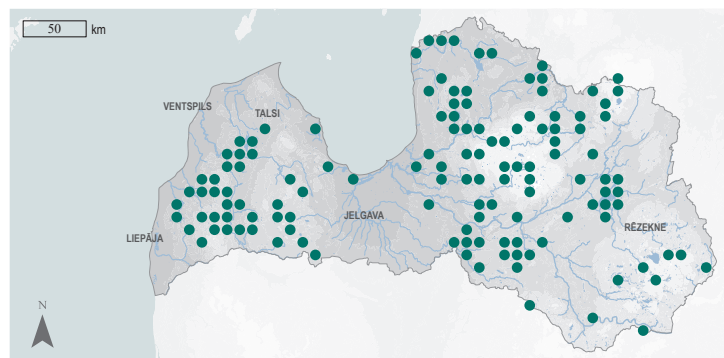
3.344. attēls. Zivjērgļa ligzdošanas biotops.
Foto: Ilze Priediece.

Apdraudējums. Latvijā draudi nav pētīti, tāpēc šeit ir aprakstīti Eiropas novērtējumā minētie draudi, kas varētu būt aktuāli Latvijas populācijai. Kādreiz galvenais drauds sugai bija tās apkarošana. Lai gan mūsdienās šis

drauds ir mazinājies, ceļā uz ziemošanas vietām suga joprojām tiek medīta. Arī pesticīdu ietekme savulaik bija lielāka, bet šobrīd mazinājusies. Sugu būtiski varētu ietekmēt vējparku attīstība (BirdLife International 2021b).

Aizsardzība. Saskaņā ar likumu “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” zivjērglis ir izveidošanas mērksuga 79 ĪADT. Zivjērglis ir viena no mērksugām putniem nozīmīgajās vietās “Ķemeru Nacionālais parks”, “Lubāns un zivju dīķi”, “Moricsala un Viskūžu sala”, “Rāzna”, “Sātiņu zivju dīķi” (Račinskis 2004). Tiek veikts sugas populācijas monitorings (Avotiņš 2021). Sugas aizsardzības juridiskais statuss Latvijā ir jāsaglabā. Lai aizsargātu sugu, ir jānovērš traucējums ligzdošanas vietu tuvumā.

Novērtētāji: Viesturs Ķerus, Andris Avotiņš.

3.345. attēls. Zivjērgļa ligzdojošās populācijas izplatība.

Summary

Osprey – *Pandion haliaetus*. No significant increase in the distribution has been recorded in Latvia since the 1980s, but given the growing population, it is likely that the method used to estimate distribution change is not appropriate for this species. The AOO of breeding birds is 980 km², the EOO – 61,421 km². The breeding population is estimated at 220–230 pairs (440–460 adult individuals). The population is increasing in the long term, while the short-term trend of the population is unclear. They nest in forests or raised bogs, near larger lakes, fishponds or rivers, including large beaver ponds. The threats have not been studied in Latvia, therefore, the threats from the European assessment that might be relevant for the Latvian population have been described here. Persecution used to be the main threat to the species at one time. Although this threat has diminished now, the species is still being hunted on its way to its wintering grounds. The impact of pesticides was also higher in the past, and has now declined. The species could be significantly affected by the development of wind farms. Monitoring of the population of the species is ongoing. The legal status of protected species needs to be maintained in Latvia. The prevention of disturbance in the vicinity of the breeding sites is required for the

conservation of the species.

Literatūras saraksts

- Avotiņš, A. 2021. Plēsīgo putnu valsts (fona) monitorings. Gala atskaite par 2021. gadu. Rīga: Latvijas Ornitoloģijas biedrība, 32.
- BirdLife International 2021a. *Pandion haliaetus*. The IUCN Red List of Threatened Species 2021: e.T22694938A206628879. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2021-3.RLTS.T22694938A206628879.en>. [skatīts 22.12.2022.]
- BirdLife International 2021b. *Pandion haliaetus* (Europe assessment). The IUCN Red List of Threatened Species 2021: e.T22694938A166291627. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2021-3.RLTS.T22694938A166291627.en>. [skatīts 22.12.2022.]
- Kalvāns, A. 2022. Atskaite par zivjērgļa monitoringu Latvijā 2021. gadā. Ainaži: Latvijas valsts meži, 7.
- Keller, V., Herrando, S., Voříšek, P., Franch, M., Kipson, M., Milanese, P., Marti, D., Anton, M., Klvaňova, A., Kalyakin, M.V., Bauer, H.-B., Foppen, R.P.B. 2020. European Breeding Bird Atlas 2: Distribution, Abundance and Change. Barcelona: European Bird Census Council & Lynx Edicions, 967.
- Ķerus, V., Dekants, A., Auniņš, A., Mārdega, I. 2021. Latvijas ligzdojošo putnu atlanti 1980–2017. Rīga: Latvijas Ornitoloģijas biedrība, 511.
- LOB 1999. Latvijas ūdeņu putni. Rīga, 208.
- Račinskis, E. 2004. Eiropas Savienības nozīmes putniem nozīmīgās vietas Latvijā. Rīga: Latvijas Ornitoloģijas biedrība, 176.

Pupuķis

Upupa epops

Linnaeus, 1758

NT Ligzdojošā populācija

3.346. attēls. Pupuķis.
Foto: Selga Bērziņa.

Morfoloģija un bioloģija. Par kovārni mazāks putns. Ķermeņa pamatkrāsa gaiši rūsganbrūna. Spārni un aste melnbalti svītroti. Uz galvas cekuls, parasti sakļauts. Garš, slaidš, viegli noliekts knābis. Barojas lielākoties ar dažādiem bezmugurkaulniekiem, ko atrod uz zemes un zemē, ēd arī rūpuļus un abiniekus. Ligzdo ēku spraugās, mūru drupās, putnu būros, koku dobumos u. tml. vietās. Dējumā 5–12 olas, gadā var būt divi perējumi. Mātīte perē viena, bet tēviņš pienes tai barību. Mazuļi ligzdguļi. Sākumā mātīte uzturas ligzdā pie mazuļiem un barību piegādā tikai tēviņš. Vēlāk barību gādā abi pāra putni. Gājputns, ziemo Āfrikā (LOB 1998; V. Ķerus nepublicēti dati).

Izplatība. Ligzdošanas areāls aptver gandrīz visu Eirāzijas centrālo un D daļu (areāla Z robeža no Igaunijas līdz Krievijas DA daļai) un arī lielāko daļu Āfrikas (izņemot Sahāras tuksnesi un Kongo baseina mežus). Ziemeļu Pireneju pussalas dienvidos, Āfrikā, Tuvojos Austrumos un Āzijas D un DR daļā (BirdLife International 2020). Kopš 20. gs. 80. gadiem izplatība Eiropā mazliet paplašinājusies virzienā uz ziemeļiem (Keller et al. 2020). Latvijā izplatība starp 1980.–1984. un 2000.–2004. gadu nav būtiski mainījusies, bet starp 2000.–2004. un 2013.–2017. gadu tā ir pieaugusi (Ķerus u. c. 2021). Latvijā ligzdojošo putnu apdzīvotā platība (AOO) ir 2240 km², sastopamības apgabals (EOO) – 75 558 km².

Populācijas lielums un tā pārmaiņas. Pasaules populācija sarūk (BirdLife International 2020). Eiropas populācija ir stabila. Krievijā populācija sarūk, Igaunijā un

Citi biežāk lietotie nosaukumi: –.

Dzimta: pupuķu Upupidae.

Kategorija un kritēriji Latvijā: NT° D1, 2023.

Kategorija globāli, Eiropā: LC 2020, LC 2020.

Statuss tuvējās valstīs: Zviedrija (RE 2020), Igaunija (EN 2019), Lietuva (NT 2021).

Saskaņā ar IUCN metodiku.

Biotopi: 1.1. Boreālais mežs, 3.3. Boreālais krūmājs, 4.4. Mērenās joslas zālājs, 13.3. Piekrastes smilšu kāpas, 14.2. Ganības, 14.4. Lauku sētas un dārzi, 14.5. Urbānas teritorijas.

Draudi: 1.1. Mājokļu un pilsētu teritorijas, 1.2. Komerčiālas un rūpnieciskas teritorijas, 9.3. Lauksaimnieciskas un mežsaimnieciskas izcelsmes piesārņojums, 5.1. Sauszemes dzīvnieku medīšana un vākšana.

Aizsardzības pasākumi: 1.2. Resursu un biotopu aizsardzība, 4.3. Informētība un komunikācija.

Konvenciju pielikumi: Bernes II.

Putnu direktīvas pielikums: –.

Aizsardzības statuss Latvijā: IAS.

LSG iepriekšējie izdevumi: 3. kat. (1985), 2. kat. (2000).

Baltkrievijā – stabila. Lietuvā populācija ilgtermiņā pieaug, bet īstermiņā stabila (BirdLife International 2021). Latvijā ligzdojošā populācija ir 250–450 pāru (500–900 pieaugušu indivīdu). Gan īstermiņā, gan ilgtermiņā populācija pieaug (Ķerus u. c. 2021).

Biotopi un ekoloģija. Dzīvotnes izvēlē būtiska loma ir piemērotām ligzdošanas vietām un vietām ar trūcīgu veģetāciju, kur viegli iegūt barību no augsnes, tāpēc suga apdzīvo piekrastes zonu, dažādus dārzus un mazdārzus. Specifiska, bet būtiska dzīvotne ir arī Ādažu militārais poligons (LOB 1998; Ķerus 2005). Paaudzes ilgums: 3 gadi (BirdLife International 2021).

3.347. attēls. Pupuķa ligzdošanas biotops.
Foto: Ieva Mārdega.

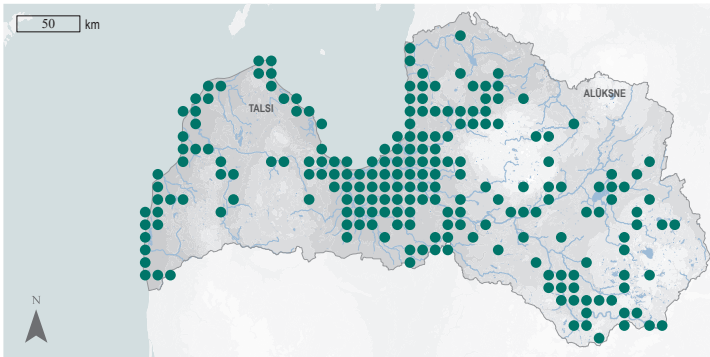
Izmantošana un tirdzniecība. Latvijā suga netiek iegūta, bet tiek medīta Vidusjūras reģionā (BirdLife International 2021).

Apdraudējums. Latvijā draudi nav pētīti, tāpēc šeit ir sniegts eksperta novērtējums. Ligzdošanas vietu pieejamību var mazināt ēku renovācija un vides sakopšana (druvu

u. tml. novākšana). Draudus var radīt pesticīdu lietošana barības kukaiņu (piemēram, zemesvēžu) apkarošanai. Ceļā uz un no ziemošanas vietām suga apdraud medības.

Aizsardzība. Saskaņā ar likumu “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” pupuķis ir viena no izveidošanas mērķsugām dabas parkā “Bernāti”, dabas liegumos “Ziemepe” un “Randu pļavas”. Taču nozīmīgākā ĪADT pupuķim ir aizsargājamo ainavu apvidus “Ādaži”, kuras izveidošanas mērķu sarakstā suga nav iekļauta. Pupuķis nav mērķsuga nevienā putniem nozīmīgajā vietā (Račinskis 2004). Sugas aizsardzības juridisko statusu Latvijā ir iespējams pārskatīt. Lai aizsargātu sugu, ir jāsiglabā piemērotas ligzdošanas vietas vai jāizvieto atbilstoši būri, arī jāierobežo pesticīdu lietošana dārzos.

Novērtētāji: Viesturs Ķerus, Andris Avotiņš.

3.348. attēls. Pupuķa ligzdojošās populācijas izplatība.

Summary

Common Hoopoe – *Upupa epops*. In Latvia, no significant change in the distribution has occurred between 1980–1984 and 2000–2004, while growth was observed between 2000–2004 and 2013–2017. The AOO of breeding population is 2,240 km², the EOO – 75,558 km². The breeding population is estimated at 250–450 pairs (500–900 adult individuals). The population is increasing both in the short term as well as in the long term. Suitable breeding sites and areas with poor vegetation, where the birds can obtain food from the soil, play an important role in the choice of the habitat, thereby they inhabit coastal areas, various gardens and allotments. The Ādaži military training area is also a specific but important habitat. The species is not hunted in Latvia, but it is hunted in the Mediterranean region. The threats have not been studied in Latvia, therefore, an expert assessment has been provided here. The availability of breeding sites can be reduced by the renovation of buildings and cleaning up the environment (removal of debris, etc.). The use of pesticides to control insects they forage on (such as *Gryllotalpa gryllotalpa*) can pose a threat. The species is threatened by hunting on its way to and from its wintering grounds. Revision of the legal status of species protection in Latvia is possible. Maintenance of suitable breeding sites or the placement of appropriate nest boxes, as well as limiting the use of pesticides in gardens, is required for the conservation of the species.

Literatūras saraksts

- BirdLife International 2020. *Upupa epops*. The IUCN Red List of Threatened Species 2020: e.T22682655A181836360. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2020-3.RLTS.T22682655A181836360.en>. [skatīts 05.01.2023.]
- BirdLife International 2021. *Upupa epops* (Europe assessment). The IUCN Red List of Threatened Species 2021: e.T22682655A166215872. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2021-3.RLTS.T22682655A166215872.en>. [skatīts 05.01.2023.]
- Keller, V., Herrando, S., Voříšek, P., Franch, M., Kipson, M., Milanese, P., Marti, D., Anton, M., Klvaňova, A., Kalyakin, M.V., Bauer, H.-B., Foppen, R.P.B. 2020. European Breeding Bird Atlas 2: Distribution, Abundance and Change. Barcelona: European Bird Census Council & Lynx Edicions, 967.
- Ķerus, V. 2005. Pupuķu *Upupa epops* izplatība, skaits un biotopu izvēle Latvijā. Bakalaura darbs. Rīga: Latvijas Universitāte, 39.
- Ķerus, V., Dekants, A., Auniņš, A., Mārdega, I. 2021. Latvijas ligzdojošo putnu atlanti 1980–2017. Rīga: Latvijas Ornitoloģijas biedrība, 511.
- LOB 1998. Latvijas lauku putni. Rīga, 208.
- Račinskis, E. 2004. Eiropas Savienības nozīmes putniem nozīmīgās vietas Latvijā. Rīga: Latvijas Ornitoloģijas biedrība, 176.

Vālodze

Oriolus oriolus

(Linnaeus, 1758)

NT Ligzdojošā populācija

3.349. attēls. Vālodze.
Foto: Rolands Linejs, Dabasdati.lv.

Morfoloģija un bioloģija. Nedaudz lielāka nekā strazds. Tēviņš ir koši dzeltens ar melniem spārniem un asti un sarkanu knābi. Mātītei mugurpuse olīvzaļa ar dzeltenīgāku virsasti. Vēderpuse netīri balta ar sīkiem pelēkiem garenraibumiem. Parasti uzturas koku lapotnē, kur grūti pamanāma. Pārsvārā pārtiek no dažādiem kukaiņiem, vasaras beigās arī no ogām. Ligzdu no sausas zāles ievij zaru žāklē augstu lapu kokā. Dējumā 3–5 olas, gadā viens perējums. Gājputns, ziemo Āfrikā (LOB 2002).

Izplatība. Ligzdošanas areāls aptver gandrīz visu Eiropas kontinentālo daļu (Z robeža šķērso Somijas centrālo daļu) un sniedzas uz austrumiem līdz Mongolijai. Ligzdo arī Ziemeļāfrikā. Ziemo Āfrikā, galvenokārt uz dienvidiem no ekvatora (BirdLife International 2017). Kopš 20. gs. 80. gadiem izplatība Eiropā kopumā nav būtiski mainījusies, taču skaidri redzama izplatības paplašināšanās Zviedrijā un Somijā (Keller et al. 2020). Izplatība Latvijā kopš 20. gs. 80. gadiem nav būtiski mainījusies (Ķerus u. c. 2021). Latvijā ligzdojošās populācijas apdzīvotā platība (AOO) ir 10 404 km², sastopamības apgabals (EOO) – 88 090 km².

Populācijas lielums un tā pārmaiņas. Pasaules populācija ir stabila (BirdLife International 2017). Arī Eiropas populācija stabila. Visās Latvijas kaimiņvalstīs populācija stabila (BirdLife International 2021). Latvijā ligzdojošā populācija ir 96 542–165 740 pāri (193 084–331 480 pieauguši indivīdi). Ilgtermiņā populācija pieaug. Īstermiņa tendence iepriekš klasificēta kā stabila (Ķerus u. c. 2021), taču, izmantojot

Citi biežāk lietotie nosaukumi: –.

Dzimta: vālodžu Oriolidae.

Kategorija un kritēriji Latvijā: NT° A2b, 2023.

Kategorija globāli, Eiropā: LC 2016, LC 2020.

Statuss tuvējās valstīs: Zviedrija (EN 2020), Somija (LC 2019), Igaunija (VU 2019).

Saskaņā ar IUCN metodiku.

Biotopi: 1.1. Boreālais mežs, 1.4. Mērenās joslas mežs, 4.4. Mērenās joslas zālājs, 14.4. Lauku sētas un dārzi.

Draudi: 11.3. Ekstrēmas temperatūras, 5.1. Sauszemes dzīvnieku medīšana un vākšana.

Aizsardzības pasākumi: 1.2. Resursu un biotopu aizsardzība.

Konvenciju pielikumi: Bernes II, Bonnas II.

Putnu direktīvas pielikums: –.

Aizsardzības statuss Latvijā: –.

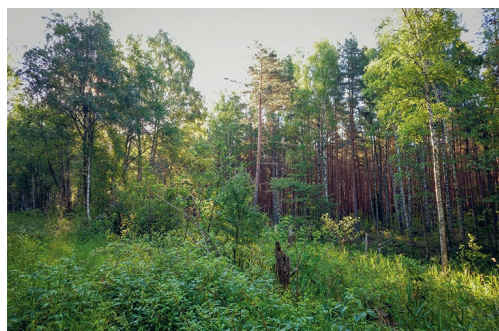
LSG iepriekšējie izdevumi: –.

jaunākos datus un IUCN rīku *A kritērija* aprēķināšanai, aplēsts, ka ar lielu varbūtību pēdējās trijās paaudzēs populācija ir samazinājusies par vairāk nekā 30%.

Biotopi un ekoloģija. Apdzīvo dažādus mežus, bet parasti lapu koku mežus upju tuvumā, retāk parkus. Var sastapt arī mazos meža pudurīšos kultūrainavā (LOB 2002). Paaudzes ilgums: 3,4 gadi (BirdLife International 2021).

Izmantošana un tirdzniecība. Latvijā suga netiek medīta, taču Eiropas novērtējumā ir norādīts, ka tā tiek iegūta (BirdLife International 2021).

Apdraudējums. Latvijā draudi nav pētīti, tāpēc šeit ir aprakstīti Eiropas līmeņa novērtējumā minētie draudi, kas varētu būt aktuāli

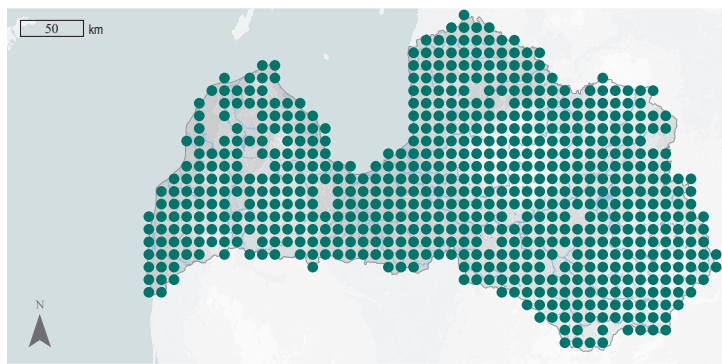

3.350. attēls. Vālodzes ligzdošanas biotops.
Foto: Edgars Trops.

Latvijas populācijai. Laika apstākļi var būtiski ietekmēt perējumu lielumu. Grieķijā augļkopji apkaro sugu kā kaitēkli.

Aizsardzība. Vālodze nav izveidošanas mērķsuga nevienā ĪADT vai putniem nozīmīgajā vietā, taču ligzdo daudzās no šīm teritorijām. Tiek veikts populācijas monitorings (Auniņš, Mārdega 2021). Sugas aizsardzības juridiskais statuss Latvijā nav jāmaina.

Novērtētāji: Viesturs Ķerus, Andris Avotiņš, Ainārs Auniņš.

3.351. attēls. Vālodzes ligzdojošās populācijas izplatība.

Summary

Eurasian Golden Oriole – *Oriolus oriolus*. The distribution in Latvia has not changed significantly since the 1980s. The AOO of the breeding population is 10,404 km², the EOO – 88,090 km². The breeding population is estimated at 96,542–165,740 pairs (193,084–331,480 adult individuals). The population is increasing in the long term. The short-term trend was previously classified as stable, however, the latest data suggest that there is a high probability that the population has declined by more than 30% over the last three generations. The species inhabits a variety of forests, but most often – deciduous forests near rivers, and less commonly – parks. It can also be found in small forest clusters standing in the cultivated landscape. The threats have not been studied in Latvia, but according to European assessments, weather conditions can have a significant impact on brood size. Monitoring of the population is ongoing. The legal status of the species does not need to be changed in Latvia.

Literatūras saraksts

- Auniņš, A., Mārdega, I. 2021. Dienas putnu valsts monitorings. Gala atskaite par 2021. gadu. Rīga: Latvijas Ornitoloģijas biedrība, 59.
- BirdLife International 2017. *Oriolus oriolus* (amended version of 2016 assessment). The IUCN Red List of Threatened Species 2017: e.T103692938A111783061. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2017-1.RLTS.T103692938A111783061.en>. [skatīts 19.01.2023.]
- BirdLife International 2021. *Oriolus oriolus* (Europe assessment). The IUCN Red List of Threatened Species 2021: e.T103692938A199146170. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2021-3.RLTS.T103692938A199146170.en>. [skatīts 19.01.2023.]
- Keller, V., Herrando, S., Voříšek, P., Franch, M., Kipson, M., Milanese, P., Marti, D., Anton, M., Klvaňová, A., Kalyakin, M.V., Bauer, H.-B., Foppen, R.P.B. 2020. European Breeding Bird Atlas 2: Distribution, Abundance and Change. Barcelona: European Bird Census Council & Lynx Edicions, 967.
- Ķerus, V., Dekants, A., Auniņš, A., Mārdega, I. 2021. Latvijas ligzdojošo putnu atlanti 1980–2017. Rīga: Latvijas Ornitoloģijas biedrība, 511.
- LOB 2002. Latvijas meža putni. 2. izdevums. Rīga, 224.

Lielā čakste

Lanius excubitor

Linnaeus, 1758

NT Ligzdojošā populācija

3.352. attēls. Lielā čakste.
Foto: Edgars Trops, Dabasdati.lv.

Morfoloģija un bioloģija. Lielāka nekā brūnā čakste. Mugurpuse gaišpelēka, vēderpuse balta. Plata melna acs svītra. Spārni un aste melni. Baltas astes malas un laukums uz spārnieniem. Ligzdu būvē kokos (parasti purva priedītēs). Dējumā 5–7 olas. Gājputns, ziemo Rietumeiropā, daļa arī Latvijā (Baumanis, Klimpiņš 1997).

Izplatība. Ligzdošanas areāls sniedzas no Sāhela zonas dienvidos līdz Skandināvijas ziemeļiem ziemeļos. Eirāzijā areāla R robeža ir Francijā, bet austrumu – Mongolijas centrālajā daļā. Ziemeļos un ligzdošanas areāli lielā mērā pārklājas, bet ziemeļu populācijas (Skandināvija, Krievijas ziemeļi) ceļo uz dienvidiem, un ziemā suga sastopama arī Dienvideiropas un Centrālāzijas reģionos, kur neligzdo (BirdLife International 2019). Kopš 20. gs. 80. gadiem izplatība Eiropā kopumā nedaudz samazinājusies. Izplatība būtiski sašaurinājusies areāla R daļā, un to nav varējis kompensēt izplatības pieaugums A daļā (Keller et al. 2020). Latvijā izplatība starp 1980.–1984. un 2000.–2004. gadu nav būtiski mainījusies, bet starp 2000.–2004. un 2013.–2017. gadu ir būtiski palielinājusies (Ķerus u. c. 2021). Latvijā ligzdojošās populācijas apdzīvotā platība (AOO) ir 1624 km², sastopamības apgabals (EOO) – 81 747 km².

Populācijas lielums un tā pārmaiņas. Pasaules populācija sarūk (BirdLife International 2019). Arī Eiropas populācija sarūk. Lietuvas populācija sarūk. Igaunijas populācija ilgtermiņā pieaug, bet īstermiņā ir stabila. Baltkrievijas populācija īstermiņā

Citi biežāk lietotie nosaukumi: –.

Dzimta: čakstu Laniidae.

Kategorija un kritēriji Latvijā: NT° D1, 2023.

Kategorija globāli, Eiropā: LC 2016, LC 2020.

Statuss tuvējās valstīs: Zviedrija (LC 2020), Somija (LC 2019), Igaunija (VU 2019).

Saskaņā ar IUCN metodiku.

Biotopi: 3.3. Boreālais krūmājs, 4.4. Mērenās joslas zālājs, 5.4. Iekšzemes mitrāji – augstie, pārejas, zemie purvi, 14.2. Ganības.

Draudi: 7.2. Dambji un ūdens saimniecības/izmantošana, 2.1. Augkopība, 9.3. Lauksaimnieciskas un mežsaimnieciskas izcelsmes piesārņojums.

Aizsardzības pasākumi: 1.2. Resursu un biotopu aizsardzība.

Konvenciju pielikumi: Bernes II, Bonnas II.

Putnu direktīvas pielikums: –.

Aizsardzības statuss Latvijā: ĪAS.

LSG iepriekšējie izdevumi: 2. kat. (1985), 3. kat. (2000).

pieaug, bet ilgtermiņa tendence nav zināma. Krievijas populācijas tendence nav zināma (BirdLife International 2021). Latvijā ligzdojošā populācija ir 250–600 pāru (500–1200 pieaugušu individu). Gan ilgtermiņa, gan īstermiņa populācijas tendence ir pozitīva (Ķerus u. c. 2021).

Biotopi un ekoloģija. Pamata dzīvotne ir augstie purvi, bet arvien vairāk ligzdo arī ārpus purviem – lauksaimniecības zemēs un virsajos. Paaudzes ilgums: 2,9 gadi (BirdLife International 2021).

Izmantošana un tirdzniecība. Latvijā suga netiek medīta, taču Eiropas novērtējumā ir norādīts, ka tā tiek iegūta (BirdLife International 2021).

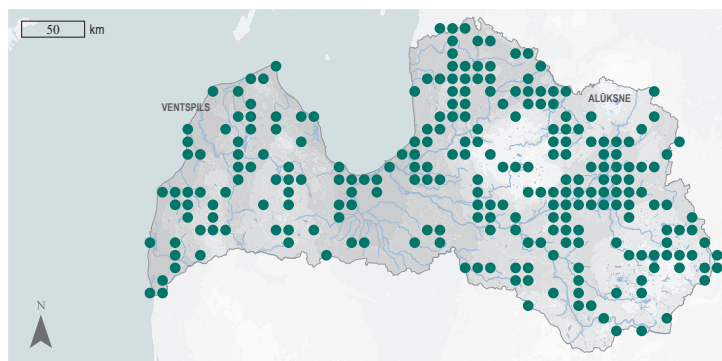
3.353. attēls. Lielās čakstes ligzdošanas biotops.
Foto: Ieva Mārdega.

Apdraudējums. Latvijā draudi nav pēti. Ticami, ka būtiskākais no draudiem purvos ligzdojošajai populācijas daļai ir nosusināšanas izraisīta purva biotopu degradācija. Lauksaimniecības zemēs ligzdojošo populācijas daļu varētu apdraudēt lauksaimniecības

intensitātes kāpināšana un pesticīdu lietojums (no kā izriet pieejamās barības samazinājums), no vienas puses, un lauksaimniecības zemju aizaugšana vai apmežošana, no otras.

Aizsardzība. Saskaņā ar likumu “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” lielā čakste ir viena no mērķsugām dabas parkā “Vecumu meži” un dabas liegumā “Eiduku purvs”, taču sastopama arī vairākās citās ĪADT. Lielajai čakstei nav noteikta neviena putniem nozīmīgā vieta (Račinskis 2004). Sugas aizsardzības juridiskais statuss Latvijā ir jāsaglabā. Lai aizsargātu sugu, ir jāsaglabā augstie purvi, jānodrošina zemas intensitātes zālāju apsaimniekošana, saglabājot krūmu grupas, un jāsamazina pesticīdu lietojums.

Novērtētāji: Viesturs Ķerus, Andris Avotiņš.

3.354. attēls. Lielās čakstes ligzdojošās populācijas izplatība.

Summary

Great Grey Shrike – *Lanius excubitor*. In Latvia, no significant change in the distribution has occurred between 1980–1984 and 2000–2004 and a significant increase was observed between 2000–2004 and 2013–2017. The AOO of the breeding population is 1,624 km², the EOO – 81,747 km². The breeding population is estimated at 250–600 pairs (500–1,200 adult individuals). The long-term as well as short-term population trend is positive. Its main habitat is raised bogs, but it is also increasingly breeding outside bogs – on farmland and heathland. The threats have not been studied in Latvia. The degradation of the mire habitats due to drainage is likely to be the most significant threat to the part of the population that is breeding in wetlands. The part of the population that is breeding on agricultural land could be threatened by increasing agricultural intensity and pesticide use, as well as by overgrowth or the afforestation of agricultural land. The legal status of protected species needs to be maintained in Latvia. Conservation of the species requires the preservation of raised bogs, low-intensity grassland management, the preservation of shrub clusters, and reduction of pesticide use.

Literatūras saraksts

- Baumanis, J., Klimpiņš, V. 1997. Putni Latvijā. Rīga: Zvaigzne ABC, 298.
- BirdLife International 2019. *Lanius excubitor* (amended version of 2017 assessment). The IUCN Red List of Threatened Species 2019: e.T103718932A155573860. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2019-3.RLTS.T103718932A155573860.en>. [skatīts 20.01.2023.]
- BirdLife International 2021. *Lanius excubitor* (Europe assessment). The IUCN Red List of Threatened Species 2021: e.T103718932A200213300. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2021-3.RLTS.T103718932A200213300.en>. [skatīts 20.01.2023.]
- Keller, V., Herrando, S., Voříšek, P., Franch, M., Kipson, M., Milanese, P., Marti, D., Anton, M., Klvaňova, A., Kalyakin, M.V., Bauer, H.-B., Foppen, R.P.B. 2020. European Breeding Bird Atlas 2: Distribution, Abundance and Change. Barcelona: European Bird Census Council & Lynx Edicions, 967.
- Ķerus, V., Dekants, A., Auniņš, A., Mārdega, I. 2021. Latvijas ligzdojošo putnu atlanti 1980–2017. Rīga: Latvijas Ornitoloģijas biedrība, 511.
- Račinskis, E. 2004. Eiropas Savienības nozīmes putniem nozīmīgās vietas Latvijā. Rīga: Latvijas Ornitoloģijas biedrība, 176.

Riekstrozis

Nucifraga caryocatactes

(Linnaeus, 1758)

NT Ligzdojošā populācija

3.355. attēls. Riekstrozis.
Foto: Māris Lukstiņš, Dabasdati.lv.

Morfoloģija un bioloģija. Kovārņa lieluma putns. Apspalvojums tumši brūns ar baltiem pilienvēidīgiem plankumiem. Pārtiek no bezmugurkaulniekiem, rudenos arī no riekstiem, zilēm un ogām. Ligzdu būvē samērā augstu eglēs pie stumbra. Dējumā 2–4 olas, gadā viens perējums. Nometnieks, bet var būt diezgan ievērojamas invāzijas (LOB 2002).

Izplatība. Pamata areāls sniedzas no Skandināvijas līdz Kamčatkai un Japānai galvenokārt pa boreālo un mēreno zonu. Apdzīvo arī kalnu reģionus Eiropas centrālajā un DA daļā. Pamata visā areālā nometnieks (BirdLife International 2016). Kopš 20. gs. 80. gadiem izplatība Eiropā palielinājusies, areālam pavisam tālāk uz ziemeļiem (Skandināvijā) (Keller et al. 2020). Izplatība Latvijā kopš 20. gs. 80. gadiem nav būtiski mainījies (Ķerus u. c. 2021). Latvijā ligzdojošās populācijas apdzīvotā platība (AOO) ir 2172 km², sastopamības apgabals (EOO) – 79 558 km².

Populācijas lielums un tā pārmaiņas. Pasaules populācija sarūk (BirdLife International 2016). Eiropā populācija stabila. Visās kaimiņvalstīs īstermiņā (Krievijā un Baltkrievijā – arī ilgtermiņā) populācija stabila. Ilgtermiņā Igaunijā novērots populācijas pieaugums, bet Lietuvas populācijas ilgtermiņa tendence nav zināma (BirdLife International 2021). Latvijā ligzdojošā populācija ir 4332–14 123 pāri (8664–28 246 pieauguši indivīdi). Ilgtermiņā populācija pieaug. Īstermiņa tendence ir neskaidra (Ķerus u. c. 2021), bet ar lielu varbūtību trijās paaudzēs tā ir samazinājusies par vairāk nekā 10%.

Citi biežāk lietotie nosaukumi: –.

Dzimta: vārnu Corvidae.

Kategorija un kritēriji Latvijā: NT° C1+2a(ii), 2023.

Kategorija globāli, Eiropā: LC 2016, LC 2020.

Statuss tuvējās valstīs: Somija (LC 2019), Igaunija (VU 2019).

Saskaņā ar IUCN metodiku.

Biotopi: 1.1. Boreālais mežs, 1.4. Mērenās joslas mežs.

Draudi: 5.3. Mežizstrāde un koksnes ieguve.

Aizsardzības pasākumi: 1.2. Resursu un biotopu aizsardzība.

Konvenciju pielikumi: Bernes II.

Putnu direktīvas pielikums: –.

Aizsardzības statuss Latvijā: –.

LSG iepriekšējie izdevumi: –.

Biotopi un ekoloģija. Apdzīvo skujkoku vai jauktus mežus, kuros pārsvarā ir egles, ar bagātu pamežu, arī egļu jaunaudzes (LOB 2002). Paaudzes ilgums: 4,8 gadi (BirdLife International 2021).

Izmantošana un tirdzniecība. –

Apdraudējums. Latvijā draudi nav pētīti, bet ir ticami, ka būtiskākais no tiem ir mežsaimnieciskā darbība, tostarp ligzdu iznīcināšana, veicot mežizstrādi ligzdošanas laikā.

Aizsardzība. Riekstrozis nav izveidošanas mērķsuga nevienā ĪADT vai putniem nozīmīgajā vietā, taču ligzdo daudzās no šīm teritorijām. Tiek veikts populācijas monitorings (Auniņš, Mārdēga 2021). Suga ir jāiekļauj Latvijas īpaši aizsargājamo sugu

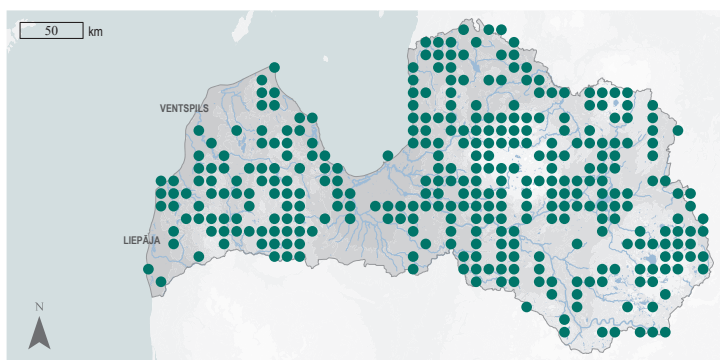
NT

3.356. attēls. Riekstroža ligzdošanas biotops.
Foto: Ieva Mārdega.

sarakstā. Lai aizsargātu sugu, ir jānosaka mežizstrādes pārtraukums ligzdošanas laikā.

Novērtētāji: Viesturs Ķerus, Andris Avotiņš, Ainārs Auniņš.

3.357. attēls. Riekstroža ligzdojošās populācijas izplatība.

Summary

Northern Nutcracker – *Nucifraga caryocatactes*. The distribution in Latvia has not changed significantly since the 1980s. The AOO of the breeding population is 2,172 km², the EOO – 79,558 km². The breeding population is estimated at 4,332–14,123 pairs (8,664–28,246 adult individuals). The population is increasing in the long term. The short-term trend is uncertain, but there is a high probability that the population has declined by more than 10% in three generations. Inhabits coniferous or mixed forests dominated by spruce with a rich understorey, including the young growth of spruce. The threats have not been studied in Latvia, but it is likely that the most significant threat is forestry activities, including the destruction of nests by logging during the breeding season. Monitoring of the population is ongoing. The species needs to be included on the list of protected species of Latvia. Suspension of logging during the breeding season needs to be established to conserve the species.

Literatūras saraksts

- Auniņš, A., Mārdega, I. 2021. Dienas putnu valsts monitorings. Gala atskaite par 2021. gadu. Rīga: Latvijas Ornitoloģijas biedrība, 59.
- BirdLife International 2016. *Nucifraga caryocatactes*. The IUCN Red List of Threatened Species 2016: e.T103727252A87382835. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2016-3.RLTS.T103727252A87382835.en>. [skatīts 20.01.2023.]
- BirdLife International 2021. *Nucifraga caryocatactes* (Europe assessment). The IUCN Red List of Threatened Species 2021: e.T103727252A199147339. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2021-3.RLTS.T103727252A199147339.en>. [skatīts 20.01.2023.]
- Keller, V., Herrando, S., Voříšek, P., Franch, M., Kipson, M., Milanese, P., Marti, D., Anton, M., Klvaňova, A., Kalyakin, M.V., Bauer, H.-B., Foppen, R.P.B. 2020. European Breeding Bird Atlas 2: Distribution, Abundance and Change. Barcelona: European Bird Census Council & Lynx Edicions, 967.
- Ķerus, V., Dekants, A., Auniņš, A., Mārdega, I. 2021. Latvijas ligzdojošo putnu atlanti 1980–2017. Rīga: Latvijas Ornitoloģijas biedrība, 511.
- LOB 2002. Latvijas meža putni. 2. izdevums. Rīga, 224.

Klusais kauķis

Iduna caligata

(Lichtenstein, 1823)

NT Ligzdojoša populācija

3.358. attēls. Klusais kauķis.
Foto: Edgars Trops, Dabasdati.lv.

Morfoloģija un bioloģija. Par zvirbuli mazāks putns. Svaigā tērpā virspuse bēši brūna, apdilstot kļūst pelēkbrūna. Sāni bieži rūsganbēšā nokrāsā. Kājas brūngansārtas ar tumšākiem, pelēkākiem pirkstiem (Svensons u. c. 2021). Barojas ar kukaiņiem un citiem bezmugurkaulniekiem (BirdLife International 2021). Ligzda krūmos vai citā veģetācijā tuvu zemei. Dējumā 5–6 olas, gadā viens perējums (Harrison, Castell 2002). Gājputns, ziemo Indijā (Celmiņš 2022).

Izplatība. Ligzdošanas areāls sniedzas no Somijas un Baltijas valstīm līdz Mongolijas R daļai. Ziemo Indijā (BirdLife International 2017). Eiropā ārpus Krievijas suga sākusi ligzdot tikai 2000. gadā un kopš tā laika izplatība paplašinājusies (Keller et al. 2020). Latvijā ligzdojošās populācijas apdzīvotā platība (AOO) ir 248 km², sastopamības apgabals (EOO) – 36 977 km².

Populācijas lielums un tā pārmaiņas. Pasaules populācija pieaug (BirdLife International 2017). Arī Eiropā populācija palielinās. Igaunijā un Krievijā populācija pieaug, Baltkrievijā – īstermiņā stabila, bet ilgtermiņa tendence nav zināma (BirdLife International 2021). Pirmoreiz Latvijā novērots 2012. gadā, kad arī pierādīta ligzdošana. Populācija pēc tam šķiet palielinājusies

Citi biežāk lietotie nosaukumi: –.

Dzimta: kāpelētājkauķu Acrocephalidae.

Kategorija un kritēriji Latvijā: NT° D1, 2023.

Kategorija globāli, Eiropā: LC 2016, LC 2020.

Statuss tuvējās valstīs: Somija (VU 2019), Igaunija (NT 2019).

Saskaņā ar IUCN metodiku.

Biotopi: 3.3. Boreālais krūmājs, 4.4. Mērenās joslas zālājs, 14.2. Ganības.

Draudi: 2.1. Augkopība.

Aizsardzības pasākumi: 1.2. Resursu un biotopu aizsardzība.

Konvenciju pielikumi: Bernes II, Bonnas II.

Putnu direktīvas pielikums: –.

Aizsardzības statuss Latvijā: –.

LSG iepriekšējie izdevumi: –.

(Celmiņš 2022), taču jāņem vērā, ka uzlabojušās zināšanas par sugu un ticami, ka sugas ienākšana konstatēta novēloti. Ligzdojošā populācija ir 400–1500 pāru (800–3000 pieaugušu indivīdu) (Ķerus u. c. 2021).

Biotopi un ekoloģija. Apdzīvo krūmainus zālājus. Paaudzes ilgums: 1,9 gadi (BirdLife International 2021).

Izmantošana un tirdzniecība. –

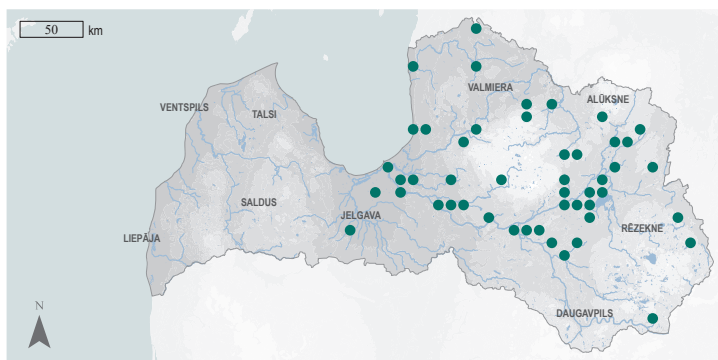
Apdraudējums. Latvijā draudi nav pētīti, bet sugas dzīvotni negatīvi ietekmētu krūmu novākšana no lauksaimniecības zemēm.

3.359. attēls. Klusā kauķa ligzdošanas biotops.
Foto: Andris Klepers.

Aizsardzība. Klusais kauķis nav izveidošanas mērķsuga nevienā ĪADT vai putniem nozīmīgajā vietā, taču ir sastopams vairākās no šīm teritorijām. Sugas aizsardzības juridiskais statuss Latvijā nav jāmaina. Lai aizsargātu sugu, ir jā saglabā krūmu grupas lauksaimniecības zemēs.

Novērtētāji: Viesturs Ķerus, Andris Avotiņš.

3.360. attēls. Klusā kauķa ligzdojošās populācijas izplatība.

Summary

Booted Warbler – *Iduna caligata*. The AOO of the population breeding in Latvia is 248 km², the EOO – 36,977 km². First recorded in Latvia in 2012, when breeding was also confirmed. The population appears to have increased since then, but it should be noted that knowledge of the species has improved, and the occurrence of the species in Latvia is likely to have been detected with a delay. The breeding population is estimated at 400–1,500 pairs (800–3,000 adult individuals). Inhabits shrubby grasslands. The threats have not been studied in Latvia, but the habitat of the species would be adversely affected by the removal of shrubs from agricultural land. The legal status of the species does not need to be changed in Latvia. Conservation of the species requires the preservation of shrub clusters on agricultural land.

Literatūras saraksts

- BirdLife International 2017. *Iduna caligata* (amended version of 2016 assessment). The IUCN Red List of Threatened Species 2017: e.T22714891A111100210. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2017-1.RLTS.T22714891A111100210.en>. [skatīts 21.01.2023.]
- BirdLife International 2021. *Iduna caligata* (Europe assessment). The IUCN Red List of Threatened Species 2021: e.T22714891A166379027. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2021-3.RLTS.T22714891A166379027.en>. [skatīts 21.01.2023.]
- Celmiņš, A. 2022. Klusais kauķis *Iduna caligata*. Latvijas putni 2000–2022. Interneta publikācija: <http://www.putni.lv/iduca.htm>. [skatīts 23.03.2022.]
- Harrison, C.J.O., Castell, P. 2002. Bird nests, eggs and nestlings of Britain and Europe with North Africa and the Middle East. London: HarperCollins Publishers, 474.
- Keller, V., Herrando, S., Voříšek, P., Franch, M., Kipson, M., Milanese, P., Marti, D., Anton, M., Klvaňova, A., Kalyakin, M.V., Bauer, H.-B., Foppen, R.P.B. 2020. European Breeding Bird Atlas 2: Distribution, Abundance and Change. Barcelona: European Bird Census Council & Lynx Edicions, 967.
- Ķerus, V., Dekants, A., Auniņš, A., Mārdega, I. 2021. Latvijas ligzdojošo putnu atlanti 1980–2017. Rīga: Latvijas Ornitoloģijas biedrība, 511.
- Svensons, L., Malernijs, K., Seterstremis, D. 2021. Putnu noteicējs. Rīga: Jāņa sēta, 447.

Niedru strazds

Acrocephalus arundinaceus

(Temminck & Schlegel, 1847)

NT Ligzdojošā populācija

3.361. attēls. Niedru strazds.
Foto: Selga Bērziņa.

Morfoloģija un bioloģija. Strazda lieluma ļauķis ar garu, masīvu knābi. Pieauguša putna ķermeņa virspuses pamatkrāsa silti pelēkbrūna ar rūsganbrūnu muguras lejasdaļu un virsasti. Vēderpuse baltgana ar rūsgandzeltenīgiem sāniem. Pārtiek galvenokārt no laputīm un citiem kukaiņiem, kas dzīvo uz niedrēm. Ligzdu būvē no niedru lapu strēmelēm un skarām un ievij starp niedrēm, vilkvālitēm, retāk – starp niedrājos augušu krūmu zariem, parasti 1–1,5 m augstumā. Dējumā 2–6 olas, gadā viens perējums. Gājputns, ziemo Āfrikā (LOB 1999).

Izplatība. Ligzdošanas areāls no Eiropas dienvidrietumiem stiepjas pāri Eiropas lielākajai daļai (izņemot Z daļu) līdz Mongolijas R daļai. Ziemo Āfrikā uz dienvidiem no Sahāras tuksneša (BirdLife International 2017). Kopš 20. gs. 80. gadiem izplatība Eiropā kopumā nedaudz palielinājusies, taču novērojama lejupslīde Rietumeiropā (Keller et al. 2020). Latvijā izplatība starp 1980.–1984. un 2000.–2004. gadu nav būtiski mainījusies, bet starp 2000.–2004. un 2013.–2017. gadu tā ir samazinājusies (Ķerus u. c. 2021). Latvijā ligzdojošās populācijas apdzīvotā platība (AOO) ir 4276 km², sastopamības apgabals (EOO) – 82 377 km².

Populācijas lielums un tā pārmaiņas. Pasaules populācija sarūk (BirdLife International 2017). Eiropas populācija stabila. Visās kaimiņvalstīs populācija īstermiņā stabila (Baltkrievijā – arī ilgtermiņā). Ilgtermiņā Igaunijas un Lietuvas populācija pieaug. Krievijas populācijas ilgtermiņa tendence

Citi biežāk lietotie nosaukumi: –.

Dzimta: kāpelētājkauku *Acrocephalidae*.

Kategorija un kritēriji Latvijā: NT° A2b; C1+2a(ii), 2023.

Kategorija globāli, Eiropā: LC 2016, LC 2020.

Statuss tuvejās valstīs: Zviedrija (NT 2020), Somija (VU 2019), Igaunija (LC 2019).

Saskaņā ar IUCN metodiku.

Biotopi: 5.1. Iekšzemes mitrāji – pastāvīgas upes/strauti/tērces (ieskaitot ūdenskritumus), 5.5. Iekšzemes mitrāji – pastāvīgi saldūdens ezeri (>8 ha), 5.7. Iekšzemes mitrāji – pastāvīgi saldūdens purvi/tilpes (<8 ha), 15.3. Akvakultūru dīķi.

Draudi: 7.2. Dambji un ūdens saimniecības/izmantošana, 7.3. Citas ekosistēmas izmaiņas, 9.3. Lauksaimnieciskās un mežsaimnieciskās izcelsmes piesārņojums.

Aizsardzības pasākumi: 1.2. Resursu un biotopu aizsardzība.

Konvenciju pielikumi: Bernes II, Bonnas II.

Putnu direktīvas pielikums: –.

Aizsardzības statuss Latvijā: –.

LSG iepriekšējie izdevumi: –.

nav zināma (BirdLife International 2021). Latvijā ligzdojošā populācija ir 3000 pāru (6000 pieaugušu indivīdu). Populācijas ilgtermiņa tendence nav zināma, bet īstermiņā tā mazinās (Ķerus u. c. 2021). Desmit gados populācija ir samazinājusies par 40%.

Biotopi un ekoloģija. Apdzīvo niedru joslas un pudurus ezeros, gar upēm un zivju dīķos, retāk niedrēm aizaugušus bebru dīķus. Izvairās no lieliem vienlaidu niedrājiem (LOB 1999). Paaudzes ilgums: 3,2 gadi (BirdLife International 2021).

Izmantošana un tirdzniecība. Latvijā suga netiek medīta, taču Eiropas novērtējumā ir

norādīts, ka tā tiek iegūta (BirdLife International 2021).

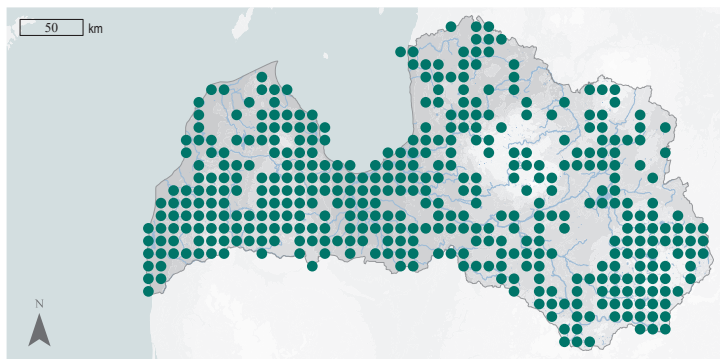

3.362. attēls. Niedru strazda ligzdošanas biotops.
Foto: Edgars Trops.

Apdraudējums. Latvijā draudi nav pēti, tāpēc šeit ir aprakstīti Eiropas limeņa novērtējumā minētie draudi, kas varētu būt aktuāli Latvijas populācijai. Sugu, iespējams, apdraud nosusināšana, apūdeņošana, posmkāju daudzuma mazināšanās un zemes apgūšana (BirdLife International 2021).

Aizsardzība. Niedru strazds nav izveidošanas mērķsuga nevienā ĪADT vai putniem nozīmīgajā vietā, taču ir sastopams vairākās no šīm teritorijām. Tiek veikts sugas populācijas monitorings (Keišs 2021). Sugas aizsardzības juridiskais statuss Latvijā nav jāmaina. Lai aizsargātu sugu, ir jāsaģlabā niedrāji un jāmazina eitrofikācija.

Novērtētāji: Viesturs Ķerus, Andris Avotiņš.

3.363. attēls. Niedru strazda ligzdojošās populācijas izplatība.

Summary

Great Reed-warbler – *Acrocephalus arundinaceus*. In Latvia, the distribution did not change considerably between 1980–1984 and 2000–2004 and declined between 2000–2004 and 2013–2017. The AOO of the breeding population is 4,276 km², the EOO – 82,377 km². The breeding population is estimated at 3,000 pairs (6,000 adult individuals). The long-term population trend is unknown, but it is declining in the short term. The population has declined by 40% within ten years. Inhabits belts and clusters of reeds in lakes, along rivers and in fish ponds, and, less commonly – beaver ponds that are overgrown with reeds. Avoids large continuous reedbeds. The species is likely to be threatened by drainage, irrigation, the declining quality of reeds, reduced density of arthropods, land reclamation, eutrophication and reed dieback. Monitoring of the population of the species is ongoing. The legal status of the species does not need to be changed in Latvia. Conservation of reedbeds and the reduction of eutrophication are essential for the protection of the species.

Literatūras saraksts

- BirdLife International 2017. *Acrocephalus arundinaceus* (amended version of 2016 assessment). The IUCN Red List of Threatened Species 2017: e.T104317670A111179363. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2017-1.RLTS.T104317670A111179363.en>. [skatīts 27.01.2023.]
- BirdLife International 2021. *Acrocephalus arundinaceus* (Europe assessment). The IUCN Red List of Threatened Species 2021: e.T104317670A200200508. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2021-3.RLTS.T104317670A200200508.en>. [skatīts 27.01.2023.]
- Keišs, O. 2021. Fona monitoringa gala atskaite par 2021. gadu: „Naktspatnu monitorings lauksaimniecības zemēs”. Rīga: Latvijas Ornitoloģijas biedrība, 32.
- Keller, V., Herrando, S., Voříšek, P., Franch, M., Kipson, M., Milanese, P., Marti, D., Anton, M., Klvaňova, A., Kalyakin, M.V., Bauer, H.-B., Foppen, R.P.B. 2020. European Breeding Bird Atlas 2: Distribution, Abundance and Change. Barcelona: European Bird Census Council & Lynx Edicions, 967.
- Ķerus, V., Dekants, A., Auniņš, A., Mārdega, I. 2021. Latvijas ligzdojošo putnu atlanti 1980–2017. Rīga: Latvijas Ornitoloģijas biedrība, 511.
- LOB 1999. Latvijas ūdeņu putni. Rīga, 208.

Garastīte

Aegithalos caudatus

(Linnaeus, 1758)

NT Ligzdojošā populācija

3.364. attēls. Garastīte.
Foto: Selga Bērziņa.

Morfoloģija un bioloģija. Viens no mazākajiem Latvijas putniem, bet ar ļoti garu asti. Galva spilgti balta, vēderpuse balta ar sārtu nokrāsu. Mugura, spārni un aste melna. Uz pleciem kakao krāsas laukumi. Rudeņos un ziemā klejo bariņos, ko parasti veido ģimene. Pārtiek no kukaiņiem un zirnekļiem, ko salasa galvenokārt lapotnē. Lodveidīgo ligzdu būvē no ķērpjiem, astriem, vilnas, parasti bērza stumbra staklē un rūpīgi nomaskē ar tāsīm un ķērpjiem. Dējumā 7–8 olas, gadā viens, iespējams, divi perējumi. Nometnieks, bet dažos gados var būt invāzijas (LOB 2002).

Izplatība. Ligzdošanas areāls aptver lielāko daļu Eiropas (izņemot tālāko Z daļu) un sniedzas pāri Āzijai līdz pat Kamčatkas pussalai. Ziemo ligzdošanas areālā (BirdLife International 2016). Kopš 20. gs. 80. gadiem izplatība Eiropā mazliet paplašinājusies Z virzienā (Keller et al. 2020). Latvijā izplatība starp 1980.–1984. un 2000.–2004. gadu palielinājusies, bet starp 2000.–2004. un 2013.–2017. gadu nav būtiski mainījusies (Ķerus u. c. 2021). Latvijā ligzdojošās populācijas apdzīvotā platība (AOO) ir 4764 km², sastopamības apgabals (EOO) – 84 205 km².

Populācijas lielums un tā pārmaiņas. Pasaules populācija stabila (BirdLife International 2016). Populācija stabila gan Eiropā kopumā, gan visās Latvijas kaimiņvalstīs (BirdLife International 2021). Latvijā ligzdojošā populācija ir 3758–74 784 pāri (7516–149 568 pieauguši indivīdi). Ilgtermiņā populācija sarūk, īstermiņa tendence klasificēta kā neskaidra (Ķerus u. c. 2021), taču jaunākie

Citi biežāk lietotie nosaukumi: –.

Dzimta: garastīšu Aegithalidae.

Kategorija un kritēriji Latvijā: NT° A2b; C1+2a(ii), 2023.

Kategorija globāli, Eiropā: LC 2016, LC 2020.

Statuss tuvējās valstīs: Zviedrija (LC 2020), Somija (LC 2019), Igaunija (LC 2019).

Saskaņā ar IUCN metodiku.

Biotopi: 1.1. Boreālais mežs, 1.4. Mērenās joslas mežs.

Draudi: 5.3. Mežizstrāde un koksnes ieguve, 8.2. Problemātiskas vietējās sugas/slimības, 11.3. Ekstrēmas temperatūras.

Aizsardzības pasākumi: 1.2. Resursu un biotopu aizsardzība.

Konvenciju pielikumi: Bernes II.

Putnu direktīvas pielikums: –.

Aizsardzības statuss Latvijā: –.

LSG iepriekšējie izdevumi: –.

aprēķini liecina, ka populācija desmit gados varētu būt samazinājusies par 45%.

Biotopi un ekoloģija. Ligzdošanas sezonā apdzīvo mitrus lapu koku un jauktus mežus, bieži alkšņu un bērzu audzes (LOB 2002). Paaudzes ilgums: 2,3 gadi (BirdLife International 2021).

Izmantošana un tirdzniecība. –

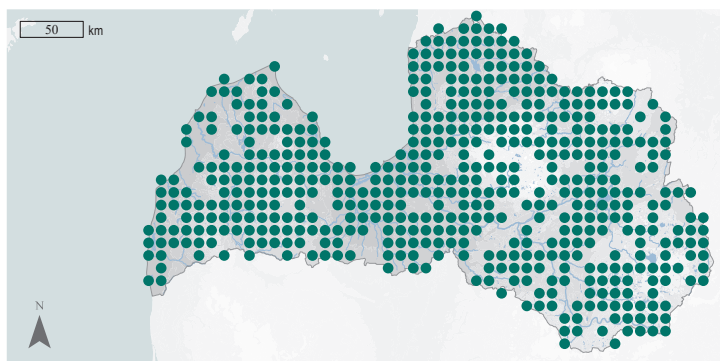
Apdraudējums. Latvijā draudi nav pēti, bet ticami, ka būtisks drauds ir mežsaimnieciskā darbība. Eiropas līmeņa novērtējumā ir norādīts arī, ka suga cieš no ligzdu postītājiem un paaugstināta mirstība bargās ziemās var atstāt ilgstošu ietekmi uz populāciju (BirdLife International 2021).

3.365. attēls. Garastītes ligzdošanas biotops.
Foto: Andris Dekants.

Aizsardzība. Garastīte nav izveidošanas mērķsuga nevienā ĪADT vai putniem nozīmīgajā vietā, taču ir sastopama daudzās no šīm teritorijām. Tiek veikts sugas populācijas monitorings (Auniņš, Mārdega 2021). Sugas aizsardzības juridiskais statuss Latvijā nav jāmaina. Lai aizsargātu garastīti, ir jāpārtrauc mežizstrāde ligzdošanas laikā un jāmazina mežu sadrumstalošana.

Novērtētāji: Viesturs Ķerus, Andris Avotiņš, Ainārs Auniņš.

3.366. attēls. Garastītes ligzdojošās populācijas izplatība.

Summary

Long-tailed Tit – *Aegithalos caudatus*. In Latvia, the distribution increased between 1980–1984 and 2000–2004, while no considerable change in distribution occurred between 2000–2004 and 2013–2017. The AOO of the breeding population is 4,764 km², the EOO – 84,205 km². The breeding population is estimated at 3,758–74,784 pairs (7,516–149,568 adult individuals). The population is declining in the long term, and the short-term trend is classified as uncertain, however, recent estimates suggest that the population could have declined by 45% over ten years. During the breeding season, the species inhabits moist deciduous and mixed forests, often – alder and birch stands. Forestry activities are a major threat. The European assessment also notes that the species suffers from nest predation and that increased mortality during severe winters may have a lasting impact on the population. Monitoring of the population of the species is ongoing. The legal status of the species does not need to be changed in Latvia. Suspension of logging during the breeding season and the reduction of fragmentation are required to conserve the species.

Literatūras saraksts

- Auniņš, A., Mārdega, I. 2021. Dienas putnu valsts monitorings. Gala atskaite par 2021. gadu. Rīga: Latvijas Ornitoloģijas biedrība, 59.
- BirdLife International 2016. *Aegithalos caudatus*. The IUCN Red List of Threatened Species 2016: e.T103871923A87471081. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2016-3.RLTS.T103871923A87471081.en>. [skatīts 29.01.2023.]
- BirdLife International 2021. *Aegithalos caudatus* (Europe assessment). The IUCN Red List of Threatened Species 2021: e.T103871923A200205305. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2021-3.RLTS.T103871923A200205305.en>. [skatīts 29.01.2023.]
- Keller, V., Herrando, S., Voříšek, P., Franch, M., Kipson, M., Milanese, P., Marti, D., Anton, M., Klvaňova, A., Kalyakin, M.V., Bauer, H.-B., Foppen, R.P.B. 2020. European Breeding Bird Atlas 2: Distribution, Abundance and Change. Barcelona: European Bird Census Council & Lynx Edicions, 967.
- Ķerus, V., Dekants, A., Auniņš, A., Mārdega, I. 2021. Latvijas ligzdojošo putnu atlanti 1980–2017. Rīga: Latvijas Ornitoloģijas biedrība, 511.
- LOB 2002. Latvijas meža putni. 2. izdevums. Rīga, 224.

Dzilnītis

Sitta europaea

Linnaeus, 1758

NT Ligzdojošā populācija

3.367. attēls. Dzilnītis.
Foto: Selga Bērziņa.

Morfoloģija un bioloģija. Lielās zilītes lielumā. Galvas virspuse, mugura un aste zilganpelēka. Vaigi balti. Melna acs svītra. Sāni un zemaste kastaņbrūna. Veikli kāpelē pa koku stumbriem, bieži arī ar galvu uz leju. Pārtiek no kukaiņiem un zirnekļiem, ko savāc uz koku mizas un mizas spraugās vai izkaļ no mizas. Labprāt ēd arī riekstus un dažādas sēklas. Ligzdo koku dobumos, dažkārt arī būrīšos. Ja dobuma skreja ir par lielu, aizmūrē to ar māliem līdz vajadzīgajam izmēram. Dējumā 5–8 olas, gadā viens perējums. Nometnieks (LOB 2002).

Izplatība. Ligzdošanas areāls no Rietumeiropas (nedaudz arī Ziemeļāfrikā) plašā joslā stiepjas pāri Eirāzijai līdz Kamčatkas pussalai un Japānai. Ziemu ligzdošanas areālā (BirdLife International 2018). Kopš 20. gs. 80. gadiem izplatība Eiropā nedaudz palielinājusies, it īpaši areāla Z daļā (Keller et al. 2020). Latvijā izplatība starp 1980.–1984. un 2000.–2004. gadu palielinājusies, bet starp 2000.–2004. un 2013.–2017. gadu nav būtiski mainījies (Ķerus u. c. 2021). Latvijā ligzdojošās populācijas apdzīvotā platība (AOO) ir 14 332 km², sastopamības apgabals (EOO) – 86 708 km².

Populācijas lielums un tā pārmaiņas. Pasaules populācija stabila (BirdLife International 2018). Arī Eiropā populācija stabila. Krievijā populācija sarūk gan ilgtermiņā, gan īstermiņā. Pārējās kaimiņvalstīs populācijas stabilas (BirdLife International 2021). Latvijā ligzdojošā populācija ir 74 696–147 394 pāri (149 392–294 788 pieauguši indivīdi). Ilgtermiņā populācija pieaug, īstermiņa tendence

Citi biežāk lietotie nosaukumi: –.

Dzimta: dzilnīšu Sittidae.

Kategorija un kritēriji Latvijā: NT° A2b, 2023.

Kategorija globāli, Eiropā: LC 2018, LC 2020.

Statuss tuvējās valstīs: Zviedrija (LC 2020), Somija (VU 2019), Igaunija (LC 2019).

Saskaņā ar IUCN metodiku.

Biotopi: 1.1. Boreālais mežs, 1.4. Mērenās joslas mežs, 14.4. Lauku sētas un dārzi, 14.5. Urbānas teritorijas.

Draudi: 5.3. Mežizstrāde un koksnes ieguve.

Aizsardzības pasākumi: 1.2. Resursu un biotopu aizsardzība.

Konvenciju pielikumi: Bernes II.

Putnu direktīvas pielikums: –.

Aizsardzības statuss Latvijā: –.

LSG iepriekšējie izdevumi: –.

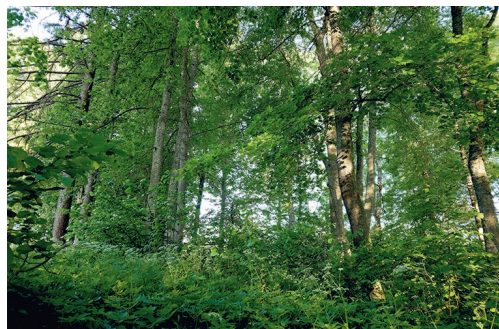
klasificēta kā stabila (Ķerus u. c. 2021), taču jaunākie dati un aprēķini liecina, ka populācija desmit gados ir samazinājusies par 41%.

Biotopi un ekoloģija. Apdzīvo lapu koku un jauktus mežus, parkus, dārzus, kur ir lieli koki (ozoli u. c.) (LOB 2002). Paaudzes ilgums: 3,1 gads (BirdLife International 2021).

Izmantošana un tirdzniecība. –

Apdraudējums. Latvijā draudi nav pētīti, bet ir ticami, ka būtisks drauds ir mežizstrāde. Ticami, ka sugu negatīvi ietekmē arī parkveida ainavu izzušana un aleju izciršana.

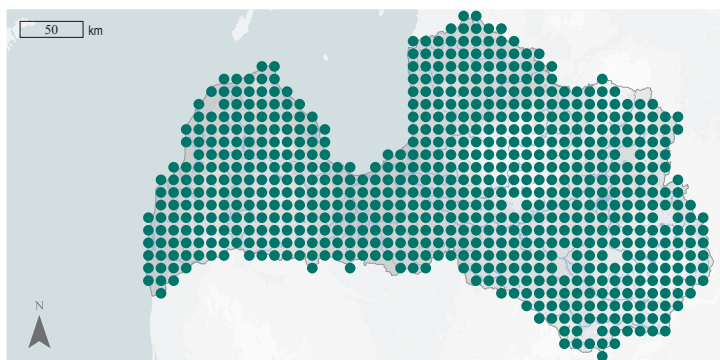
Aizsardzība. Dzilnītis nav izveidošanas mērksuga nevienā ĪADT vai putniem nozīmīgajā vietā, taču sastopams daudzās no šīm teritorijām. Tiek veikts sugas populācijas

3.368. attēls. Dzīlnīša ligzdošanas biotops.
Foto: Edgars Tropš.

monitorings (Auniņš, Mārdega 2021). Sugas aizsardzības juridiskais statuss Latvijā nav jāmaina. Lai aizsargātu sugu, ir jā saglabā lieli, dobumaini koki, apsaimniekojot mežu, un jāpārtrauc mežizstrāde ligzdošanas laikā.

Novērtētāji: Viesturs Ķerus, Andris Avotiņš, Ainārs Auniņš.

3.369. attēls. Dzīlnīša ligzdojošās populācijas izplatība.

Summary

Eurasian Nuthatch – *Sitta europaea*. In Latvia, the distribution increased between 1980–1984 and 2000–2004, while no considerable change in distribution occurred between 2000–2004 and 2013–2017. The AOO of the breeding population is 14,332 km², the EOO – 86,708 km². The breeding population is estimated at 74,696–147,394 pairs (149,392–294,788 adult individuals). The population is increasing in the long term, and the short-term trend is classified as stable, however, recent estimates suggest that the population has declined by 41% over ten years. Inhabits deciduous and mixed forests, parks and gardens with large trees (oaks, etc.). The threats have not been studied in Latvia, but it is likely that logging is a significant threat. It is also believed that the species is negatively affected by the loss of semi-natural grassland habitats and the clearing of avenues. Monitoring of the population of the species is ongoing. The legal status of the species does not need to be changed in Latvia. Conservation of the species requires the preservation of large, hollow trees by means of forest management and the cessation of logging during the breeding season.

Literatūras saraksts

- Auniņš, A., Mārdega, I. 2021. Dienas putnu valsts monitorings. Gala atskaite par 2021. gadu. Rīga: Latvijas Ornitoloģijas biedrība, 59.
- BirdLife International 2018. *Sitta europaea*. The IUCN Red List of Threatened Species 2018: e.T103879804A132199203. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2018-2.RLTS.T103879804A132199203.en>. [skatīts 29.01.2023.]
- BirdLife International 2021. *Sitta europaea* (Europe assessment). The IUCN Red List of Threatened Species 2021: e.T103879804A199569378. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2021-3.RLTS.T103879804A199569378.en>. [skatīts 29.01.2023.]
- Keller, V., Herrando, S., Voříšek, P., Franch, M., Kipson, M., Milanese, P., Marti, D., Anton, M., Klvaňova, A., Kalyakin, M.V., Bauer, H.-B., Foppen, R.P.B. 2020. European Breeding Bird Atlas 2: Distribution, Abundance and Change. Barcelona: European Bird Census Council & Lynx Edicions, 967.
- Ķerus, V., Dekants, A., Auniņš, A., Mārdega, I. 2021. Latvijas ligzdojošo putnu atlanti 1980–2017. Rīga: Latvijas Ornitoloģijas biedrība, 511.
- LOB 2002. Latvijas meža putni. 2. izdevums. Rīga, 224.

Zilrīklīte

Cyanecula svecica

(Linnaeus, 1758)

NT Ligzdojošā populācija

3.370. attēls. Zilrīklīte.
Foto: Andris Zariņš.

Morfoloģija un bioloģija. Slaidāka nekā zvīrbulis, ķermeņa virspuse brūna, paduses un spārna apakšējās segspalvas rūsgandzeltenas, vēderpuse netīri baltgana. Tēviņam rieta tērpā zods un rīkle zila, ko vēderpusē norobežo šaura melna un tad nedaudz platāka rūssaskrāsas svītra. Zilās rīkles centrā balts (pasugai *C. s. cyanecula*) vai oranžsarkans (pasugai *C. s. svecica*) laukums. Mātītei rīkle bālgana, to iekļauj gandrīz melns pusgredzens. Pārtiek no tārpjiem, kukaiņiem un to kāpurjiem, kas dzīvo uz zemes, nereti ēd arī ogas. Ligzda uz zemes, parasti ļoti rūpīgi paslēpta. Dējumā 5–7, retumis līdz deviņām olām, gadā 1–2 perējumi. Gājputns, ziemo Āfrikā (LOB 1999).

Izplatība. Ligzdošanas areāls aptver lielāko daļu Eirāzijas un iesniedzas Aļaskas Z daļā. Ziemo Pireneju pussalā, Āfrikā no Senegālas līdz Etiopijai un Āzijas D daļā (BirdLife International 2019). Kopš 20. gs. 80. gadiem izplatība Eiropā palielinājusies, īpaši Eiropas centrālajā daļā (Keller et al. 2020). Izplatības pārmaiņas Latvijā sugas retās sastopamības dēļ nav iespējams novērtēt (Ķerus u. c. 2021). Latvijā ligzdojošās populācijas apdzīvotā platība (AOO) ir 192 km², sastopamības apgabals (EOO) – 48 020 km².

Populācijas lielums un tā pārmaiņas. Pasaules populācija ir stabila (BirdLife International 2019). Stabila ir arī Eiropas populācija. Igaunijā populācijas tendence nav zināma, Krievijā un Lietuvā un ilgtermiņā arī Baltkrievijā populācija stabila. Īstermiņa tendence Baltkrievijā pozitīva (BirdLife International 2021). Latvijā ligzdojošā populācija

Citi biežāk lietotie nosaukumi: *Luscinia svecica*.

Dzimta: mušķērāju Muscicapidae.

Kategorija un kritēriji Latvijā: NT° D1, 2023.

Kategorija globāli, Eiropā: LC 2018, LC 2020.

Statuss tuvējās valstīs: Zviedrija (LC 2020), Somija (LC 2019), Igaunija (*L. s. cyanecula* EN 2019), Lietuva (DD 2021).

Saskaņā ar IUCN metodiku.

Biotopi: 3.3. Boreālais krūmājs, 4.4. Mērenās joslas zālājs, 5.1. Iekšzemes mitrāji – pastāvīgas upes/strauti/tērces (ieskaitot ūdenskritumus), 5.4. Iekšzemes mitrāji – augstie, pārejas, zemie purvi, 5.5. Iekšzemes mitrāji – pastāvīgi saldūdens ezeri (>8 ha), 15.3. Akvakultūru dīķi.

Draudi: 2.1. Augkopība, 7.2. Dambji un ūdens saimniecības/izmantošana.

Aizsardzības pasākumi: 1.2. Resursu un biotopu aizsardzība.

Konvenciju pielikumi: Bernes II, Bonnas II.

Putnu direktīvas pielikums: I.

Aizsardzības statuss Latvijā: IAS.

LSG iepriekšējie izdevumi: 4. kat. (2000).

ir 150–300 pāru (300–600 pieaugušu indivīdu). Ilgtermiņā populācija sarūk, bet īstermiņā tā ir stabila (Ķerus u. c. 2021).

Biotopi un ekoloģija. Apdzīvo krūmājus, slapjas pļavas un niedrājus pie dažādiem ūdeņiem, arī purvus. Ceļošanas laikā sastopama arī viensētās u. tml. vietās (LOB 1999). Paaudzes ilgums: 2,8 gadi (BirdLife International 2021).

Izmantošana un tirdzniecība. Latvijā suga netiek medīta, taču Eiropas novērtējumā ir norādīts, ka tā tiek iegūta (BirdLife International 2021).

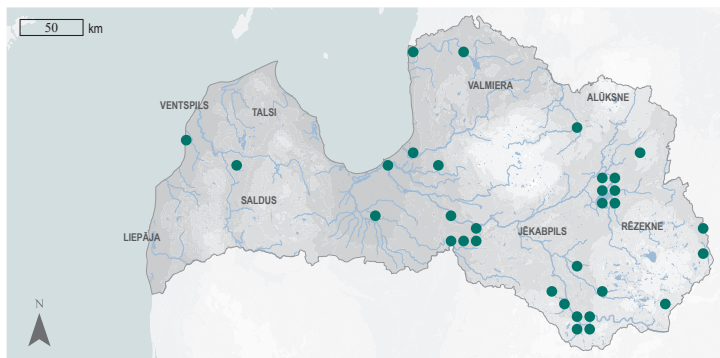

3.371. attēls. Zilrīklītes ligzdošanas biotops.
Foto: Andris Klepers.

Apdraudējums. Latvijā draudi nav pētīti. Eiropā suga ir pārdzīvojusi lielas, bet pārsvarā neizskaidrotas populācijas svārstības. Daļa negatīvo tendenču varētu būt skaidrojama ar zemo purvu dabisko sukcesiju, nosusināšanu un pārmaiņām apsaimniekošanā (BirdLife International 2021).

Aizsardzība. Saskaņā ar likumu “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” zilrīklīte ir viena no izveidošanas mērķsugām Krustkalnu dabas rezervātā, dabas parkos “Dvietes paliene”, “Svētes paliene”, “Pape”, “Kuja”, “Aiviekstes paliene”, dabas liegumos “Vecdaugava”, “Lielupes palienes pļavas”, “Kalnciema pļavas”, “Lubāna mitrājs” un aizsargājamo ainavu apvidū “Adaži”. Zilrīklīte nav mērķsuga nevienā putniem nozīmīgajā vietā (Račinskis 2004). Sugas aizsardzības juridiskais statuss Latvijā ir jāsaglabā. Lai aizsargātu sugu, ir jāsaglabā krūmu joslas gar ūdeņiem un atbilstoši jāapsaimnieko slapjas pļavas.

Novērtētāji: Viesturs Ķerus, Andris Avotiņš.

3.372. attēls. Zilrīklītes ligzdojošās populācijas izplatība.

Summary

Bluethroat – *Cyanecula svecica*. The assessment of distribution changes in Latvia is impossible due to the rare occurrence of the species. The AOO of the breeding population is 192 km², the EOO – 48,020 km². The breeding population is estimated at 150–300 pairs (300–600 adult individuals). The population is declining in the long term, but is stable in the short term. Inhabits shrublands, wet grasslands and reedbeds near various water bodies, including wetlands. It can also be found on farmsteads and similar places during migration. The species is not hunted in Latvia, but the European assessment indicates that it is hunted. The threats have not been studied in Latvia. In Europe, the population of the species has experienced severe, but mostly unexplained fluctuations. Some of the negative trends could be due to the natural succession of fens, drainage and changes in the management of fens. The legal status of protected species needs to be maintained in Latvia. The maintenance of shrub belts along watercourses and the appropriate management of wet grasslands are required for the conservation of the species.

Literatūras saraksts

- BirdLife International 2019. *Cyanecula svecica*. The IUCN Red List of Threatened Species 2019: e.T22709707A137567006. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2019-3.RLTS.T22709707A137567006.en>. [skatīts 04.02.2023.]
- BirdLife International 2021. *Cyanecula svecica* (Europe assessment). The IUCN Red List of Threatened Species 2021: e.T22709707A166352021. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2021-3.RLTS.T22709707A166352021.en>. [skatīts 04.02.2023.]
- Keller, V., Herrando, S., Voříšek, P., Franch, M., Kipson, M., Milanese, P., Marti, D., Anton, M., Klvaňova, A., Kalyakin, M.V., Bauer, H.-B., Foppen, R.P.B. 2020. European Breeding Bird Atlas 2: Distribution, Abundance and Change. Barcelona: European Bird Census Council & Lynx Edicions, 967.
- Ķerus, V., Dekants, A., Auniņš, A., Mārdega, I. 2021. Latvijas ligzdojošo putnu atlanti 1980–2017. Rīga: Latvijas Ornitoloģijas biedrība, 511.
- LOB 1999. Latvijas ūdeņu putni. Rīga, 208.
- Račinskis, E. 2004. Eiropas Savienības nozīmes putniem nozīmīgās vietas Latvijā. Rīga: Latvijas Ornitoloģijas biedrība, 176.

Mazais mušķērājs

Ficedula parva

(Bechstein, 1792)

NT Ligzdojošā populācija

3.373. attēls. Mazais mušķērājs.
Foto: Jānis Jansons.

Morfoloģija un bioloģija. Mazākais no mušķērājiem. Tēviņam zods, rīkle un krūšu augšdaļa oranža, galvas virspuse un tās sāni pelēki, mugurpuse brūnganpelēka, vēderpuse dzeltenīgi balta. Mātītei mugurpuse un galva brūnganpelēka, vēderpuse dzeltenīgi balta. Pārtiek no dažādiem kukaiņiem. Ligzdu no sūnām, vecas zāles, sausām lapām, sīkām saknītēm u. tml. materiāla parasti iebūvē koku vai dažādu stubeņu pusdobumos, bet tā var būt novietota arī zaru žāklē vai pie stumbra. Dējumā 4–7 olas, gadā viens perējums. Gājputns, ziemo Dienvidāzijā (LOB 2002).

Izplatība. Ligzdošanas areāls sniedzas no Nīderlandes rietumos līdz Urāliem austrumos un no Somijas centrālās daļas ziemeļos līdz Irānas Z daļai dienvidos. Ziemeļi Pakistānā un Indijā (BirdLife International 2018). Kopš 20. gs. 80. gadiem izplatība Eiropā nedaudz pieaugusi, īpaši areāla ZR un DA daļā (Keller et al. 2020). Latvijā izplatība starp 1980.–1984. un 2000.–2004. gadu ir palielinājusies un turpinājusī palielināties arī starp 2000.–2004. un 2013.–2017. gadu (Ķerus u. c. 2021). Latvijā ligzdojošās populācijas apdzīvotā platība (AOO) ir 7216 km², sastopamības apgabals (EOO) – 85 959 km².

Populācijas lielums un tā pārmaiņas. Suga sastopama gandrīz tikai Eiropā, tāpēc populācijas tendence – pieaugums – pasaules un Eiropas līmenī sakrīt (BirdLife International 2018; 2021). Baltkrievijā populācija stabila, Lietuvā – ilgtermiņā stabila, bet īstermiņā mazinās, Igaunijā – ilgtermiņā pieaug, bet īstermiņā stabila, Krievijā – pieaug

Citi biežāk lietotie nosaukumi: –.

Dzimta: mušķērāju Muscicapidae.

Kategorija un kritēriji Latvijā: NT° A2b, 2023.

Kategorija globāli, Eiropā: LC 2018, LC 2020.

Statuss tuvējās valstīs: Zviedrija (LC 2020), Somija (LC 2019), Igaunija (LC 2019).

Saskaņā ar IUCN metodiku.

Biotopi: 1.1. Boreālais mežs, 1.4. Mērenās joslas mežs.

Draudi: 5.3. Mežizstrāde un koksnes ieguve.

Aizsardzības pasākumi: 1.2. Resursu un biotopu aizsardzība.

Konvenciju pielikumi: Bernes II, Bonnas II.

Putnu direktīvas pielikums: I.

Aizsardzības statuss Latvijā: IAS.

LSG iepriekšējie izdevumi: –.

(gan ilgtermiņā, gan īstermiņā) (BirdLife International 2021). Latvijā ligzdojošā populācija ir 49 972–105 507 pāri (99 944–211 014 pieauguši indivīdi). Ilgtermiņā populācija stabila, īstermiņa tendence iepriekš klasificēta kā pieaugoša (Ķerus u. c. 2021), bet pēdējos desmit gados populācija ir samazinājusies par 40%.

Biotopi un ekoloģija. Apdzīvo vecākus skujkoku un jauktus mežus, galvenokārt egļu audzes (LOB 2002). Paaudzes ilgums: 2,6 gadi (BirdLife International 2021).

Izmantošana un tirdzniecība. –

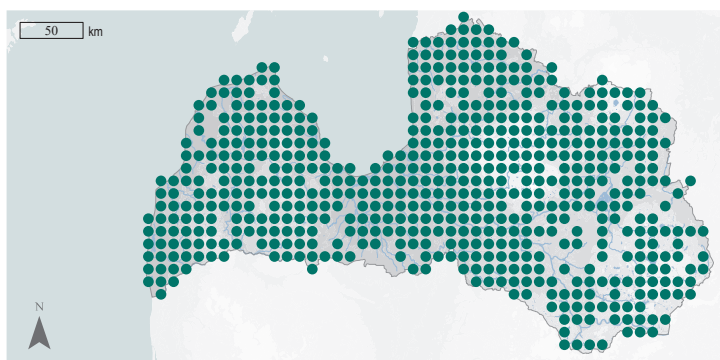
Apdraudējums. Latvijā draudi nav pētīti, bet, ņemot vērā, ka suga ir saistīta ar veciem, strukturāli daudzveidīgiem mežiem, ir ticami, ka to būtiski apdraud mežsaimnieciskā darbība.

3.374. attēls. Mazā mušķērāja ligzdošanas biotops.
Foto: leva Mārdega.

Aizsardzība. Saskaņā ar likumu “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” mazais mušķērājs ir viena no mērķsugām 113 ĪADT. Mazais mušķērājs ir viena no mērķsugām putniem nozīmīgajās vietās “Gaujas Nacionālais parks”, “Ķemeru Nacionālais parks”, “Oviši”, “Slītere un Zilie kalni” (Račinskis 2004). Tiek veikts sugas populācijas monitorings (Auniņš, Mārdega 2021). Sugas aizsardzības juridiskais statuss Latvijā ir jāsaglabā. Lai aizsargātu sugu, ir jāaizsargā vecie meži un jāmazina kailcirsu īpatsvars.

Novērtētāji: Viesturs Ķerus, Andris Avotiņš, Ainārs Auniņš.

3.375. attēls. Mazā mušķērāja ligzdojošās populācijas izplatība.

Summary

Red-breasted Flycatcher – *Ficedula parva*. In Latvia, the distribution increased between 1980–1984 and 2000–2004; the growth continued between 2000–2004 and 2013–2017. The AOO of the breeding population is 7,216 km², the EOO – 85,959 km². The breeding population is estimated at 49,972–105,507 pairs (99,944–211,014 adult individuals). The population is stable in the long term, with a short-term trend that was previously classified as increasing; however, the population has declined by 40% over the last ten years. The species inhabits older coniferous and mixed forests, mainly spruce stands. The threats have not been studied in Latvia, but considering the fact that the species is associated with old, structurally diverse forests, it is likely to be significantly threatened by forestry activities. Monitoring of the population of the species is ongoing. The legal status of protected species needs to be maintained in Latvia. The protection of old forests and the reduction of clear-cutting areas are essential for the conservation of the species.

Literatūras saraksts

- Auniņš, A., Mārdega, I. 2021. Dienas putnu valsts monitorings. Gala atskaite par 2021. gadu. Rīga: Latvijas Ornitoloģijas biedrība, 59.
- BirdLife International 2018. *Ficedula parva*. The IUCN Red List of Threatened Species 2018: e.T22735909A132037161. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2018-2.RLTS.T22735909A132037161.en>. [skatīts 05.02.2023.]
- BirdLife International 2021. *Ficedula parva* (Europe assessment). The IUCN Red List of Threatened Species 2021: e.T22735909A166448490. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2021-3.RLTS.T22735909A166448490.en>. [skatīts 05.02.2023.]
- Keller, V., Herrando, S., Voříšek, P., Franch, M., Kipson, M., Milanese, P., Marti, D., Anton, M., Klvaňova, A., Kalyakin, M.V., Bauer, H.-B., Foppen, R.P.B. 2020. European Breeding Bird Atlas 2: Distribution, Abundance and Change. Barcelona: European Bird Census Council & Lynx Edicions, 967.
- Ķerus, V., Dekants, A., Auniņš, A., Mārdega, I. 2021. Latvijas ligzdojošo putnu atlanti 1980–2017. Rīga: Latvijas Ornitoloģijas biedrība, 511.
- LOB 2002. Latvijas meža putni. 2. izdevums. Rīga, 224.
- Račinskis, E. 2004. Eiropas Savienības nozīmes putniem nozīmīgās vietas Latvijā. Rīga: Latvijas Ornitoloģijas biedrība, 176.

Sārtgalvītis

Regulus ignicapilla

(Temminck, 1820)

NT Ligzdojošā populācija

3.376. attēls. Sārtgalvītis.
Foto: Igors Denisovs, Dabasdati.lv.

Morfoloģija un bioloģija. Zeltgalviša lielumā. Ķermeņa virspuse olivzaļgana, apakšpuse bāli pelēka. Galva pelnpelēka ar melnu virsu, tās vidū ir plata oranža vai dzeltena josla (izteiktāk oranža tēviņam), ir izteikta balta uzacs svītra. Barojas ar sīkiem kukaiņiem. Ligzdu būvē egles zaros, galvenokārt koka galotnes daļā. Dējumā 6–8 olas, gadā divi perējumi (Latvijā, visticamāk, viens). Gājputns, ziemo Eiropas D un R daļā (LOB 2002).

Izplatība. Ligzdo gandrīz tikai Eiropā, nedaudz arī Ziemeļāfrikā. Eiropas izplatības areāls sniedzas no Rietumeiropas līdz Baltijas valstīm un Gruzijai, ziemeļos līdz Zviedrijas D daļai. Ziemeļos areāls pārklājas ar ligzdošanas areālu, izņemot ligzdošanas areāla ZA daļu, kurā neziemo (BirdLife International 2016; Keller et al. 2020). Kopš 20. gs. 80. gadiem izplatība Eiropā ievērojami paplašinājusies uz ziemeļiem (Keller et al. 2020). Pirmais ligzdošanas gadījums Latvijā 20. gs. reģistrēts 1994. gadā (Baumanis, Celmiņš 1995), pēc tam izplatība palielinājusies (Ķerus u. c. 2021). Latvijā ligzdojošās populācijas apdzīvotā platība (AOO) ir 1652 km², sastopamības apgabals (EOO) – 74 615 km².

Populācijas lielums un tā pārmaiņas. Pasaules populācija raksturota kā stabila (BirdLife International 2016), Eiropas – pieaugoša (BirdLife International 2021), taču atšķirības tendencēs skaidrojamas tikai ar atšķirīgiem laikiem, kad tās tika noteiktas. Krievijas populācija sarūk, bet tā ir neliela, salīdzinot ar Baltkrievijas un Lietuvas populāciju, kas uzrāda pozitīvas tendences

Citi biežāk lietotie nosaukumi: –.

Dzimta: krāšņgalvišu Regulidae.

Kategorija un kritēriji Latvijā: NT° D, 2023.

Kategorija globāli, Eiropā: LC 2016, LC 2020.

Statuss tuvējās valstīs: Zviedrija (LC 2020).

Saskaņā ar IUCN metodiku.

Biotopi: 1.1. Boreālais mežs, 1.4. Mērenās joslas mežs, 14.4. Lauku sētas un dārzi.

Draudi: 5.3. Mežizstrāde un koksnes ieguve.

Aizsardzības pasākumi: 1.2. Resursu un biotopu aizsardzība.

Konvenciju pielikumi: Bernes II.

Putnu direktīvas pielikums: –.

Aizsardzības statuss Latvijā: –.

LSG iepriekšējie izdevumi: –.

(BirdLife International 2021). Latvijā ligzdojošā populācija ir 350–1600 pāru (700–3200 pieaugušu indivīdu) un tā pieaug (Ķerus u. c. 2021).

Biotopi un ekoloģija. Apdzīvo dažādus mežus, arī apstādījumus, parkus un kap-sētas. Paaudzes ilgums: 1,8 gadi (BirdLife International 2021).

Izmantošana un tirdzniecība. Latvijā suga netiek iegūta, taču Eiropas novērtējumā ir norādīts, ka tā tiek medīta (BirdLife International 2021).

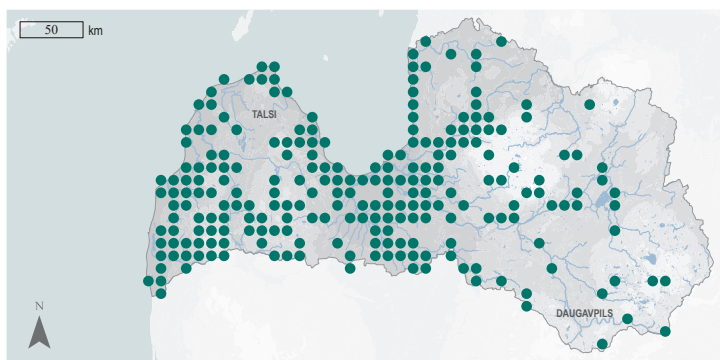
Apdraudējums. Latvijā draudi nav pēti. Ņemot vērā populācijas pieaugumu, iespējams, šobrīd būtisku draudu nav, taču mež-izstrādei ir potenciāli negatīva ietekme.

3.377. attēls. Sārtgalvīša ligzdošanas biotops.
Foto: Ieva Mārdega.

Aizsardzība. Sārtgalvītis nav izveidošanas mērķsuga nevienā ĪADT vai putniem nozīmīgajā vietā, taču ir sastopams vairākās no šīm teritorijām. Sugas aizsardzības juridiskais statuss Latvijā nav jāmaina. Lai aizsargātu sugu, šobrīd nav nepieciešami īpaši aizsardzības pasākumi.

Novērtētāji: Viesturs Ķerus, Andris Avotiņš.

3.378. attēls. Sārtgalvīša ligzdojošās populācijas izplatība.

Summary

Common Firecrest – *Regulus ignicapilla*. The first breeding record of the 20th century in Latvia was registered in 1994, which was followed by an increase in the distribution. The AOO of the breeding population is 1,652 km², the EOO – 74,615 km². The breeding population is estimated at 350–1,600 pairs (700–3,200 adult individuals) and growing. The species inhabits various forests, as well as ornamental plantations, parks and cemeteries. Given the population growth, no significant threats are currently present, but logging has the potential to have a negative impact. The legal status of the species does not need to be changed in Latvia. The species does not currently require special conservation measures.

Literatūras saraksts

- Baumanis, J., Celmiņš, A. 1995. Latvijas Ornitofaunistikas komisijas pārskats par 1993.–1994.g. Putni dabā, 5.2: 71–81.
- BirdLife International 2016. *Regulus ignicapilla*. The IUCN Red List of Threatened Species 2016: e.T22735002A87781502. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2016-3.RLTS.T22735002A87781502.en>. [skatīts 12.02.2023.]
- BirdLife International 2021. *Regulus ignicapilla* (Europe assessment). The IUCN Red List of Threatened Species 2021: e.T22735002A166445678. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2021-3.RLTS.T22735002A166445678.en>. [skatīts 12.02.2023.]
- Keller, V., Herrando, S., Voříšek, P., Franch, M., Kipson, M., Milanese, P., Marti, D., Anton, M., Klvaňova, A., Kalyakin, M.V., Bauer, H.-B., Foppen, R.P.B. 2020. European Breeding Bird Atlas 2: Distribution, Abundance and Change. Barcelona: European Bird Census Council & Lynx Edicions, 967.
- Ķerus, V., Dekants, A., Auniņš, A., Mārdega, I. 2021. Latvijas ligzdojošo putnu atlanti 1980–2017. Rīga: Latvijas Ornitoloģijas biedrība, 511.
- LOB 2002. Latvijas meža putni. 2. izdevums. Rīga, 224.

Zāļžubīte

Chloris chloris

(Linnaeus, 1758)

NT Ligzdojošā populācija

3.379. attēls. Zāļžubīte.
Foto: Selga Bērziņa.

Morfoloģija un bioloģija. Drukns, par zvīrbuli mazliet lielāks putns. Tēviņam apspalvojuma pamatkrāsa dzeltenīgi olīvzaļa, spārna ārmalā un stūrspalvu pamatdaļā uzkrītoši dzeltenīgi laukumi. Mātīte pelēcīgāka, mazāki izteikti dzeltenie laukumi pie astes pamata un uz spārniem. Pārtiek no dažādām sēklām, mazuļus baro ar kukaiņiem. Ligzdu būvē apstādījumos, dzīvžogos. Dējumā 4–6 olas, gadā divi perējumi. Daļējs nometnieks, klejotājs vai gājputns (LOB 1998).

Izplatība. Ligzdošanas areāls aptver visu Eiropu, izņemot Islandi un iesniedzas arī Ziemeļāfrikā un Centrālāzijā. Pārsvārā ziemo ligzdošanas areālā, izņemot tā Z daļu (BirdLife International 2018). Kopš 20. gs. 80. gadiem izplatība Eiropā mazliet palielinājusies areāla Z daļā (Keller et al. 2020). Izplatība Latvijā starp 1980.–1984. un 2000.–2004. gadu palielinājas, bet starp 2000.–2004. un 2013.–2017. gadu būtiski nemainījās (Ķerus u. c. 2021). Latvijā ligzdojošās populācijas apdzīvotā platība (AOO) ir 12 672 km², sastopamības apgabals (EOO) – 88 260 km².

Populācijas lielums un tā pārmaiņas. Pasaules populācija ir stabila (BirdLife International 2018). Eiropas populācija mazinās. Igaunijā populācija pieaug, pārējās Latvijas kaimiņvalstīs – stabila (BirdLife International 2021). Latvijā ligzdojošā populācija ir 112 680–201 298 pāri (225 360–402 596 pieauguši indivīdi). Iepriekš populācija klasificēta kā pieaugoša (Ķerus u. c. 2021), taču pēdējos desmit gados populācija ir samazinājusies par 39%.

Citi biežāk lietotie nosaukumi: *Carduelis chloris* (Linnaeus, 1758).

Dzimta: žubīšu Fringillidae.

Kategorija un kritēriji Latvijā: NT^a A2b, 2023.

Kategorija globāli, Eiropā: LC 2018, LC 2020.

Statuss tuvējās valstīs: Zviedrija (EN 2020), Somija (EN 2019), Igaunija (LC 2019).

Saskaņā ar IUCN metodiku.

Biotopi: 1.1. Boreālais mežs, 1.4. Mērenās joslas mežs, 14.4. Lauku sētas un dārzi, 14.5. Urbānas teritorijas.

Draudi: –.

Aizsardzības pasākumi: 1.2. Resursu un biotopu aizsardzība.

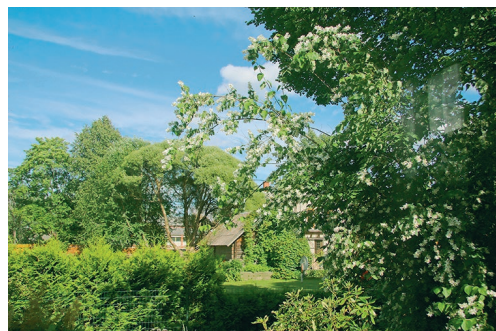
Konvenciju pielikumi: Bernes II.

Putnu direktīvas pielikums: –.

Aizsardzības statuss Latvijā: –.

LSG iepriekšējie izdevumi: –.

Biotopi un ekoloģija. Ligzdo apdzīvotās vietās (arī pilsētās), parkos, dārzos, apstādījumos, kapsētās, retāk mežmalās vai izcirtumos (LOB 1998). Paaudzes ilgums: 3,1 gads (BirdLife International 2021).

3.380. attēls. Zāļžubītes ligzdošanas biotops.
Foto: Ilze Priedniece.

NT

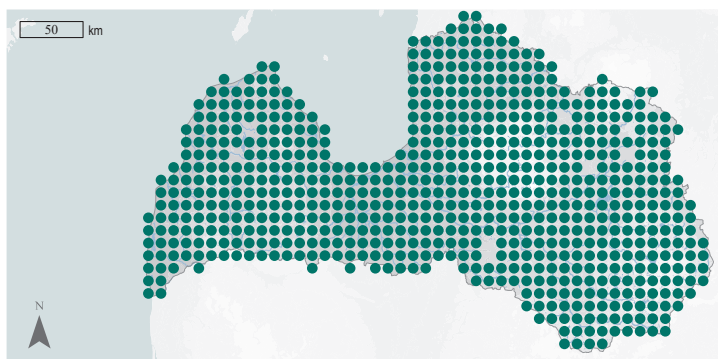
Izmantošana un tirdzniecība. –

Apdraudējums. Draudi sugai nav zināmi.

Aizsardzība. Zaļžubīte nav izveidošanas mērksuga nevienā ĪADT vai putniem nozīmīgajā vietā, taču ir sastopama daudzās no

šīm teritorijām. Tiek veikts sugas populācijas monitorings (Auniņš, Mārdega 2021). Sugas aizsardzības juridiskais statuss Latvijā nav jāmaina.

Novērtētāji: Viesturs Ķerus, Andris Avotiņš, Ainārs Auniņš.

3.381. attēls. Zaļžubītes ligzdojošās populācijas izplatība.

Summary

European Greenfinch – *Chloris chloris*. In Latvia, the distribution increased between 1980–1984 and 2000–2004, while no significant change occurred between 2000–2004 and 2013–2017. The AOO of the breeding population is 12,672 km², the EOO – 88,260 km². The breeding population is estimated at 112,680–201,298 pairs (225,360–402,596 adult individuals). Previously, the population was classified as growing, however, it has declined by 39% over the last ten years. The species breeds in urban areas (including cities), parks, gardens, greenery, cemeteries, and less often on forest edges or in clearings. No threats to the species are known. Monitoring of the population of the species is ongoing. The legal status of the species does not need to be changed in Latvia.

Literatūras saraksts

- Auniņš, A., Mārdega, I. 2021. Dienas putnu valsts monitorings. Gala atskaite par 2021. gadu. Rīga: Latvijas Ornitoloģijas biedrība, 59.
- BirdLife International 2018. *Chloris chloris*. The IUCN Red List of Threatened Species 2018: e.T22720330A132000123. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2018-2.RLTS.T22720330A132000123.en>. [skatīts 16.02.2023.]
- BirdLife International 2021. *Chloris chloris* (Europe assessment). The IUCN Red List of Threatened Species 2021: e.T22720330A166412593. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2021-3.RLTS.T22720330A166412593.en>. [skatīts 16.02.2023.]
- Keller, V., Herrando, S., Voříšek, P., Franch, M., Kipson, M., Milanese, P., Marti, D., Anton, M., Klvaňova, A., Kalyakin, M.V., Bauer, H.-B., Foppen, R.P.B. 2020. European Breeding Bird Atlas 2: Distribution, Abundance and Change. Barcelona: European Bird Census Council & Lynx Edicions, 967.
- Ķerus, V., Dekants, A., Auniņš, A., Mārdega, I. 2021. Latvijas ligzdojošo putnu atlanti 1980–2017. Rīga: Latvijas Ornitoloģijas biedrība, 511.
- LOB 1998. Latvijas lauku putni. Rīga, 208.

PUTNI

Sugu apraksti

DD

**Sugas,
par kurām
trūkst datu**

Laukirbe

Perdix perdix

(Linnaeus, 1758)

DD Ligzdojošā populācija

3.382. attēls. Laukirbe.
Foto: Jānis Jansons.

Morfoloģija un bioloģija. Drukns baloža lieluma putns ar samērā īsām, spēcīgām kājām un īstu asti. Aste rūsganbrūna. Mugura brūni raiba, ķermeņa apakšpuse pelēka ar smalkiem raibumiņiem, uz vēdera tumšs laukums (tēviņam izteiktāks). Uz sāniem kastanbrūnas šķērsvītras. Sejas daļa ruda. Samērā slēpts dzīvesveids – lido nelabprāt, balss visbiežāk dzirdama rītausmā, krēslā vai naktī. Novērojama, kad iznāk ceļmalās. Ziemā nereti uzturas apdzīvotu vietu nomalēs un to tuvumā. Dējumā 13–22 olas. Gadā viens perējums. Mazuļi ligzdbēgļi. Pārtiek galvenokārt no augu zaļajām daļām un dažādām sēklām, bet mazuļi – no kukaiņiem un citiem bezmugurkaulniekiem. Nometnieks. Aukstās, sniegiem bagātās ziemās liels skaits iet bojā (LOB 1998).

Izplatība. Dabiskais izplatības areāls aptver lielāko daļu Eiropas, izņemot D daļu un Skandināvijas centrālo un Z daļu, un Āzijā stiepjas līdz Kazahstānas austrumiem. Introducēta arī Ziemeļamerikā, kur apdzīvo reģionu ASV ziemeļos un Kanādas dienvidos (BirdLife International 2016). Izplatības areāls Eiropā kopš 20. gs. 80. gadiem sašaurinājies, sugai izzūdot no apgabaliem areāla R un D daļā (Keller et al. 2020). Latvijā sugas izplatība starp 1980.–1984. un 2000.–2004. gadu ir samazinājusies un turpinājusī sarukt arī starp 2000.–2004. un 2013.–2017. gadu (Ķerus u. c. 2021). Latvijā ligzdojošās populācijas apdzīvotā platība (AOO) ir 2080 km², sastopamības apgabals (EOO) – 81 060 km².

Citi biežāk lietotie nosaukumi: –.

Dzimta: fazānu Phasianidae.

Kategorija un kritēriji Latvijā: DD, 2024.

Kategorija globāli, Eiropā: LC 2016, LC 2020.

Statuss tuvējās valstīs: Zviedrija (NT 2020), Somija (NT 2019), Igaunija (VU 2019), Lietuva (VU 2021).

Saskaņā ar IUCN metodiku.

Biotopi: 4.4. Mērenās joslas zālājs, 14.1. Aramzeme, 14.2. Ganības, 14.4. Lauku sētas un dārzi.

Draudi: 2.1. Augkopība, 9.3. Lauksaimnieciskas un mežsaimnieciskas izcelsmes piesārņojums, 8.2. Problemātiskas vietējās sugas/slimības.

Aizsardzības pasākumi: 1.2. Resursu un biotopu aizsardzība, 2.3. Biotopu un dabisko procesu atjaunošana.

Konvenciju pielikumi: Bernes III.

Putnu direktīvas pielikums: –.

Aizsardzības statuss Latvijā: ĪAS.

LSG iepriekšējie izdevumi: 4. kat. (1985), 2. kat. (2000).

Populācijas lielums un tā pārmaiņas.

Pasaules populācija sarūk, taču ne tik strauji, lai populāciju uzskatītu par apdraudētu (BirdLife International 2016). Arī Eiropas populācija sarūk (BirdLife International 2021). Igaunijā populācija īstermiņā sarūk, Lietuvā un Baltkrievijā – aug, Krievijas Eiropas daļā – svārstās (BirdLife International 2021). Latvijas ligzdojošā populācija ir 500–1100 pāru (1000–2200 pieaugušu indivīdu). Lai gan ilgtermiņā populācija mazinās, īstermiņā tā ir stabila (Ķerus u. c. 2021).

Biotopi un ekoloģija. Apdzīvo dažādas laukmalas, grāvmalas un ežas starp zālājiem, kultivētām pļavām, ganībām, labības laukiem, atmatas. Ziemā nereti novēro apdzīvotu vietu nomalēs un to tuvumā (LOB 1998). Paaudzes ilgums: 2,8 gadi (BirdLife International 2021).

3.383. attēls. Laukirbes ligzdošanas biotops.
Foto: Andris Klepers.

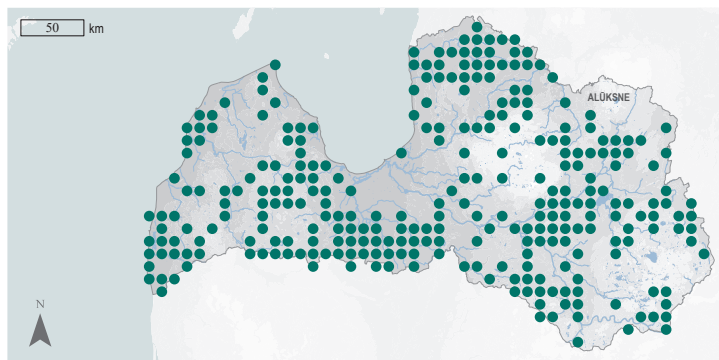
Izmantošana un tirdzniecība. –

Apdraudējums. Latvijā draudi nav pēti, tāpēc šeit ir aprakstīti Eiropas novērtējumā minētie draudi, kas varētu būt aktuāli Latvijas populācijai. Sugu apdraud lauksaimniecības

intensitātes palielināšanās, kas izraisa barības un ligzdošanas vietu pieejamības mazināšanos un plēsonības ietekmes pieaugumu (BirdLife International 2021).

Aizsardzība. Saskaņā ar likumu “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” laukirbe ir viena no izveidošanas mērķsugām dabas parkā “Vecumu meži”. Nav datu, cik liela populācijas daļa ir sastopama ĪADT. Sugas aizsardzības juridiskais statuss Latvijā ir jāsaglabā. Lai saglabātu sugu, ir jāuztur laukmalas un ceļmalas, kuras netiek pļautas katru gadu un kuras nodrošinātu barību – augu sēklas pieaugušajiem putniem un kukaiņus mazulim – un slēptuves ligzdām.

Novērtētāji: Viesturs Ķerus, Andris Avotiņš, Ainārs Auniņš.

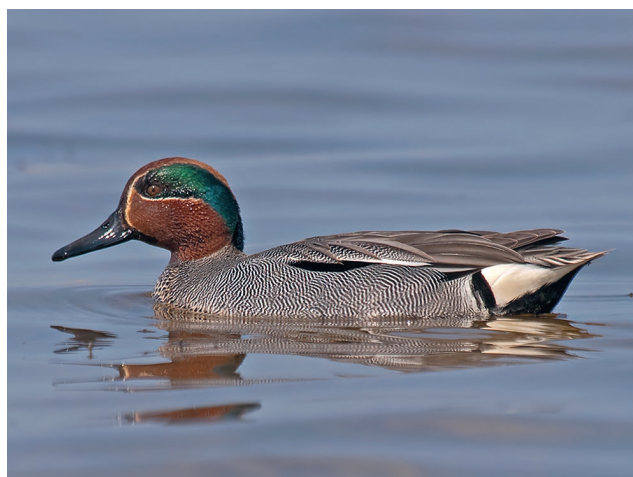
3.384. attēls. Laukirbes ligzdojošās populācijas izplatība.

Summary

Grey Partridge – *Perdix perdix*. In Latvia, the distribution of species declined between 1980–1984 and 2000–2004; the decline continued between 2000–2004 and 2013–2017 as well. The AOO of the breeding population is 2,080 km², the EOO – 81,060 km². The breeding population is estimated to be 500–1,100 pairs (1,000–2,200 adult individuals) in size. Although the population is declining in the long term, it is stable in the short term. The species inhabits a variety of field edges, ditches and border belts between grasslands, cultivated meadows, pastures, cereal fields and fallow land. In winter, they are often found on the outskirts of settlements and in their vicinity. The species is threatened by the increase in agricultural intensity. The legal status of protected species needs to be maintained in Latvia. Maintenance of field boundaries and roadsides without moving them every year is required to conserve the habitat of the species in order to provide food – plant seeds for adult birds and insects for the juveniles – and hiding places for nests.

Literatūras saraksts

- BirdLife International 2016. *Perdix perdix*. The IUCN Red List of Threatened Species 2016: e.T22678911A85929015. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2016-3.RLTS.T22678911A85929015.en>. [skatīts 15.11.2021.]
- BirdLife International 2021. *Perdix perdix*. The IUCN Red List of Threatened Species 2021: e.T22678911A166185485. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2021-3.RLTS.T22678911A166185485.en>. [skatīts 15.12.2021.]
- Keller, V., Herrando, S., Voříšek, P., Franch, M., Kipson, M., Milanesi, P., Marti, D., Anton, M., Klvaňova, A., Kalyakin, M.V., Bauer, H.-B., Foppen, R.P.B. 2020. European Breeding Bird Atlas 2: Distribution, Abundance and Change. Barcelona: European Bird Census Council & Lynx Edicions, 967.
- Ķerus, V., Dekants, A., Auniņš, A., Mārdega, I. 2021. Latvijas ligzdojošo putnu atlanti 1980–2017. Rīga: Latvijas Ornitoloģijas biedrība, 511.
- LOB 1998. Latvijas lauku putni. Rīga, 208.

Krīklis

Anas crecca

Linnaeus, 1758

DD Caurceļojošā populācija

3.385. attēls. Krīklis.
Foto: Jānis Jansons.

Morfoloģija un bioloģija. Mazākā Latvijas pīle. Rieta tērpā tēviņam kastaņbrūna galva ar zaļu laukumu galvas sānos, vēders balts, spārnu spogulis divdaļīgs, mirdzoši zaļi melns ar baltu apmali. Mātīte tumši pelēkraiba ar divdaļīgu, zaļi melnu spārnu spoguli un gaišu vēderu. Pavasaros un rudenos veido lielus barus. Barība jaukta – vasarā pārsvarā dzīvnieku barība (gliemežiši, trīsuļodu kāpuri), ziemā – dažādas sēklas. Ligzda uz zemes, rūpīgi paslēpta, var būt arī samērā tālu no ūdens. Dējumā 5–11 olas. Mazuļi ligzdbēgļi. Perē un mazuļus vadā tikai mātīte. Gājputns, ziemo Eiropas DR daļā (LOB 1999).

Izplatība. Ligzdošanas areāls iekļauj lielāko daļu Eirāzijas, dienvidos – līdz Kazahstānas centrālajai daļai un Mongolijas ziemeļiem. Ziemu Rietumeiropā, Vidusjūras reģionā, Āfrikā galvenokārt uz ziemeļiem no ekvatora un Āzijas D un DA daļā (BirdLife International 2020). Kopš 20. gs. 80. gadiem izplatība Eiropā nedaudz samazinājusies, galvenokārt areāla D daļā (Keller et al. 2020). Latviju caurceļojošās populācijas apdzīvotā platība (AOO) ir 2220 km², sastopamības apgabals (EOO) – 81 549 km².

Populācijas lielums un tā pārmaiņas. Pasaules populācijas tendence ir neskaidra (BirdLife International 2020). Eiropā ligzdojošās populācijas tendence nav zināma, bet ziemojošā populācija pieaug. Somijā, Igaunijā, Lietuvā un Krievijas Eiropas daļā ligzdojošā populācija sarūk, bet Baltkrievijā tā ir stabila (BirdLife International 2021). Latviju caurceļojošās populācijas lielums nav

Citi biežāk lietotie nosaukumi: –.

Dzimta: pīļu Anatidae.

Kategorija un kritēriji Latvijā: DD, 2023.

Kategorija globāli, Eiropā: LC 2020, LC 2020.

Statuss tuvējās valstīs: Zviedrija (VU 2020), Somija (LC 2019), Igaunija (VU [L], LC [C], NA [Z] 2019).

Saskaņā ar IUCN metodiku.

Biotopi: 4.4. Mērenās joslas zālājs, 5.1. Iekšzemes mitrāji – pastāvīgas upes/strauti/tērces (ieskaitot ūdenskritumus), 5.4. Iekšzemes mitrāji – augstie, pārejas, zemie purvi, 5.5. Iekšzemes mitrāji – pastāvīgi saldūdens ezeri (>8 ha), 13.4. Piekrastes iesāļūdens/sālsūdens lagūnas/lagūnu ezeri, 15.3. Akvakultūru dīķi.

Draudi: 7.3. Citas ekosistēmas izmaiņas, 5.1. Sauszemes dzīvnieku medīšana un vākšana, 6.1. Rekreācija.

Aizsardzības pasākumi: 1.2. Resursu un biotopu aizsardzība.

Konvenciju pielikumi: Bernes III, Bonnas II.

Putnu direktīvas pielikums: –.

Aizsardzības statuss Latvijā: –.

LSG iepriekšējie izdevumi: –.

zināms, bet ir aizdomas, ka tā ir mazāka nekā 2500 pieaugušu indivīdu. Populācijas tendence arī nav zināma, taču, ņemot vērā ligzdojošo populāciju sarukumu Somijā, Krievijā un Igaunijā, ir ticami, ka tā mazinās.

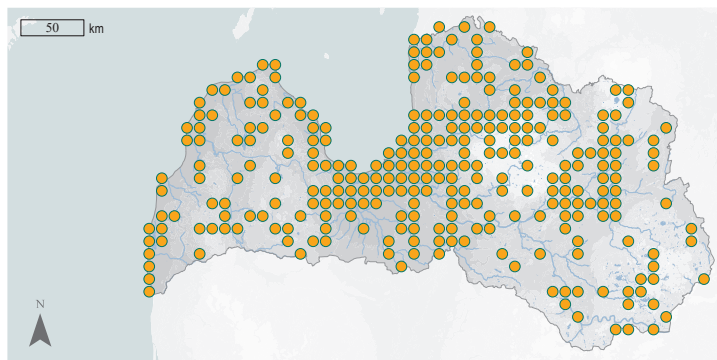
Biotopi un ekoloģija. Ceļošanas laikā sastopams arī ligzdošanas biotopos (dažādas ūdenstilpes mežos un augstajos purvos – bebru dīķi, ezeriņi, lielākas pelķes, arī upes, strauti un grāvji), bet lielākas koncentrācijas veido zivju dīķos un aizaugošajos ezeros (LOB 1999). Paaudzes ilgums: 4,2 gadi (BirdLife International 2021).

Izmantošana un tirdzniecība. Latvijā suga nelimitēti medijama no 20. augusta līdz 14. septembrim trešdienās, sestdienās un svētdienās, bet no 15. septembra līdz 15. decembrim – katru dienu. No 2016./2017. līdz 2020./2021. gada sezonai vidēji nomedīti 1048,4 indivīdi sezonā (Valsts meža dienests 2021).

Apdraudējums. Par galveno draudu Latvijā tiek uzskatīta mežu un nelielu mitrāju nosusināšana (Viksne et al. 2010). Eiropas līmeņa novērtējumā ir atzīmēta arī medību ietekme (tostarp saindēšanās ar svīnu) un rekreācijas radītais traucējums (BirdLife International 2021).

Aizsardzība. Saskaņā ar likumu “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” krīklis ir viena no izveidošanas mērķsugām dabas liegumos “Sātiņu diķi” un “Palšu purvs”. Sugai Latvijā nav noteikta neviena putniem nozīmīgā vieta (Račinskis 2004). Sugas aizsardzības juridiskais statuss Latvijā nav jāmaina. Lai aizsargātu sugu, ir jāslaglabā slapjie meži un efektīvi jākontrolē svina municijas lietošanas aizliegums mitrājos.

Novērtējamie: Viesturs Ķerus, Andris Avotiņš.

3.386. attēls. Krīkļa caurceļojošās populācijas izplatība.

Summary

Common Teal – *Anas crecca*. The AOO of the population migrating through Latvia is 2,220 km², the EOO – 81,549 km². The size of the population migrating through Latvia is unknown, but it is suspected to be less than 2,500 adult individuals. The population trend is also unknown, however, given the decline of breeding populations in Finland, Russia and Estonia, it is likely to be declining. During migration, it also occurs in breeding habitats (various water bodies in forests and raised bogs – beaver ponds, lakes, larger puddles, as well as rivers, streams and ditches), but higher concentrations occur in fishponds and overgrown lakes. Drainage of forests and small wetlands is considered to be the main threat in Latvia. The European assessment also notes impacts caused by hunting (including lead poisoning) and recreational disturbance. The legal status of the species does not need to be changed in Latvia. The preservation of wet forests and effective control of the ban on lead ammunition in wetlands are required for the conservation of the species.

Literatūras saraksts

- BirdLife International 2020. *Anas crecca*. The IUCN Red List of Threatened Species 2020: e.T22680321A181692388. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2020-3.RLTS.T22680321A181692388.en>. [skatīts 12.08.2022.]
- BirdLife International 2021. *Anas crecca*. The IUCN Red List of Threatened Species 2021: e.T22680321A200197945. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2021-3.RLTS.T22680321A200197945.en>. [skatīts 12.08.2022.]
- Keller, V., Herrando, S., Voříšek, P., Franch, M., Kipson, M., Milanesi, P., Marti, D., Anton, M., Klvaňova, A., Kalyakin, M.V., Bauer, H.-B., Foppen, R.P.B. 2020. European Breeding Bird Atlas 2: Distribution, Abundance and Change. Barcelona: European Bird Census Council & Lynx Edicions, 967.
- LOB 1999. Latvijas ūdeņu putni. Rīga, 208.
- Račinskis, E. 2004. Eiropas Savienības nozīmes putniem nozīmīgās vietas Latvijā. Rīga: Latvijas Ornitoloģijas biedrība, 176.
- Valsts meža dienests 2021. Medijamo dzīvnieku populācija: <https://www.vmd.gov.lv/lv/statistikas-parskati>. [skatīts 14.12.2021.]
- Viksne, J., Svazas, S., Czajkowski, A., Janaus, M., Mischenko, A., Kozulin, A., Kuresoo, A., Serebryakov, V. 2010. Atlas of Duck Populations in Eastern Europe. Vilnius: Akstis, 199.

Ūdensvistiņa

Gallinula chloropus

(Linnaeus, 1758)

DD Ligzdojošā populācija

3.387. attēls. Ūdensvistiņa.
Foto: Selga Bērziņa.

Morfoloģija un bioloģija. Mazāka nekā laucis. Apspalvojuma pamatkrāsa tumšbrūna, melngana. Ķermeņa sānos balta josla, zemaste balta ar melnu vidu. Pieaugušajiem putniem knābis un pieres laukums sarkans, knābja gals dzeltens. Samērā slēpts dzīvesveids. Peld grūdienveidīgi, klanot galvu un ar paceltu asti. Barībā gan augi, gan dzīvnieki, taču augu barība nelielā pārsvarā. Ligzdu būvē slišķņā, slēptu augājā. Dējumā 6–15 olas. Gadā parasti viens perējums. Mazuļi ligzdbēgļi. Perē un mazuļus vadā abi pieaugušie putni. Gājputns, ziemo Eiropas centrālajā un R daļā. Nelielā skaitā ziemo Latvijā (LOB 1999).

Izplatība. Ligzdošanas areāls iekļauj lielāko daļu Eiropas, uz austrumiem sniedzas līdz Japānai, neiekļaujot Mongoliju un Tibetu. Ligzdo arī Āfrikā – Z daļā, uz dienvidiem no Sahāras un arī Dienvidāfrikā. Rietumeiropā, Āfrikā un Dienvidāzijā sastopama visu gadu, bet Austrumeiropas un Centrālāzijas populācija ir gājputni (BirdLife International 2019). Kopš 20. gs. 80. gadiem izplatība Eiropā nav būtiski mainījusies (Keller et al. 2020). Latvijā izplatība starp 1980.–1984. un 2000.–2004. gadu būtiski samazinājusies, bet starp 2000.–2004. un 2013.–2017. gadu nav būtiski mainījusies (Ķerus u. c. 2021). Apdzīvotā platība (AOO) ir 944 km², sastopamības apgabals (EOO) – 66 934 km².

Populācijas lielums un tā pārmaiņas. Pasaules populācija ir stabila (BirdLife International 2019). Eiropas populācija sarūk, bet ne tik strauji, lai sugu vērtētu par apdraudētu. Krievijas Eiropas daļas populācijas

Citi biežāk lietotie nosaukumi: –.

Dzimta: dumbvistiņu Rallidae.

Kategorija un kritēriji Latvijā: DD, 2023.

Kategorija globāli, Eiropā: LC 2016, LC 2020.

Statuss tuvējās valstīs: Zviedrija (LC 2020), Somija (VU 2019), Igaunija (VU 2019).

Saskaņā ar IUCN metodiku.

Biotopi: 5.5. Iekšzemes mitrāji – pastāvīgi saldūdens ezeri (>8 ha), 5.7. Iekšzemes mitrāji – pastāvīgi saldūdens purvi/tilpes (<8 ha), 15.3. Akvakultūru dīķi.

Draudi: 8.5. Vīrusu/prionu izraisītas slimības, 8.1. Invazīvas svešzemju sugas/slimības.

Aizsardzības pasākumi: 1.2. Resursu un biotopu aizsardzība.

Konvenciju pielikumi: Bernes III.

Putnu direktīvas pielikums: –.

Aizsardzības statuss Latvijā: –.

LSG iepriekšējie izdevumi: –.

tendence nav zināma. Baltkrievijā populācija ir stabila, bet Igaunijā (ilgtermiņā) un Lietuvā (īstermiņā) sarūk (BirdLife International 2021). Latvijas ligzdojošā populācija ir 523–1000 pāru (1046–2000 pieaugušu indivīdu). Ilgtermiņā populācija mazinās, bet īstermiņa tendence nav zināma (Ķerus u. c. 2021). Ilgtermiņa populācijas samazinājuma novērtējums pamatojas uz zemas kvalitātes datiem, tāpēc tā apjomu nav iespējams korekti novērtēt.

Biotopi un ekoloģija. Apdzīvo dīķus un aizaugušus ezerus, nereti vietās, kur ir saauguši nelieli krūmi (LOB 1999). Paaudzes ilgums: 4,4 gadi (BirdLife International 2021).

Izmantošana un tirdzniecība. Latvijā sugu nemedī, bet Eiropas novērtējumā atzīmēts, ka tā tiek iegūta (BirdLife International 2021).

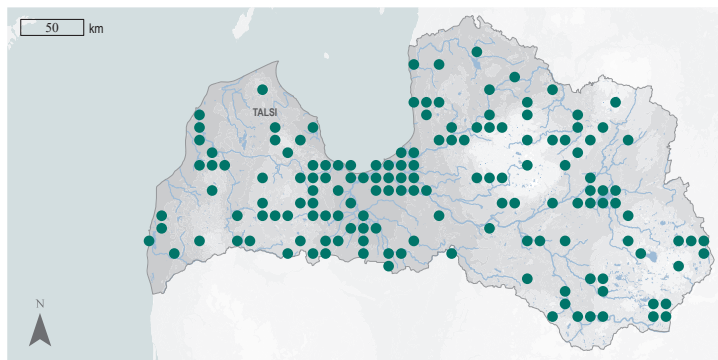
3.388. attēls. Ūdensvistiņas ligzdošanas biotops.
Foto: Ruslans Matrozis.

Apdraudējums. Latvijā draudi nav pētīti, tāpēc šeit ir aprakstīti Eiropas līmeņa novērtējumā minētie draudi, kas varētu būt

aktuāli Latvijas populācijai. Sugu apdraud Amerikas ūdele *Neogale vison*. Suga ir jutīga pret putnu gripu un putnu botulismu, tāpēc to var apdraudēt šo slimību uzliesmojumi (BirdLife International 2021).

Aizsardzība. Ūdensvistiņa nav izveidošanas mērķsuga nevienā ĪADT vai putniem nozīmīgajā vietā, taču daudzās no tām ir sastopama. Sugas aizsardzības juridiskais statuss Latvijā nav jāmaina. Lai aizsargātu sugu, ir jāsaglabā nelieli aizauguši mitrāji.

Novērtētāji: Viesturs Ķerus, Andris Avotiņš, Ainārs Auniņš.

3.389. attēls. Ūdensvistiņas ligzdojošās populācijas izplatība.

Summary

Common Moorhen – *Gallinula chloropus*. In Latvia, the distribution declined considerably between 1980–1984 and 2000–2004, while no considerable change was observed between 2000–2004 and 2013–2017. The AOO is 944 km², the EOO – 66,934 km². The breeding population is estimated at 523–1,000 pairs (1,046–2,000 adult individuals). The population is declining in the long term, while the short-term trend of the population is unknown. Long-term population decline estimates are based on data of poor quality, therefore, it is impossible to estimate the exact magnitude of change. The species inhabits ponds and overgrown lakes, often in areas where the growth of small shrubs is noted. The threats have not been studied in Latvia, but according to the European assessment the species is threatened by *Neogale vison*; furthermore, it is susceptible to avian influenza and avian botulism, and, therefore, it may be threatened by future outbreaks of these diseases. The legal status of the species does not need to be changed in Latvia. Conservation of small overgrown wetlands is essential for the protection of the species.

Literatūras saraksts

- BirdLife International 2019. *Gallinula chloropus* (amended version of 2016 assessment). The IUCN Red List of Threatened Species 2019: e.T62120190A155506651. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2019-3.RLTS.T62120190A155506651.en>. [skatīts 28.10.2022.]
- BirdLife International 2021. *Gallinula chloropus*. The IUCN Red List of Threatened Species 2021: e.T62120190A166459135. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2021-3.RLTS.T62120190A166459135.en>. [skatīts 28.10.2022.]
- Keller, V., Herrando, S., Voříšek, P., Franch, M., Kipson, M., Milanese, P., Marti, D., Anton, M., Klvaňova, A., Kalyakin, M.V., Bauer, H.-B., Foppen, R.P.B. 2020. European Breeding Bird Atlas 2: Distribution, Abundance and Change. Barcelona: European Bird Census Council & Lynx Edicions, 967.
- Ķerus, V., Dekants, A., Auniņš, A., Mārdega, I. 2021. Latvijas ligzdojošo putnu atlanti 1980–2017. Rīga: Latvijas Ornitoloģijas biedrība, 511.
- LOB 1999. Latvijas ūdeņu putni. Rīga, 208.

Laucis

Fulica atra

Linnaeus, 1758

DD Caurceļojošā populācija

3.390. attēls. Laucis.
Foto: Alexis Lours, CC BY 4.0.

Morfoloģija un bioloģija. Melns ūdensputns ar baltu knābi un pieres laukumu. Ligzdošanas laikā izteikti teritoriāls, bet pēcligzdošanas laikā novērojams baros. Visēdājs, bet pārsvarā pārtiek no augu barības (mieturaļģēm, glīvenēm, ūdensaugu sēklām). Ligzdu būvē vilkvālišu, niedru vai meldru ceros, sakraujot ūdensaugu kaudzi. Dējumā 4–19 olas. Gadā viens perējums. Perē un mazuļus vadā abi pieaugušie putni. Mazuļi ligzdbēgļi. Daļējs migrants (LOB 1999).

Izplatība. Ligzdošanas areāls iekļauj lielāko daļu Eiropas (izņemot Skandināvijas Z daļu) un sniedzas pāri visai Āzijai līdz Japānai, arī Indijā, Āfrikas Z daļā un Austrālijā, un Jaunzēlandē. Ziemeļāfrikā, Dienvidāzijā un Austrālijā (šajos reģionos ligzdojošie putni ir nometnieki) (BirdLife International 2019). Kopš 20. gs. 80. gadiem izplatība Eiropā nedaudz palielinājusies, galvenokārt D daļā, bet mazākā mērā arī Somijā (Keller et al. 2020). Latvijā caurceļojošo putnu apdzīvotā platība (AOO) ir 1068 km², sastopamības apgabals (EOO) – 66 192 km².

Populācijas lielums un tā pārmaiņas. Pasaules populācija pieaug (BirdLife International 2019). Eiropas populācija sarūk. Somijā, Igaunijā, Krievijā, Baltkrievijā un īstermiņā arī Lietuvā populācija sarūk (BirdLife International 2021). Precīzs caurceļojošās populācijas lielums nav zināms, bet ir novērtēts, ka tā ir vairāk nekā 10 000 pieaugušu indivīdu. Latvijas caurceļojošās populācijas tendence nav zināma, bet ligzdojošās popu-

Citi biežāk lietotie nosaukumi: –.

Dzimta: dumburvīstņu Rallidae.

Kategorija un kritēriji Latvijā: DD, 2023.

Kategorija globāli, Eiropā: LC 2019, NT 2020.

Statuss tuvējās valstīs: Zviedrija (LC 2020), Somija (EN 2019), Igaunija (VU [L], LC [Z] 2019).

Saskaņā ar IUCN metodiku.

Biotopi: 5.1. Iekšzemes mitrāji – pastāvīgas upes/strauti/tērces (ieskaitot ūdenskritumus), 5.5. Iekšzemes mitrāji – pastāvīgi saldūdens ezeri (>8 ha), 9.9. Jūras zāles (daļēji iegrimušas), 13.4. Piekrastes iesālūdens/sālsūdens lagūnas/lagūnu ezeri, 15.3. Akvakultūru dīķi.

Draudi: 9.2. Rūpnieciskas un militāras izcelsmes piesārņojums, 5.1. Sauszemes dzīvnieku medīšana un vākšana, 7.1. Ugunsgrēki un to ierobežošana, 7.2. Dambji un ūdens saimniecības/izmantošana, 7.3. Citas ekosistēmas izmaiņas, 8.1. Invazīvas svešzemju sugas/slimības, 8.5. Vīrusu/prionu izraisītas slimības.

Aizsardzības pasākumi: 1.2. Resursu un biotopu aizsardzība.

Konvenciju pielikumi: Bernes III.

Putnu direktīvas pielikums: –.

Aizsardzības statuss Latvijā: –.

LSG iepriekšējie izdevumi: –.

lācijas samazinājumi Somijā, Igaunijā un Krievijā liek domāt, ka ticama ir caurceļojošās populācijas mazināšanās.

Biotopi un ekoloģija. Apdzīvo sekas, aizauļotās ūdenstilpes – dīķus, ezerus u. tml. (LOB 1999). Paaudzes ilgums: 4,5 gadi (BirdLife International 2021).

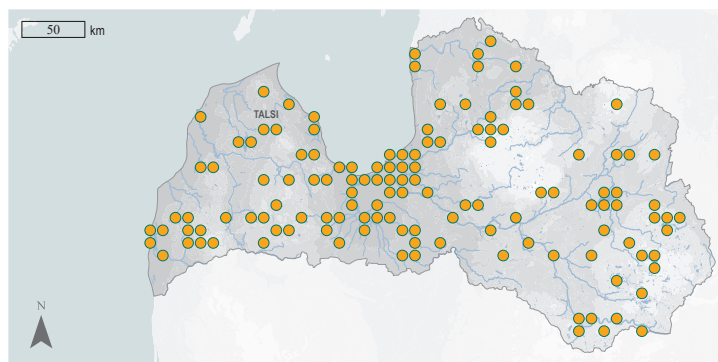
Izmantošana un tirdzniecība. Latvijā suga ir nelimitēti medījama no 20. augusta līdz 14. septembrim trešdienās, sestdienās un svētdienās, bet no 15. septembra līdz 15. decembrim – katru dienu. No 2016./2017. līdz

2020./2021. gada sezonai vidēji nomedīti 629 indivīdi sezonā (Valsts meža dienests 2021).

Apdraudējums. Latvijā draudi nav pētīti, tāpēc šeit ir aprakstīti Eiropas līmeņa novērtējumā minētie draudi, kas varētu būt aktuāli Latvijas populācijai. Suga cieš no medību radītās mirstības un traucējuma, un saindēšanās arsvinu, norijot skrotis. To apdraud arī naftas produktu piesārņojums, mitrāju nosusināšana, kūdras ieguve, pārmaiņas mitrāju apsaimniekošanā un niedru plaušana un dedzināšana. Suga cieš no Amerikas ūdeles *Neogale vison* plēsonības. Suga ir jutīga pret putnu gripu, tāpēc to var apdraudēt slimības uzliesmojumi (BirdLife International 2021).

Aizsardzība. Saskaņā ar likumu “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” laucis ir viena no izveidošanas mērķsugām Ķemeru Nacionālajā parkā, dabas liegumos “Liepājas ezers”, “Babītes ezers”, “Vecdaugava” un aizsargājamajā jūras teritorijā “Rīgas līča rietumu piekraste”. Sugai nav noteikta neviena putniem nozīmīgā vieta (Račinskis 2004). Sugas aizsardzības juridiskais statuss Latvijā nav jāmaina.

Novērtētāji: Viesturs Ķerus, Andris Avotiņš, Antra Stīpniece.

3.391. attēls. Lauča caurceļojošās populācijas izplatība.

Summary

Eurasian Coot – *Fulica atra*. The AOO of birds migrating in Latvia is 1,068 km², the EOO – 66,192 km². The exact size of the migratory population is unknown, but it is estimated to be more than 10,000 adult individuals. The trend of the migratory population is unknown, but declines in the breeding population in Finland, Estonia and Russia suggest that a decline in the migratory population is likely. The species inhabits shallow, overgrown water bodies – ponds, lakes, etc. The species suffers from hunting mortality and disturbance, as well as from lead poisoning due to the ingestion of lead shot. It is also threatened by oil product pollution, wetland drainage, peat extraction, changes in wetland management, as well as the cutting and burning of reeds. The species suffers from predation by *Neogale vison*. The species is susceptible to avian influenza and may be vulnerable to future outbreaks of the disease. The legal status of the species does not need to be changed in Latvia.

Literatūras saraksts

- BirdLife International 2019. *Fulica atra*. The IUCN Red List of Threatened Species 2019: e.T22692913A154269531. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2019-3.RLTS.T22692913A154269531.en>. [skatīts 01.11.2022.]
- BirdLife International 2021. *Fulica atra*. The IUCN Red List of Threatened Species 2021: e.T22692913A166239776. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2021-3.RLTS.T22692913A166239776.en>. [skatīts 01.11.2022.]
- Keller, V., Herrando, S., Voříšek, P., Franch, M., Kipson, M., Milanese, P., Marti, D., Anton, M., Kļvaņova, A., Kalyakin, M.V., Bauer, H.-B., Foppen, R.P.B. 2020. European Breeding Bird Atlas 2: Distribution, Abundance and Change. Barcelona: European Bird Census Council & Lynx Edicions, 967.
- LOB 1999. Latvijas ūdeņu putni. Rīga, 208.
- Račinskis, E. 2004. Eiropas Savienības nozīmes putniem nozīmīgās vietas Latvijā. Rīga: Latvijas Ornitoloģijas biedrība, 176.
- Valsts meža dienests 2021. Medījamo dzīvnieku populācija: <https://www.vmd.gov.lv/lv/statistikas-parskati>. [skatīts 14.12.2021.]

Upes tilbīte

Actitis hypoleucos

(Linnaeus, 1758)

Ligzdojošā populācija

3.392. attēls. Upes tilbīte.
Foto: Jānis Jansons.

Morfoloģija un bioloģija. Mājas strazda lieluma bridējputns ar īsām kājām un samērā garu asti. Galva, kakla sāni un mugurpuse smilšu pelēkbrūna ar tumšiem raibumiņiem, rīkle un krūtis gaišākas, pārējā vēderpuse balta. Pārtiek no dažādiem sīkiem bezmugurkaulniekiem. Ligzda uz zemes uz smilšainām un akmeņainām sērēm vai mežā, parasti netālu no ūdens. Dējumā 3–4 olas, gadā viens perējums. Mazuļi ligzdbēgļi. Perē un mazuļus vadā abi pāra putni. Gājputns, ziemo Eiropas DR daļā, Vidusjūras valstīs un Āfrikā (LOB 1999).

Izplatība. Ligzdošanas areāls iekļauj lielu daļu Eirāzijas no tundras robežas ziemeļos līdz Turcijai–Irānai–Mongolijai dienvidos. Ziemeļrietumeiropā, Vidusjūras reģionā, Āfrikā uz dienvidiem no Sahāras, Dienvidāzijā un Austrālijā (BirdLife International 2016). Kopš 20. gs. 80. gadiem izplatība Eiropā kopumā nedaudz samazinājusies, it īpaši centrālajā un D daļā (Keller et al. 2020). Latvijā starp 1980.–1984. un 2000.–2004. gadu izplatība ir samazinājusies un turpinājusī mazināties arī starp 2000.–2004. un 2013.–2017. gadu, taču ticams, ka rezultātu ietekmē pārmaiņas mērķtiecīgā upju izpētē (Ķerus u. c. 2021). Latvijā ligzdojošās populācijas apdzīvotā platība (AOO) ir 3280 km², sastopamības apgabals (EOO) – 81 851 km².

Populācijas lielums un tā pārmaiņas. Pasaules populācija sarūk, taču ne tik strauji, lai sugu atzītu par apdraudētu (BirdLife International 2016). Sarūk arī Eiropas populācija. Igaunijā populācija

Citi biežāk lietotie nosaukumi: –.

Dzimta: sloku Scolopacidae.

Kategorija un kritēriji Latvijā: DD, 2023.

Kategorija globāli, Eiropā: LC 2016, LC 2020.

Statuss tuvējās valstīs: Zviedrija (NT 2020), Somija (LC 2019), Igaunija (LC [L, C] 2019).

Saskaņā ar IUCN metodiku.

Biotopi: 1.1. Boreālais mežs, 1.4. Mērenās joslas mežs, 4.4. Mērenās joslas zālājs, 5.1. Iekšzemes mitrāji – pastāvīgas upes/strausti/tērces (ieskaitot ūdenskritumus), 5.5. Iekšzemes mitrāji – pastāvīgi saldūdens ezeri (>8 ha).

Draudi: 7.2. Dambji un ūdens saimniecības/izmantošana, 6.1. Rekreācija, 1.2. Komerčiālas un rūpnieciskas teritorijas.

Aizsardzības pasākumi: 1.2. Resursu un biotopu aizsardzība, 4.3. Informētība un komunikācija.

Konvenciju pielikumi: Bernes II, Bonnas II.

Putnu direktīvas pielikums: –.

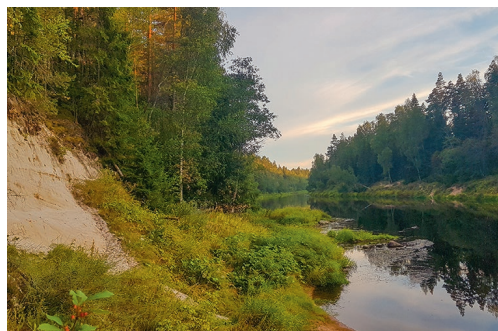
Aizsardzības statuss Latvijā: –.

LSG iepriekšējie izdevumi: –.

sarūk, Krievijā, Baltkrievijā un Lietuvā – stabila (BirdLife International 2021). Latvijā ligzdojošā populācija ir 3197–6143 pāri (6394–12 286 pieauguši indivīdi). Gan ilgtermiņa, gan īstermiņa populācijas tendence ir nezināma (Ķerus u. c. 2021).

Biotopi un ekoloģija. Ligzdošanas sezonā apdzīvo galvenokārt lielākas upes, arī ezerus ar klajiem, niedrēm neaizaugušiem krastiem (LOB 1999). Paaudzes ilgums: 4,4 gadi (BirdLife International 2021).

Izmantošana un tirdzniecība. Latvijā suga netiek medīta, taču Eiropas novērtējumā ir norādīts, ka tā tiek iegūta (BirdLife International 2021).

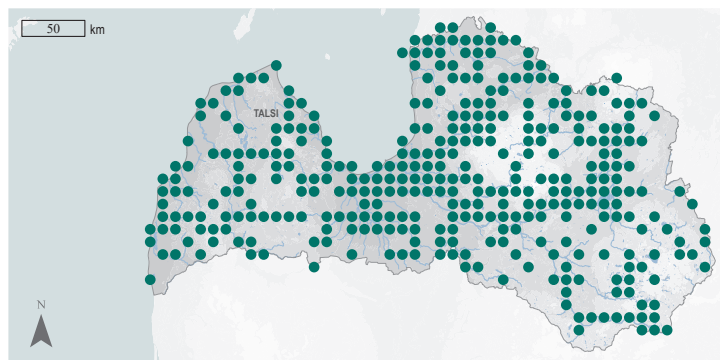

3.393. attēls. Upes tilbītes ligzdošanas biotops.
Foto: Andris Klepers.

Apdraudējums. Latvijā draudi nav pētīti. Eiropas līmeņa novērtējumā ir norādīts, ka suga apdraud traucējums un upju pārveidošana (BirdLife International 2021).

Aizsardzība. Upes tilbīte nav izveidošanas mērķsuga nevienā ĪADT vai putniem nozīmīgajā vietā, bet sastopama daudzās no šīm teritorijām. Sugas aizsardzības juridiskais statuss Latvijā nav jāmaina. Lai aizsargātu sugu, ir jāmazina rekreācijas radītais traucējums.

Novērtētāji: Viesturs Ķerus, Andris Avotiņš.

3.394. attēls. Upes tilbītes ligzdojošās populācijas izplatība.

Summary

Common Sandpiper – *Actitis hypoleucos*. In Latvia, the distribution declined between 1980–1984 and 2000–2004 and continued to decline between 2000–2004 and 2013–2017, but changes in river surveys are likely to play an important role. The AOO of the breeding population is 3,280 km², the EOO – 81,851 km². The breeding population is estimated at 3,197–6,143 pairs (6,394–12,286 adult individuals). The long-term as well as short-term population trend is unknown. During the breeding season, the species mainly inhabits larger rivers, as well as lakes with open, reed-free shores. The threats have not been studied in Latvia. The species is threatened by disturbance and river transformation. The legal status of the species does not need to be changed in Latvia. The reduction of disturbances caused by recreation is required for the conservation of the species.

Literatūras saraksts

- BirdLife International 2016. *Actitis hypoleucos*. The IUCN Red List of Threatened Species 2016: e.T22693264A86678952. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2016-3.RLTS.T22693264A86678952.en>. [skatīts 04.12.2022.]
- BirdLife International 2021. *Actitis hypoleucos*. The IUCN Red List of Threatened Species 2021: e.T22693264A166252539. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2021-3.RLTS.T22693264A166252539.en>. [skatīts 04.12.2022.]
- Keller, V., Herrando, S., Voříšek, P., Franch, M., Kipson, M., Milanese, P., Marti, D., Anton, M., Klvaňova, A., Kalyakin, M.V., Bauer, H.-B., Foppen, R.P.B. 2020. European Breeding Bird Atlas 2: Distribution, Abundance and Change. Barcelona: European Bird Census Council & Lynx Edicions, 967.
- Ķerus, V., Dekants, A., Auniņš, A., Mārdega, I. 2021. Latvijas ligzdojošo putnu atlanti 1980–2017. Rīga: Latvijas Ornitoloģijas biedrība, 511.
- LOB 1999. Latvijas ūdeņu putni. Rīga, 208.

Grāmatā lietoto specifisko terminu skaidrojums

*IUCN sugu izzušanas riska vērtēšanas reģionālā līmenī metodikas specifiskie termini ir atzīmēti ar * simbolu pirms tiem un iekavās sniegts to nosaukums angļu valodā.*

***Apakšpopulācija (subpopulation)** – nodalīta sugas populācijas daļa, kam pastāv telpiska vai cita veida demogrāfiskā vai gēnu plūsmas barjera, gēnu vai demogrāfiska apmaiņa ar pārējo populāciju notiek vāji. *Skatīt arī populācija, reģionālā populācija.*

***Apdraudējuma ietekmes apgabals (location)** – ģeogrāfiski vai ekoloģiski noteikta teritorija, kurā viens apdraudošs notikums var ātri ietekmēt visus šajā teritorijā esošos sugas individuus (nevis apvidu vai atrašanās vietu).

Biotops – noteiktu specifisku abiotisku un biotisku faktoru kopums teritorijā, kurā dzīvo konkrētas sugas. *Skatīt arī dzīvotne.*

Biotopu direktīva – Eiropas Padomes direktīva Nr. 92/43/EEK (1992. gada 21. maijs) par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību.

Biotopu (dzīvotņu) apsaimniekošana – biotehnisko pasākumu kopums, kura mērķis ir uzturēt biotopu (dzīvotni) labvēlīgā aizsardzības stāvoklī. Piemēram, zāles pļaušana vai noganīšana dabiskā zālājā.

Biotopu (dzīvotņu) atjaunošana – biotehnisko pasākumu kopums, kura mērķis ir atjaunot vides apstākļu, struktūru (sugu sastāvu, vecuma struktūru u. tml.) un sugas vietā, kur biotops (dzīvotne) kādreiz ir pastāvējis vai joprojām pastāv, bet ir sliktā aizsardzības stāvoklī. Piemēram, dambju būvniecība meliorācijas grāvjos, lai atjaunotu dabisko hidroloģisko režīmu iepriekš nosusinātā purvā.

Boreālā zona – bioms, kam raksturīgas vēsas vasaras un garas ziemas un kur dominējošais veģētācijas tips ir skujkoku meži.

Cirkumboreāls – taksons izplatīts visā Ziemeļu puslodes boreālajā zonā.

Cirkumpolārs – taksons izplatīts ap Arktiku vai Antarktiku, aptverot teritorijas ap poliem.

Dzīvotne – konkrēta taksona apdzīvotā vide, kurā tas eksistē un kur pilnībā norit tā bioloģiskais cikls vai kāda no tā daļām. *Skatīt arī biotops.*

Eitrofikācija – barības vielu daudzuma palielināšanās vidē dabisko procesu vai cilvēka darbības rezultātā, kas izraisa pārmaiņas dzīvo organismu sabiedrībās.

Holarktika – ziemeļu puslodes teritorija ap Arktiku un mēreno klimata joslu.

Ierobežoti izmantojama īpaši aizsargājama suga – suga, kura ir iekļauta Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumu Nr. 396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu" 2. pielikumā.

Īpaši aizsargājama suga – suga, kura ir iekļauta Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumu Nr. 396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu" 1. pielikumā.

Mikroliegums – teritorija, ko nosaka, lai aizsargātu vienu vai vairākas īpaši aizsargājamas sugas un (vai) īpaši aizsargājamus biotopus. Sugas, kuru aizsardzībai var veidot mikroliegumus, ir noteiktas Ministru kabineta 2012. gada 18. decembra noteikumu Nr. 940 "Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu" 1.–3. pielikumā.

Monitorings – regulāri novērojumi laikā un telpā saskaņā ar noteiktu programmu un pēc vienotas metodikas, kā mērķis ir sekot kādai procesa norisei vai sugu sabiedrību izmaiņām.

***Paaudzes ilgums (generation length)** – grupas indivīdu dzīves ilgums, kas atspoguļo vairoties spējīgu indivīdu nomainītu populācijā (pašreizējās jaunās paaudzes vecāku vidējais vecums).

***Pieauguši indivīdi (mature individuals)** – zināmie, pieņemtie vai potenciālie vairoties spējīgie indivīdi.

***Populācija (population)** – viena taksona indivīdi vai to grupa, kas apdzīvo noteiktu teritoriju. *Skatīt arī reģionālā populācija, apakšpopulācija.*

***Populācijas lielums (population size)** – vairoties spējīgu pieaugušu indivīdu skaits populācijā.

Putnu direktīva – Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību.

***Reģionālā populācija (regional population)** – populācijas daļa, kas atrodas (ir saistīta) ar reģionu, kura mērogā tiek veikts izvērtējums. To var veidot viena vai vairākas apakšpopulācijas. *Skatīt arī populācija, apakšpopulācija.*

Sadrumstalošanās (fragmentācija) – biotopa vai dzīvotnes sadalīšanās sīkākās un savstarpēji nošķirtās daļās, piemēram, mežizstrādes vai būvniecības rezultātā.

Subarktiskā zona – pārejas zona starp boreālo un arktisko zonu.

Suga (bioloģiskā izpratnē) – taksonomijas vienība, kurā apvieno visus dzīvo būtnu indivīdus ar vienādām pazīmēm. Vienas sugas pārstāvji savā starpā var pāroties un radīt auglīgus pēcnācējus. *Skatīt arī taksons.*

***Sugas apdzīvotā platība (area of occupancy, AOO)** – platība sugas sastopamības apgabalā, kur sastopami attiecīgās sugas indivīdi. To parasti mēra, saskaitot visu 2 x 2 km tīkla šūnu platības, kurās zināmas, pieņemtas vai ir potenciālas atradnes, kur suga sastopama.

***Sugas sastopamības apgabals (*extent of occurrence, EOO*)** – teritorija (poligons), kuru ietver iedomātā īsākā līnija, iekļaujot visas zināmās, pieņemtās vai potenciālās atradnes, kur suga sastopama. Jāatzīmē, ka Latvijas gadījumā EOO var pārsniegt valsts sauszemes teritorijas platību, jo iedomātā īsākā līnija var šķērsot gan kaimiņvalstu teritoriju, gan Baltijas jūras vai Rīgas līča ūdeņus.

Sukcesija – process, kurā ekosistēma vai biotops laika gaitā pakāpeniski mainās, vienai augu vai dzīvnieku sabiedrībai nomainot citu. Tas var notikt pēc liela vai maza mēroga traucējumiem. Izdala primāro (agrāk neapdzīvotās teritorijās) un sekundāro (jau esošās dzīvotnēs) sukcesiju.

Taksons – jebkura dzīvo organismu klasifikācijas vienība, piemēram, varietāte, pasuga, suga, ģints, dzimta, kārta vai klase, kas apvieno organismus ar kopīgām pazīmēm. *Skatīt arī suga.*

Specifisko terminu skaidrojumi ir gan šī sējuma autoru izstrādātas definīcijas, gan dažādos literatūras avotos publicētas, tostarp, arī autoru pielāgotas. Galvenokārt, bet ne tikai, lietoti šādi literatūras avoti:

Auniņš, A. (red.). 2013. Eiropas Savienības aizsargājamie biotopi Latvijā. Noteikšanas rokasgrāmata. 2. papildināts izdevums. Latvijas Dabas fonds, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, Rīga, 353 lpp.

Laime, B., Urtāns, A. V., Rūsiņa, S., Priede, A., Čakare, I., Ikauniece, S. (red). 2017. Vadlīnijas aizsargājamo biotopu saglabāšanai Latvijā. 1. –6. sējums. Dabas aizsardzības pārvalde, Sigulda.

Nikodemus, O., Kļaviņš, M., Krišjāne, Z., Zelčs, V. (zin. red.). 2018. Latvija. Zeme, daba, tauta, valsts. Latvijas Universitātes Akadēmiskais apgāds, Rīga, 752 lpp.

Sugu nosaukumu latviešu valodā rādītājs

- A** Alks, melnais **190**
 Apodziņš **277**
 Apogs, bikšainais **192**
 Apogs, mājas **120**
- B** Baltacis **54**
 Baltirbe **72**
 Baltvēderis **90**
 Brūnkaklis **81**
- C** Cekuldūkuris **335**
 Cekulpīle **158**
 Cielava, dzeltenā **219**
 Cielava, pelēkā **221**
 Citroncielava **313**
 Cīrulis, cekulainais **144**
- Č** Čakste, brūnā **297**
 Čakste, lielā **353**
 Čakste, melnpierses **66**
 Čakstīte, lukstu **311**
 Čakstīte, tumšā **217**
 Čipste, stepes **148**
 Čūskērglis **127**
- D** Dižpīle, Sāmsalas **330**
 Dumpis, lielais **337**
 Dumpis, mazais **246**
 Dūkuris, mazais **235**
 Dūkuris, melnkakla **99**
 Dūkuris, pelēkvaigu **164**
 Dūkuris, ragainais **96**
 Dzenis, bišu **208**
 Dzenis, mazais **290**
 Dzenis, trīspirkstu **212**
 Dziļna, zaļā **140**
 Dziļnītis **363**
- Ē** Ērglis, jūras **287**
 Ērglis, klinšu **130**
 Ērglis, vidējais **62**
 Gaigala **327**
 Garastīte **361**
 Garkaklis **93**
 Gaura, garknābja **76**
- G** Gaura, mazā **233**
 Gārgale, brūnkakla **56**
 Gārgale, melnkakla **101**
 Gārnis, zivju **166**
 Gredzenūbele **239**
 Grieze **241**
 Gugatnis **110**
 Gulbis, mazais **317**
 Gulbis, ziemēļu **320**
 Jūraszagata **168**
- K** Kaija, melnspārnu **183**
 Kajaks **341**
- Klija, melnā **202**
 Klija, sarkanā **200**
 Klajāns, bikšainais **204**
 Klajāns, peļu **206**
 Krīklis **376**
 Krustknābis, priežu **223**
 Kuitāla **255**
- Ķ** Ķauķis, grīšļu **68**
 Ķauķis, kārklu **305**
 Ķauķis, klusais **357**
 Ķauķis, upes **303**
 Ķerra **84**
 Ķikuts **264**
 Ķīķis **280**
 Ķīris, lielais **269**
 Ķīris, mazais **113**
 Ķīvīte **250**
- L** Lakstīgala **309**
 Laucis **380**
 Laukirbe **374**
 Lielgalvis **79**
 Lietuvainis **253**
 Lija, lauku **132**
 Lija, niedru **282**
 Lija, pļavu **285**
 Lija, stepes **198**
 Līkšņibītis **260**
- M** Mednis **155**
 Mežirbe **152**
 Mušķērājs, mazais **367**
- O** Ormanītis, mazais **244**
- P** Paipala **228**
 Piekūns, kukaiņu **295**
 Piekūns, lauku **293**
 Piekūns, lielais **64**
 Piekūns, purva **142**
 Pīle, pelēkā **332**
 Platknābis **87**
 Plīvurpūce **118**
 Plukšķis **215**
 Priķšķe **161**
 Pupuķis **348**
 Puskuītāla, melnā **107**
 Puskuītāla, sarkanā **258**
 Pūce, ausainā **195**
 Pūce, purva **122**
 Pūkpiļe, Stellera **74**
 Riekstrozis **355**
 Rubenis **230**
- S** Sārtgalvītis **369**
 Stārķis, melnais **104**
 Stērste, dārza **315**

- Stērste, lielā **225**
 Strazds, niedru **359**
 Svirītis **307**
Š Šņibītis, gaišais **262**
 Šņibītis, parastais **58**
T Tārtiņš, dzeltenais **339**
 Tārtiņš, smilšu **171**
 Tārtiņš, upes **248**
 Terekija **60**
 Tilbīte, dīķu **181**
 Tilbīte, lielā **177**
 Tilbīte, pļavu **179**
 Tilbīte, purva **267**
 Tilbīte, tumšā **175**
 Tilbīte, upes **382**
 Tītiņš **210**
Ū Ūbele, parastā **237**
 Ūdensstrazds **146**
 Ūdensvistiņa **378**
 Ūpis **124**
V Vanags, vistu **134**
 Vālodze **351**
 Vārna, zaļā **137**
 Vistilbe **173**
Z Zaļžubīte **371**
 Zilrīklīte **365**
 Zivjērglis **345**
 Zīlīte, pelēkā **301**
 Zīlīte, purva **299**
 Zīriņš, baltspārnu **272**
 Zīriņš, baltvaigu **185**
 Zīriņš, jūras **187**
 Zīriņš, lielais **343**
 Zīriņš, mazais **116**
 Zīriņš, upes **274**
 Zoss, melngalvas **323**
 Zoss, meža **325**

Sugu zinātnisko nosaukumu rādītājs

- A** *Accipiter gentilis* (Linnaeus, 1758) **134**
Acrocephalus arundinaceus (Temminck & Schlegel, 1847) **359**
Acrocephalus paludicola (Vieillot, 1817) **68**
Actitis hypoleucos (Linnaeus, 1758) **382**
Aegithalos caudatus (Linnaeus, 1758) **361**
Aegolius funereus (Linnaeus, 1758) **192**
Anas acuta Linnaeus, 1758 **93**
Anas crecca Linnaeus, 1758 **376**
Anser anser (Linnaeus, 1758) **325**
Anthus campestris (Linnaeus, 1758) **148**
Aquila chrysaetos (Linnaeus, 1758) **130**
Ardea cinerea Linnaeus, 1758 **166**
Asio flammeus (Pontoppidan, 1763) **122**
Asio otus (Linnaeus, 1758) **195**
Athene noctua (Scopoli, 1769) **120**
Aythya ferina (Linnaeus, 1758) **81**
Aythya fuligula (Linnaeus, 1758) **158**
Aythya marila (Linnaeus, 1761) **84**
Aythya nyroca (Güldenstädt, 1770) **54**
- B** *Botaurus stellaris* (Linnaeus, 1758) **337**
Branta bernicla (Linnaeus, 1758) **323**
Bubo bubo (Linnaeus, 1758) **124**
Bucephala clangula (Linnaeus, 1758) **327**
Buteo buteo (Linnaeus, 1758) **206**
Buteo lagopus (Pontoppidan, 1763) **204**
- C** *Calidris alba* (Pallas, 1764) **262**
Calidris alpina (Linnaeus, 1758) **58**
Calidris ferruginea (Pontoppidan, 1763) **260**
Calidris pugnax (Linnaeus, 1758) **110**
Cephus grylle (Linnaeus, 1758) **190**
Charadrius dubius Scopoli, 1786 **248**
Charadrius hiaticula Linnaeus, 1758 **171**
Chlidonias hybrida (Pallas, 1811) **185**
Chlidonias leucopterus (Temminck, 1815) **272**
Chloris chloris (Linnaeus, 1758) **371**
Ciconia nigra (Linnaeus, 1758) **104**
Cinclus cinclus (Linnaeus, 1758) **146**
Circetus gallicus (Gmelin, 1788) **127**
Circus aeruginosus (Linnaeus, 1758) **282**
Circus cyaneus (Linnaeus, 1766) **132**
Circus macrourus (Gmelin, 1770) **198**
Circus pygargus (Linnaeus, 1758) **285**
Clanga clanga (Pallas, 1811) **62**
Coracias garrulus Linnaeus, 1758 **137**
Coturnix coturnix (Linnaeus, 1758) **228**
Crex crex (Linnaeus, 1758) **241**
Cyanecula svecica (Linnaeus, 1758) **365**
Cygnus columbianus (Ord, 1815) **317**
Cygnus cygnus (Linnaeus, 1758) **320**
- D** *Dryobates minor* (Linnaeus, 1758) **290**
- E** *Emberiza calandra* Linnaeus, 1758 **225**
Emberiza hortulana Linnaeus, 1758 **315**
- F** *Falco columbarius* Linnaeus, 1758 **142**
Falco peregrinus Tunstall, 1771 **64**
Falco tinnunculus Linnaeus, 1758 **293**
Falco vespertinus Linnaeus, 1766 **295**
Ficedula parva (Bechstein, 1792) **367**
Fulica atra Linnaeus, 1758 **380**
- G** *Galerida cristata* (Linnaeus, 1758) **144**
Gallinago media (Latham, 1787) **264**
Gallinula chloropus (Linnaeus, 1758) **378**
Gavia arctica (Linnaeus, 1758) **101**
Gavia stellata (Pontoppidan, 1763) **56**
Glaucidium passerinum (Linnaeus, 1758) **277**
- H** *Haematopus ostralegus* Linnaeus, 1758 **168**
Haliaeetus albicilla (Linnaeus, 1758) **287**
Hydrocoloeus minutus Pallas, 1776 **113**
Hydroprogne caspia (Pallas, 1770) **343**
Iduna caligata (Lichtenstein, 1823) **357**
- I** *Ixobrychus minutus* (Linnaeus, 1766) **246**
Jynx torquilla Linnaeus, 1758 **210**
- L** *Lagopus lagopus* (Linnaeus, 1758) **72**
Lanius collurio Linnaeus, 1758 **297**
Lanius excubitor Linnaeus, 1758 **353**
Lanius minor Gmelin, 1788 **66**
Larus canus Linnaeus, 1758 **341**
Larus marinus Linnaeus, 1758 **183**
Larus ridibundus Linnaeus, 1766 **269**
Limosa lapponica (Linnaeus, 1758) **258**
Limosa limosa (Linnaeus, 1758) **107**
Locustella fluviatilis (Wolf, 1810) **303**
Locustella naevia (Boddaert, 1783) **305**
Loxia pytyopsittacus Borkhausen, 1793 **223**
Luscinia luscinia (Linnaeus, 1758) **309**
Lymnocyptes minimus (Brünnich, 1764) **173**
Lyrurus tetrix (Linnaeus, 1758) **230**
- M** *Mareca penelope* (Linnaeus, 1758) **90**
Mareca strepera (Linnaeus, 1758) **332**
Mergellus albellus (Linnaeus, 1758) **233**
Mergus serrator Linnaeus, 1758 **76**
Merops apiaster Linnaeus, 1758 **208**
Milvus migrans (Boddaert, 1783) **202**
Milvus milvus (Linnaeus, 1758) **200**
Motacilla cinerea Tunstall, 1771 **221**
Motacilla citreola Pallas, 1776 **313**
Motacilla flava Linnaeus, 1758 **219**
- N** *Netta rufina* (Pallas, 1773) **79**
Nucifraga caryocatactes (Linnaeus, 1758) **355**
Numenius arquata (Linnaeus, 1758) **255**
Numenius phaeopus (Linnaeus, 1758) **253**
- O** *Oriolus oriolus* (Linnaeus, 1758) **351**
- P** *Pandion haliaetus* (Linnaeus, 1758) **345**
Perdix perdix (Linnaeus, 1758) **374**

- Pernis apivorus* (Linnaeus, 1758) **280**
Phylloscopus sibilatrix (Bechstein, 1793) **307**
Picoides tridactylus (Linnaeus, 1758) **212**
Picus viridis Linnaeus, 1758 **140**
Pluvialis apricaria (Linnaeus, 1758) **339**
Podiceps auritus (Linnaeus, 1758) **96**
Podiceps cristatus (Linnaeus, 1758) **335**
Podiceps grisegena (Boddaert, 1783) **164**
Podiceps nigricollis Brehm, 1831 **99**
Poecile montanus (Conrad von Balenstein, 1827) **301**
Poecile palustris (Linnaeus, 1758) **299**
Polysticta stelleri (Pallas, 1769) **74**
R *Regulus ignicapilla* (Temminck, 1820) **369**
S *Saxicola rubetra* (Linnaeus, 1758) **311**
Saxicola torquatus (Linnaeus, 1766) **217**
Sitta europaea Linnaeus, 1758 **363**
Spatula clypeata (Linnaeus, 1758) **87**
Spatula querquedula (Linnaeus, 1758) **161**
Sterna hirundo Linnaeus, 1758 **274**
Sterna paradisaea Pontoppidan, 1763 **187**
Sternula albifrons (Pallas, 1764) **116**
Streptopelia decaocto (Frivaldszky, 1838) **239**
Streptopelia turtur (Linnaeus, 1758) **237**
T *Tachybaptus ruficollis* (Pallas, 1764) **235**
Tadorna tadorna (Linnaeus, 1758) **330**
Tetrao urogallus Linnaeus, 1758 **155**
Tetrastes bonasia (Linnaeus, 1758) **152**
Tringa erythropus (Pallas, 1764) **175**
Tringa glareola Linnaeus, 1758 **267**
Tringa nebularia (Gunnerus, 1767) **177**
Tringa stagnatilis (Bechstein, 1803) **181**
Tringa totanus (Linnaeus, 1758) **179**
Turdus iliacus Linnaeus, 1766 **215**
Tyto alba (Scopoli, 1769) **118**
U *Upupa epops* Linnaeus, 1758 **348**
V *Vanellus vanellus* (Linnaeus, 1758) **250**
X *Xenus cinereus* (Güldenstädt, 1775) **60**
Z *Zapornia parva* (Scopoli, 1769) **244**

1. pielikums.

Izkušanas riska kategorijas un kritēriji izvērtētajām putnu populācijām (RE-DD kategorijas).

Latviskais nosaukums	Zinātniskais nosaukums	Sezona*	Kategorija	Kritēriji
Akmeņčakstīte	<i>Oenanthe oenanthe</i> (Linnaeus, 1758)	L	LC	
Alks, lielais	<i>Alca torda</i> Linnaeus, 1758	Z	LC	
Alks, melnais	<i>Cephus grylle</i> (Linnaeus, 1758)	Z	EN	D
Apodziņš	<i>Glucidium passerinum</i> (Linnaeus, 1758)	L	VU	C1+2a(ii)
Apogs, bikšainais	<i>Aegolius funereus</i> (Linnaeus, 1758)	L	EN	A2b; C1+2a(ii)
Apogs, mājas	<i>Athene noctua</i> (Scopoli, 1769)	L	CR	B1a+2a; D
Balodis, lauku	<i>Columba palumbus</i> Linnaeus, 1758	L	LC	
Balodis, mājas	<i>Columba livia</i> Gmelin, 1789	L	LC	
Balodis, meža	<i>Columba oenas</i> Linnaeus, 1758	L	LC	
Baltacis	<i>Aythya nyroca</i> (Güldenstädt, 1770)	L	RE	
Baltirbe	<i>Lagopus lagopus</i> (Linnaeus, 1758)	L	CR	B1ab(v)+2ab(v); D
Baltmugurdzenis	<i>Dendrocopos leucotos</i> (Bechstein, 1803)	L	LC	
Baltvēderis	<i>Mareca penelope</i> (Linnaeus, 1758)	C	DD	
		L	CR	C2a(i,ii); D
Bārdzīlīte	<i>Panurus biarmicus</i> (Linnaeus, 1758)	L	LC	
Bezdelīga	<i>Hirundo rustica</i> Linnaeus, 1758	L	LC	
Brūnkaklis	<i>Aythya ferina</i> (Linnaeus, 1758)	Z	CR	D
		L	EN	A2b; C1+2a(ii)
Cekuldūkuris	<i>Podiceps cristatus</i> (Linnaeus, 1758)	C	LC	
		L	NT°	C1+2a(ii)
Cekulpīle	<i>Aythya fuligula</i> (Linnaeus, 1758)	Z	VU	D1
		L	EN	C2a(ii)
Cekulzīlīte	<i>Lophophanes cristatus</i> (Linnaeus, 1758)	L	LC	
Cekulzīriņš	<i>Thalasseus sandvicensis</i> (Latham, 1787)	C	LC	
Cielava, baltā	<i>Motacilla alba</i> Linnaeus, 1758	L	LC	
Cielava, dzeltenā	<i>Motacilla flava</i> Linnaeus, 1758	L	EN	A2b
Cielava, pelēkā	<i>Motacilla cinerea</i> Tunstall, 1771	L	EN	D
Citroncielava	<i>Motacilla citreola</i> Pallas, 1776	L	VU°	D
Cīrulis, cekulainais	<i>Galerida cristata</i> (Linnaeus, 1758)	L	CR	D
Cīrulis, lauku	<i>Alauda arvensis</i> Linnaeus, 1758	L	LC	
Cīrulis, sila	<i>Lullula arborea</i> (Linnaeus, 1758)	L	LC	
Čakste, brūnā	<i>Lanius collurio</i> Linnaeus, 1758	L	VU	A2b
Čakste, lielā	<i>Lanius excubitor</i> Linnaeus, 1758	L	NT°	D1
Čakste, melnpiers	<i>Lanius minor</i> Gmelin, 1788	L	RE	
Čakstīte, lukstu	<i>Saxicola rubetra</i> (Linnaeus, 1758)	L	VU	A2b
Čakstīte, tumšā	<i>Saxicola torquatus</i> (Linnaeus, 1766)	L	EN°	D
Čipste, koku	<i>Anthus trivialis</i> (Linnaeus, 1758)	L	LC	
Čipste, pļavu	<i>Anthus pratensis</i> (Linnaeus, 1758)	L	LC	

Čipste, stepes	<i>Anthus campestris</i> (Linnaeus, 1758)	L	CR	C2a(ii)
Čuņčiņš	<i>Phylloscopus collybita</i> (Vieillot, 1817)	L	LC	
Čurkste, krastu	<i>Riparia riparia</i> (Linnaeus, 1758)	L	LC	
Čurkste, mājas	<i>Delichon urbicum</i> (Linnaeus, 1758)	L	LC	
Čuskērglis	<i>Circaetus gallicus</i> (Gmelin, 1788)	L	CR	A2b; C1+2a(i,ii); D
Dadzītis	<i>Carduelis carduelis</i> (Linnaeus, 1758)	L	LC	
Dižknābis	<i>Coccothraustes coccothraustes</i> (Linnaeus, 1758)	L	LC	
Dižpīle, Sāmsalas	<i>Tadorna tadorna</i> (Linnaeus, 1758)	L	NT°	D1
Dumbrcālis	<i>Rallus aquaticus</i> Linnaeus, 1758	L	LC	
Dumpis, lielais	<i>Botaurus stellaris</i> (Linnaeus, 1758)	L	NT°	C1+2a(ii); D1
Dumpis, mazais	<i>Ixobrychus minutus</i> (Linnaeus, 1766)	L	VU°	D
Dūkuris, mazais	<i>Tachybaptus ruficollis</i> (Pallas, 1764)	L	VU°	D
Dūkuris, melnkakla	<i>Podiceps nigricollis</i> Brehm, 1831	L	CR	A2b; C1+2a(i,ii); D
Dūkuris, pelēkvaigu	<i>Podiceps grisegena</i> (Boddaert, 1783)	L	EN	C1
Dūkuris, ragainais	<i>Podiceps auritus</i> (Linnaeus, 1758)	C	CR	D
		L	CR	A2b; C1+2a(i,ii); D
Dzeguze	<i>Cuculus canorus</i> Linnaeus, 1758	L	LC	
Dzenis, bišu	<i>Merops apiaster</i> Linnaeus, 1758	L	EN°	D
Dzenis, dižraibais	<i>Dendrocopos major</i> (Linnaeus, 1758)	L	LC	
Dzenis, mazais	<i>Dryobates minor</i> (Linnaeus, 1758)	L	VU	A2b
Dzenis, trīspirkstu	<i>Picoides tridactylus</i> (Linnaeus, 1758)	L	EN	C1+2a(ii)
Dzenis, vidējais	<i>Leopicus medius</i> (Linnaeus, 1758)	L	LC	
Dzenītis, zivju	<i>Alcedo atthis</i> (Linnaeus, 1758)	L	LC	
Dzērve	<i>Grus grus</i> (Linnaeus, 1758)	C	LC	
		L	LC	
Dziedātājstrazds	<i>Turdus philomelos</i> Brehm, 1831	L	LC	
Dzilna, melnā	<i>Dryocopus martius</i> (Linnaeus, 1758)	L	LC	
Dzilna, pelēkā	<i>Picus canus</i> Gmelin, 1788	L	LC	
Dzilna, zaļā	<i>Picus viridis</i> Linnaeus, 1758	L	CR	A2b; C1+2a(i,ii); D
Dzilnītis	<i>Sitta europaea</i> Linnaeus, 1758	L	NT°	A2b
Eriķiņš	<i>Phoenicurus phoenicurus</i> (Linnaeus, 1758)	L	LC	
Eriķiņš, melnais	<i>Phoenicurus ochruros</i> (Gmelin, 1774)	L	LC	
Ērglis, jūras	<i>Haliaeetus albicilla</i> (Linnaeus, 1758)	L	VU°	D
Ērglis, klinšu	<i>Aquila chrysaetos</i> (Linnaeus, 1758)	L	CR	D
Ērglis, mazais	<i>Clanga pomarina</i> (Brehm, 1831)	L	LC	
Ērglis, vidējais	<i>Clanga clanga</i> (Pallas, 1811)	L	RE	
		C	CR	D
Gaigala	<i>Bucephala clangula</i> (Linnaeus, 1758)	Z	LC	
		L	NT°	C1+2a(ii)
Garastīte	<i>Aegithalos caudatus</i> (Linnaeus, 1758)	L	NT°	A2b; C1+2a(ii)

Garkaklis	<i>Anas acuta</i> Linnaeus, 1758	C	DD	
		L	CR	C1+2a(i,ii); D
Gaura, garknābja	<i>Mergus serrator</i> Linnaeus, 1758	Z	EN	D
		L	CR	D
Gaura, lielā	<i>Mergus merganser</i> Linnaeus, 1758	Z	LC	
		L	LC	
Gaura, mazā	<i>Mergellus albellus</i> (Linnaeus, 1758)	Z	VU°	D
Gārgale, brūnkakla	<i>Gavia stellata</i> (Pontoppidan, 1763)	Z	LC	
		L	RE	
Gārgale, melnkakla	<i>Gavia arctica</i> (Linnaeus, 1758)	Z	NT°	D1
		L	CR	A2b; C1+2a(i,ii); D
Gārnis, baltais	<i>Ardea alba</i> Linnaeus, 1758	L	LC	
Gārnis, zivju	<i>Ardea cinerea</i> Linnaeus, 1758	L	EN	C2a(ii)
Gredzenūbele	<i>Streptopelia decaocto</i> (Fridvaldszky, 1838)	L	VU	D1
Grieze	<i>Crex crex</i> (Linnaeus, 1758)	L	VU	A2b
Gugatnis	<i>Calidris pugnax</i> (Linnaeus, 1758)	C	DD	
		L	CR	A2b; B1ab(v)+2ab(v); C1+2a(i,ii); D
Gulbis, mazais	<i>Cygnus columbianus</i> (Ord, 1815)	C	VU	D1
Gulbis, paugurknābja	<i>Cygnus olor</i> (Gmelin, 1789)	Z	LC	
		L	LC	
Gulbis, ziemeļu	<i>Cygnus cygnus</i> (Linnaeus, 1758)	Z	NT°	D1
		L	NT°	D1
Ģirlicis	<i>Serinus serinus</i> (Linnaeus, 1766)	L	LC	
Jūraskrauklis	<i>Phalacrocorax carbo</i> (Linnaeus, 1758)	C	LC	
		L	LC	
Jūrasžagata	<i>Haematopus ostralegus</i> Linnaeus, 1758	L	EN°	C1+2a(ii)
Kaija, melnspārnu	<i>Larus marinus</i> Linnaeus, 1758	Z	EN°	C1
Kajaks	<i>Larus canus</i> Linnaeus, 1758	Z	NT°	A2b; C1
		L	LC	
Kaņepītis	<i>Linaria cannabina</i> (Linnaeus, 1758)	L	LC	
Kākaulis	<i>Clangula hyemalis</i> (Linnaeus, 1758)	Z	LC	
Klija, melnā	<i>Milvus migrans</i> (Boddaert, 1783)	L	EN	D
Klija, sarkanā	<i>Milvus milvus</i> (Linnaeus, 1758)	L	EN°	D
Klijāns, bikšainais	<i>Buteo lagopus</i> (Pontoppidan, 1763)	Z	EN	D
Klijāns, peļu	<i>Buteo buteo</i> (Linnaeus, 1758)	L	EN	A2b
Kovārnis	<i>Corvus monedula</i> Linnaeus, 1758	L	LC	
Krauklis	<i>Corvus corax</i> Linnaeus, 1758	L	LC	
Krauķis	<i>Corvus frugilegus</i> Linnaeus, 1758	L	LC	
Krīklis	<i>Anas crecca</i> Linnaeus, 1758	C	DD	
		L	LC	
Krustknābis, egļu	<i>Loxia curvirostra</i> Linnaeus, 1758	L	LC	

Krustknābis, priežu	<i>Loxia pytyopsittacus</i> Borkhausen, 1793	L	EN°	D
Kuitala	<i>Numenius arquata</i> (Linnaeus, 1758)	C	LC	
		L	VU	
Ķauķis, brūnspārnu	<i>Curruca communis</i> (Latham, 1787)	L	LC	
Ķauķis, ceru	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i> (Linnaeus, 1758)	L	LC	
Ķauķis, dārza	<i>Sylvia borin</i> (Boddaert, 1783)	L	LC	
Ķauķis, ezeru	<i>Acrocephalus scirpaceus</i> (Hermann, 1804)	L	LC	
Ķauķis, gaišais	<i>Sylvia curruca</i> (Linnaeus, 1758)	L	LC	
Ķauķis, grīšļu	<i>Acrocephalus paludicola</i> (Vieillot, 1817)	L	RE	
Ķauķis, iedzeltenais	<i>Hippolais icterina</i> (Vieillot, 1817)	L	LC	
Ķauķis, kārklu	<i>Locustella naevia</i> (Boddaert, 1783)	L	VU	A2b
Ķauķis, klusais	<i>Iduna caligata</i> (Lichtenstein, 1823)	L	NT°	D1
Ķauķis, krūmu	<i>Acrocephalus dumetorum</i> Blyth, 1849	L	LC	
Ķauķis, melngalvas	<i>Sylvia atricapilla</i> (Linnaeus, 1758)	L	LC	
Ķauķis, purva	<i>Acrocephalus palustris</i> (Bechstein, 1798)	L	LC	
Ķauķis, Seivi	<i>Locustella luscinioides</i> (Savi, 1824)	L	LC	
Ķauķis, svītrainais	<i>Curruca nisoria</i> (Bechstein, 1795)	L	LC	
Ķauķis, upes	<i>Locustella fluviatilis</i> (Wolf, 1810)	L	VU	A2b
Ķauķītis, zaļais	<i>Phylloscopus trochiloides</i> (Sundevall, 1837)	L	LC	
Ķēģis, parastais	<i>Acanthis flammea</i> (Linnaeus, 1758)	C	LC	
Ķerra	<i>Aythya marila</i> (Linnaeus, 1761)	Z	CR	D
Ķikuts	<i>Gallinago media</i> (Latham, 1787)	L	VU	D1
Ķivulis	<i>Spinus spinus</i> (Linnaeus, 1758)	L	LC	
Ķīķis	<i>Pernis apivorus</i> (Linnaeus, 1758)	L	VU°	A4b; C1+2a(ii)
Ķīris, lielais	<i>Larus ridibundus</i> Linnaeus, 1766	C	LC	
		L	VU°	A2b
Ķīris, mazais	<i>Hydrocoloeus minutus</i> Pallas, 1776	Z	CR	A4b
		L	EN	C1+2a(ii)
Ķīvīte	<i>Vanellus vanellus</i> (Linnaeus, 1758)	C	LC	
		L	VU	A2b
Lakstīgala	<i>Luscinia luscinia</i> (Linnaeus, 1758)	L	VU	A2b
Laucis	<i>Fulica atra</i> Linnaeus, 1758	C	DD	
		L	LC	
Laukirbe	<i>Perdix perdix</i> (Linnaeus, 1758)	L	DD	
Lielgalvis	<i>Netta rufina</i> (Pallas, 1773)	L	CR	D
Lietuvainis	<i>Numenius phaeopus</i> (Linnaeus, 1758)	L	VU°	D
Lija, lauku	<i>Circus cyaneus</i> (Linnaeus, 1766)	L	CR	C1+2a(i,ii); D
Lija, niedru	<i>Circus aeruginosus</i> (Linnaeus, 1758)	L	VU	A4b
Lija, pļavu	<i>Circus pygargus</i> (Linnaeus, 1758)	L	VU°	D
Lija, stepes	<i>Circus macrourus</i> (Gmelin, 1770)	C	EN°	D

Līkšņibītis	<i>Calidris ferruginea</i> (Pontoppidan, 1763)	C	VU°	D
Mednis	<i>Tetrao urogallus</i> Linnaeus, 1758	L	EN	A2b
Mežastrazds, melnais	<i>Turdus merula</i> Linnaeus, 1758	L	LC	
Mežirbe	<i>Tetrastes bonasia</i> (Linnaeus, 1758)	L	EN	A2b
Mērkaziņa	<i>Gallinago gallinago</i> (Linnaeus, 1758)	L	LC	
Mizložņa	<i>Certhia familiaris</i> Linnaeus, 1758	L	LC	
Mušķērājs, mazais	<i>Ficedula parva</i> (Bechstein, 1792)	L	NT°	A2b
Mušķērājs, melnais	<i>Ficedula hypoleuca</i> (Pallas, 1764)	L	LC	
Mušķērājs, pelēkais	<i>Muscicapa striata</i> (Pallas, 1764)	L	LC	
Ormanītis	<i>Porzana porzana</i> (Linnaeus, 1766)	L	LC	
Ormanītis, mazais	<i>Zapornia parva</i> (Scopoli, 1769)	L	VU	C1+2a(i,ii); D1
Paceplītis	<i>Troglodytes troglodytes</i> (Linnaeus, 1758)	L	LC	
Paipala	<i>Coturnix coturnix</i> (Linnaeus, 1758)	L	VU	A2b; C1+2a(ii)
Peļkājīte	<i>Prunella modularis</i> (Linnaeus, 1758)	L	LC	
Piekūns, bezdelīgu	<i>Falco subbuteo</i> Linnaeus, 1758	L	LC	
Piekūns, kukaiņu	<i>Falco vespertinus</i> Linnaeus, 1766	C	VU	D1
Piekūns, lauku	<i>Falco tinnunculus</i> Linnaeus, 1758	L	VU°	C2a(i,ii); D
Piekūns, lielais	<i>Falco peregrinus</i> Tunstall, 1771	L	RE	
Piekūns, purva	<i>Falco columbarius</i> Linnaeus, 1758	L	CR	C2a(i,ii); D
Pīle, melnā	<i>Melanitta nigra</i> (Linnaeus, 1758)	Z	LC	
Pīle, meža	<i>Anas platyrhynchos</i> Linnaeus, 1758	Z	LC	
		L	LC	
Pīle, pelēkā	<i>Mareca strepera</i> (Linnaeus, 1758)	L	NT°	D1
Pīle, tumšā	<i>Melanitta fusca</i> (Linnaeus, 1758)	Z	LC	
Platknābis	<i>Spatula clypeata</i> (Linnaeus, 1758)	C	DD	
		L	CR	C2a(ii)
Plūvurpūce	<i>Tyto alba</i> (Scopoli, 1769)	L	CR	B1a+2a; D
Plukšķis	<i>Turdus iliacus</i> Linnaeus, 1766	L	EN	A2b
Priķšķe	<i>Spatula querquedula</i> (Linnaeus, 1758)	L	EN	D
Pupukis	<i>Upupa epops</i> Linnaeus, 1758	L	NT°	D1
Puskuitala, melnā	<i>Limosa limosa</i> (Linnaeus, 1758)	L	CR	A2b; C1+2a(i,ii); D
Puskuitala, sarkanā	<i>Limosa lapponica</i> (Linnaeus, 1758)	C	VU	
Pūce, ausainā	<i>Asio otus</i> (Linnaeus, 1758)	L	EN	A2b
Pūce, meža	<i>Strix aluco</i> Linnaeus, 1758	L	LC	
Pūce, purva	<i>Asio flammeus</i> (Pontoppidan, 1763)	L	CR	D
Pūkpile, Stellera	<i>Polysticta stelleri</i> (Pallas, 1769)	Z	CR	D
Riekstrozis	<i>Nucifraga caryocatactes</i> (Linnaeus, 1758)	L	NT°	C1+2a(ii)
Rubenis	<i>Lyrurus tetrix</i> (Linnaeus, 1758)	L	VU	A2b
Sarkanriklīte	<i>Erithacus rubecula</i> (Linnaeus, 1758)	L	LC	
Sārtgalvītis	<i>Regulus ignicapilla</i> (Temminck, 1820)	L	NT°	D
Silis	<i>Garrulus glandarius</i> (Linnaeus, 1758)	L	LC	

Sloka	<i>Scolopax rusticola</i> Linnaeus, 1758	L	LC	
Sniedze	<i>Plectrophenax nivalis</i> (Linnaeus, 1758)	C	LC	
Somzīlīte	<i>Remiz pendulinus</i> (Linnaeus, 1758)	L	LC	
Stārķis, baltais	<i>Ciconia ciconia</i> (Linnaeus, 1758)	L	LC	
Stārķis, melnais	<i>Ciconia nigra</i> (Linnaeus, 1758)	L	CR	C1+2a(ii)
Stērste, dārza	<i>Emberiza hortulana</i> Linnaeus, 1758	L	VU	D1
Stērste, dzeltenā	<i>Emberiza citrinella</i> Linnaeus, 1758	L	LC	
Stērste, lielā	<i>Emberiza calandra</i> Linnaeus, 1758	L	EN°	D
Stērste, niedru	<i>Emberiza schoeniclus</i> (Linnaeus, 1758)	L	LC	
Strazds, mājas	<i>Sturnus vulgaris</i> Linnaeus, 1758	L	LC	
Strazds, niedru	<i>Acrocephalus arundinaceus</i> (Temminck & Schlegel, 1847)	L	NT°	A2b; C1+2a(ii)
Strazds, pelēkais	<i>Turdus pilaris</i> Linnaeus, 1758	L	LC	
Strazds, sila	<i>Turdus viscivorus</i> Linnaeus, 1758	L	LC	
Sudrabkaija	<i>Larus argentatus</i> Pontoppidan, 1763	Z	LC	
		L	LC	
Svilpis	<i>Pyrrhula pyrrhula</i> (Linnaeus, 1758)	L	LC	
Svilpis, mazais	<i>Carpodacus erythrinus</i> (Pallas, 1770)	L	LC	
Svirlītis	<i>Phylloscopus sibilatrix</i> (Bechstein, 1793)	L	VU	A2b
Svīre	<i>Apus apus</i> (Linnaeus, 1758)	L	LC	
Šņibītis, gaišais	<i>Calidris alba</i> (Pallas, 1764)	C	VU°	D
Šņibītis, parastais	<i>Calidris alpina</i> (Linnaeus, 1758)	C	DD	
		L	RE	
Tārtniņš, dzeltenais	<i>Pluvialis apricaria</i> (Linnaeus, 1758)	C	LC	
		L	NT°	D1
Tārtniņš, smilšu	<i>Charadrius hiaticula</i> Linnaeus, 1758	L	EN°	C2a(i,ii); D
Tārtniņš, upes	<i>Charadrius dubius</i> Scopoli, 1786	L	VU	VU D1
Terekija	<i>Xenus cinereus</i> (Güldenstädt, 1775)	L	RE	
Tilbīte, diķu	<i>Tringa stagnatilis</i> (Bechstein, 1803)	L	EN°	D
Tilbīte, lielā	<i>Tringa nebularia</i> (Gunnerus, 1767)	L	EN°	C1+2a(i,ii); D
Tilbīte, meža	<i>Tringa ochropus</i> Linnaeus, 1758	L	LC	
Tilbīte, pļavu	<i>Tringa totanus</i> (Linnaeus, 1758)	L	EN	C1
Tilbīte, purva	<i>Tringa glareola</i> Linnaeus, 1758	L	VU	C2a(ii); D
Tilbīte, tumšā	<i>Tringa erythropus</i> (Pallas, 1764)	C	EN	D
Tilbīte, upes	<i>Actitis hypoleucos</i> (Linnaeus, 1758)	L	DD	
Tītiņš	<i>Jynx torquilla</i> Linnaeus, 1758	L	EN	A2b
Urālpūce	<i>Strix uralensis</i> Pallas, 1771	L	LC	
Ūbele, parastā	<i>Streptopelia turtur</i> (Linnaeus, 1758)	L	VU	A2b; C1+2a(ii)
Ūdensstrazds	<i>Cinclus cinclus</i> (Linnaeus, 1758)	Z	EN	C1; D
		L	CR	D
Ūdensvistiņa	<i>Gallinula chloropus</i> (Linnaeus, 1758)	L	DD	
Ūpis	<i>Bubo bubo</i> (Linnaeus, 1758)	L	CR	C2a(i); D

Vakarlēpis	<i>Caprimulgus europaeus</i> Linnaeus, 1758	L	LC	
Vanags, vistu	<i>Accipiter gentilis</i> (Linnaeus, 1758)	L	CR	A4b
Vālodze	<i>Oriolus oriolus</i> (Linnaeus, 1758)	L	NT°	A2b
Vārna	<i>Corvus corone</i> Linnaeus, 1758	L	LC	
Vārna, zaļā	<i>Coracias garrulus</i> Linnaeus, 1758	L	CR°	C2a(i,ii); D
Vistilbe	<i>Lymnocyptes minimus</i> (Brünnich, 1764)	C	EN	D
Vītītis	<i>Phylloscopus trochilus</i> (Linnaeus, 1758)	L	LC	
Zaļžubīte	<i>Chloris chloris</i> (Linnaeus, 1758)	L	NT°	A2b
Zeltgalvītis	<i>Regulus regulus</i> (Linnaeus, 1758)	L	LC	
Zilriklīte	<i>Cyanecula svecica</i> (Linnaeus, 1758)	L	NT°	D1
Zilzilīte	<i>Cyanistes caeruleus</i> (Linnaeus, 1758)	L	LC	
Zivjērglis	<i>Pandion haliaetus</i> (Linnaeus, 1758)	L	NT°	D1
Židaste	<i>Bombycilla garrulus</i> (Linnaeus, 1758)	C	LC	
Zīlīte, lielā	<i>Parus major</i> Linnaeus, 1758	L	LC	
Zīlīte, meža	<i>Periparus ater</i> (Linnaeus, 1758)	L	LC	
Zīlīte, pelēkā	<i>Poecile montanus</i> (Conrad von Balenstein, 1827)	L	VU	A2b
Zīlīte, purva	<i>Poecile palustris</i> (Linnaeus, 1758)	L	VU	A2b
Zīriņš, baltspārnu	<i>Chlidonias leucopterus</i> (Temminck, 1815)	L	VU°	D
Zīriņš, baltvaigu	<i>Chlidonias hybrida</i> (Pallas, 1811)	L	EN°	D
Zīriņš, jūras	<i>Sterna paradisaea</i> Pontoppidan, 1763	L	EN°	A4b; C1+2a(i,ii); D
Zīriņš, lielais	<i>Hydroprogne caspia</i> (Pallas, 1770)	C	NT°	D1
Zīriņš, mazais	<i>Sternula albifrons</i> (Pallas, 1764)	L	CR	C1
Zīriņš, melnais	<i>Chlidonias niger</i> (Linnaeus, 1758)	L	LC	LC
Zīriņš, upes	<i>Sterna hirundo</i> Linnaeus, 1758	L	VU°	C1+2a(ii)
Zoss, baltpieres	<i>Anser albifrons</i> (Scopoli, 1769)	C	LC	
Zoss, baltvaigu	<i>Branta leucopsis</i> (Bechstein, 1803)	C	LC	
Zoss, melngalvas	<i>Branta bernicla</i> (Linnaeus, 1758)	C	NT°	D1
Zoss, meža	<i>Anser anser</i> (Linnaeus, 1758)	C	LC	
		L	NT°	D1
Zoss, sējas	<i>Anser fabalis</i> (Latham, 1787)	C	LC	
Zvirbulis, lauku	<i>Passer montanus</i> (Linnaeus, 1758)	L	LC	
Zvirbulis, mājas	<i>Passer domesticus</i> (Linnaeus, 1758)	L	LC	
Zvirbulvanags	<i>Accipiter nisus</i> (Linnaeus, 1758)	L	LC	
Žagata	<i>Pica pica</i> (Linnaeus, 1758)	L	LC	
Žubīte	<i>Fringilla coelebs</i> Linnaeus, 1758	L	LC	
Žubīte, ziemas	<i>Fringilla montifringilla</i> Linnaeus, 1758	C	LC	

* C – caurceļojošā; L – līgздоjošā; Z – ziemojošā.

2. pielikums.

Putnu sugas, kurām izzušanas riska vērtējums Latvijā nav piemērojams (NA).

Latviskais nosaukums	Zinātniskais nosaukums
Akmeņtārtiņš	<i>Arenaria interpres</i> (Linnaeus, 1758)
Alks, mazais	<i>Alle alle</i> (Linnaeus, 1758)
Arlekīnpīle	<i>Histrionicus histrionicus</i> (Linnaeus, 1758)
Avozeta	<i>Recurvirostra avosetta</i> Linnaeus, 1758
Bezdelīga, Daurijas	<i>Cecropis daurica</i> Linnaeus, 1771
Bezdelīgtārtiņš, brūnspārnu	<i>Glareola pratincola</i> (Linnaeus, 1766)
Bezdelīgtārtiņš, melnspārnu	<i>Glareola nordmanni</i> Fischer, 1842
Bēdrozis	<i>Perisoreus infaustus</i> (Linnaeus, 1758)
Cīrulis, ausainais	<i>Eremophila alpestris</i> (Linnaeus, 1758)
Cīrulis, īspirkstu	<i>Calandrella brachydactyla</i> (Leisler, 1814)
Čakste, Daurijas	<i>Lanius isabellinus</i> Ehrenberg, 1833
Čakste, rudastes	<i>Lanius phoenicuroides</i> (Schalow, 1875)
Čakstīte, daglā	<i>Oenanthe pleschanka</i> (Lepechin, 1770)
Čakstīte, smiltāju	<i>Oenanthe isabellina</i> (Temminck, 1829)
Čakstīte, tuksneša	<i>Oenanthe deserti</i> (Temminck, 1825)
Čipste, akmeņu	<i>Anthus petrosus</i> (Montagu, 1798)
Čipste, lielā	<i>Anthus richardi</i> Vieillot, 1818
Čipste, sarkanrīkles	<i>Anthus cervinus</i> (Pallas, 1811)
Čipste, ūdeņu	<i>Anthus spinoletta</i> (Linnaeus, 1758)
Dižpīle, rudā	<i>Tadorna ferruginea</i> (Pallas, 1764)
Dūņšņibītis	<i>Calidris falcinellus</i> (Pontoppidan, 1763)
Ērglis, karaliskais	<i>Aquila heliaca</i> Savigny, 1809
Ērglis, stepes	<i>Aquila nipalensis</i> Hodgson, 1833
Garstilbis	<i>Himantopus himantopus</i> (Linnaeus, 1758)
Gārgale, dzeltenknābja	<i>Gavia adamsii</i> (G.R. Gray, 1859)
Gārgale, polārā	<i>Gavia immer</i> (Brünnich, 1764)
Gārnis, dzeltenais	<i>Ardeola ralloides</i> (Scopoli, 1769)
Gārnis, lopu	<i>Bubulcus ibis</i> (Linnaeus, 1758)
Gārnis, nakts	<i>Nycticorax nycticorax</i> (Linnaeus, 1758)
Gārnis, zīda	<i>Egretta garzetta</i> (Linnaeus, 1766)
Grifs, baltgalvas	<i>Gyps fulvus</i> (Hablizl, 1783)
Grifs, melnais	<i>Aegypius monachus</i> (Linnaeus, 1766)
Ibiss, brūnais	<i>Plegadis falcinellus</i> (Linnaeus, 1766)
Jūraskrauklis, mazais	<i>Microcarbo pygmaeus</i> (Pallas, 1773)
Kaija, acteku	<i>Larus atricilla</i> Linnaeus, 1758
Kaija, Kamčatkas	<i>Larus schistisagus</i> Stejneger, 1884
Kaija, Kaspijas	<i>Larus cachinnans</i> Pallas, 1811
Kaija, melnagalvas	<i>Larus melanocephalus</i> Temminck, 1820
Kaija, reņģu	<i>Larus fuscus</i> Linnaeus, 1758
Kaija, sārtā	<i>Rhodostethia rosea</i> (MacGillivray, 1824)
Kaija, šķeltastes	<i>Xema sabini</i> (Sabine, 1819)
Kaija, trīspirkstu	<i>Rissa tridactyla</i> (Linnaeus, 1758)
Kaija, Vidusjūras	<i>Larus michahellis</i> J. F. Naumann, 1840

Kaija, zivju	<i>Larus ichthyaetus</i> Pallas, 1773
Kaira, tievknābja	<i>Uria aalge</i> (Pontoppidan, 1763)
Karošknābis	<i>Platalea leucorodia</i> Linnaeus, 1758
Klija, melnplecu	<i>Elanus caeruleus</i> (Desfontaines, 1789)
Klijkaija, garastes	<i>Stercorarius longicaudus</i> Vieillot, 1819
Klijkaija, īsastes	<i>Stercorarius parasiticus</i> (Linnaeus, 1758)
Klijkaija, lielā	<i>Catharacta skua</i> Brünnich, 1764
Klijkaija, vidējā	<i>Stercorarius pomarinus</i> (Temminck, 1815)
Krustknābis, balstsvītru	<i>Loxia leucoptera</i> Gmelin, 1789
Ķauķis, lāsainais	<i>Locustella lanceolata</i> (Temminck, 1840)
Ķauķis, Pallasa	<i>Helopsaltes certhiola</i> (Pallas, 1811)
Ķauķis, palsa	<i>Acrocephalus agricola</i> (Jerdon, 1845)
Ķauķis, tuksneša	<i>Sylvia nana</i> (Ehrenberg, 1833)
Ķauķītis, dzeltensvītru	<i>Phylloscopus inornatus</i> (Blyth, 1842)
Ķauķītis, Hjūma	<i>Phylloscopus humei</i> (Brooks, 1878)
Ķauķītis, Sibīrijas	<i>Phylloscopus proregulus</i> (Pallas, 1811)
Ķauķītis, Švarca	<i>Phylloscopus schwarzi</i> (Radde, 1863)
Ķauķītis, tumšais	<i>Phylloscopus fuscatus</i> (Blyth, 1842)
Ķauķītis, ziemeļu	<i>Phylloscopus borealis</i> (Blasius, 1858)
Ķeģis, kalnu	<i>Linaria flavivestris</i> (Linnaeus, 1758)
Ķīvīte, jūras	<i>Pluvialis squatarola</i> (Linnaeus, 1758)
Lakstīgala, rietumu	<i>Luscinia megarhynchos</i> (Brehm, 1831)
Mizložņa, īspirkstu	<i>Certhia brachydactyla</i> Brehm, 1820
Mušķērājs, baltkakla	<i>Ficedula albicollis</i> (Temminck, 1815)
Ormanītis, ceru	<i>Zapornia pusilla</i> (Pallas, 1776)
Pelikāns, cirtainais	<i>Pelecanus crispus</i> Bruch, 1832
Pelikāns, sārtais	<i>Pelecanus onocrotalus</i> Linnaeus, 1758
Peļkājīte, Sibīrijas	<i>Prunella montanella</i> (Pallas, 1776)
Piekūns, medību	<i>Falco rusticolus</i> Linnaeus, 1758
Piekūns, stepes	<i>Falco cherrug</i> J. E. Gray, 1834
Pīle, Stejnegera	<i>Melanitta stejnegeri</i> (Ridgway, 1887)
Polārkaija, lielā	<i>Larus hyperboreus</i> Gunnerus, 1767
Polārkaija, mazā	<i>Larus glaucoides</i> Meyer, 1822
Pundurērglis	<i>Hieraaetus pennatus</i> (Gmelin, 1788)
Pūce, baltā	<i>Bubo scandiacus</i> (Linnaeus, 1758)
Pūce, svītrainā	<i>Surnia ulula</i> (Linnaeus, 1758)
Pūcīte, mazā ausainā	<i>Otus scops</i> (Linnaeus, 1758)
Pūkpīle, krāšņā	<i>Somateria spectabilis</i> (Linnaeus, 1758)
Pūkpīle, parastā	<i>Somateria mollissima</i> (Linnaeus, 1758)
Pūslītis, platknābja	<i>Phalaropus fulicarius</i> (Linnaeus, 1758)
Pūslītis, šaurknābja	<i>Phalaropus lobatus</i> (Linnaeus, 1758)
Rubīnrīklīte, Sibīrijas	<i>Calliope calliope</i> (Pallas, 1776)
Sīga, apkakles	<i>Chlamydotis macqueenii</i> (J.E. Gray, 1832)
Sīga, lielā	<i>Otis tarda</i> Linnaeus, 1758
Sīga, mazā	<i>Tetrax tetrax</i> (Linnaeus, 1758)
Smilšvistiņa, stepes	<i>Syrnhaptes paradoxus</i> (Pallas, 1773)

Stērste, birtālu	<i>Emberiza aureola</i> Pallas, 1773
Stērste, Lapzemes	<i>Calcarius lapponicus</i> (Linnaeus, 1758)
Stērste, mazā	<i>Emberiza pusilla</i> Pallas, 1776
Stērste, melngalvas	<i>Emberiza melanocephala</i> Scopoli, 1769
Stērste, meža	<i>Emberiza rustica</i> Pallas, 1776
Stērste, priežu	<i>Emberiza leucocephala</i> Gmelin, 1771
Strazds, apkakles	<i>Turdus torquatus</i> Linnaeus, 1758
Strazds, melnrīkles	<i>Turdus atrogularis</i> Jarocki, 1819
Strazds, sārtais	<i>Pastor roseus</i> (Linnaeus, 1758)
Sulla, ziemeļu	<i>Morus bassanus</i> (Linnaeus, 1758)
Svilpis, ziemeļu	<i>Pinicola enucleator</i> (Linnaeus, 1758)
Šņibītis, garknābja	<i>Calidris tenuirostris</i> (Horsfield, 1821)
Šņibītis, jūras	<i>Calidris maritima</i> (Brünnich, 1764)
Šņibītis, lielais	<i>Calidris canutus</i> (Linnaeus, 1758)
Šņibītis, Temminka	<i>Calidris temminckii</i> (Leisler, 1812)
Šņibītis, tundras	<i>Calidris melanotos</i> (Vieillot, 1819)
Tārtniņš, jūras	<i>Charadrius alexandrinus</i> Linnaeus, 1758
Tārtniņš, Morinela	<i>Eudromias morinellus</i> (Linnaeus, 1758)
Tārtniņš, tuksneša	<i>Charadrius leschenaultii</i> Lesson, 1826
Tārtniņš, tundras	<i>Pluvialis fulva</i> (Gmelin, 1789)
Trulītis	<i>Calidris minuta</i> (Leisler, 1812)
Ūbele, austrumu	<i>Streptopelia orientalis</i> (Latham, 1790)
Vētrasburātājs, ziemeļu	<i>Hydrobates leucorhous</i> (Vieillot, 1818)
Vētrasputns, tumšais	<i>Ardenna grisea</i> (Gmelin, 1789)
Zemesstrazds, raibais	<i>Zoothera aurea</i> (Holandre, 1825)
Ziemeļpūce	<i>Strix nebulosa</i> Forster, 1772
Zilastīte, rudsānu	<i>Tarsiger cyanurus</i> (Pallas, 1773)
Zilknābis, baltgalvas	<i>Oxyura leucocephala</i> (Scopoli, 1769)
Zilīte, gaišzilā	<i>Cyanistes cyanus</i> (Pallas, 1770)
Zoss, īsknābja	<i>Anser brachyrhynchus</i> Baillon, 1834
Zoss, Kanādas	<i>Branta canadensis</i> (Linnaeus, 1758)
Zoss, mazā	<i>Anser erythropus</i> (Linnaeus, 1758)
Zoss, sarkankakla	<i>Branta ruficollis</i> (Pallas, 1769)